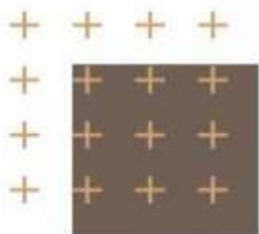

รายงานประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2566

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

คำนำ

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล สังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 (จ.สงขลา) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลาง มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาที่ดิน และเผยแพร่กิจกรรมของงานพัฒนาที่ดิน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 7 อำเภอ 36 ตำบล 257 หมู่บ้าน ของจังหวัดสตูล โดยมีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาที่ดิน การจัดการทรัพยากรดิน การสาธิตทดสอบ การฝึกอบรมหมอดินอาสา การฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไป การเผยแพร่กิจกรรมของงานพัฒนาที่ดิน และนวัตกรรมการจัดการดินที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ แนะนำช่วยเหลือเกษตรกรด้านการพัฒนาที่ดินตามหลักวิชาการ และปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมพัฒนาที่ดิน

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ได้จัดทำรายงานประจำปี เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามนโยบายของกรมพัฒนาที่ดิน ตลอดทั้งปีงบประมาณ 2566 และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

กันยายน 2566

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

+ ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสตูล	3
+ ข้อมูลองค์กร	6
+ ข้อมูลบุคลากรของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล	7

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

+ ผลการดำเนินงานของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล	9
+ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล	16

ส่วนที่ 3 กิจกรรมสำคัญอื่นๆ ปีงบประมาณ 2566

168

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสตูล

3

ตราประจำจังหวัด : รูปพระสมุทรเทวสถิตบนบัลลังก์หินกลางทะเล เบื้องหลังเป็นพระอาทิตย์อัสดง

อักษรย่อของจังหวัด : สต.

ดอกไม้ประจำจังหวัด : ดอกกาหลง

ต้นไม้ประจำจังหวัด : หมากพลูตักแตน

คำขวัญประจำจังหวัดสตูล “สตูล สงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์”

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดใต้สุดของประเทศไทยด้านฝั่งอันดามัน ห่างจากกรุงเทพฯ 973 กิโลเมตร โดยมีเนื้อที่ประมาณ 2,807.522 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,754,701 ไร่ (นับรวมพื้นที่ ที่เป็น ส่วนของน้ำทะเล) เป็นลำดับที่ ๖๓ ของประเทศ และลำดับที่ ๑๒ ของภาคใต้ ติดฝั่งทะเลอันดามัน มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดตรัง สงขลา รัฐเปอร์ลิส และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย จำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 รวมทั้งสิ้น 324,098 คน ชาย 161,303 คน หญิง 162,795 คน จำนวนครัวเรือน 105,903 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ ๙๖.๕๐ ศาสนาพุทธ ร้อยละ ๒๒.๙๘ และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ ๐.๕๒ มีวัด ๔3 วัด ที่พักสงฆ์ 29 แห่ง มัสยิด ๒๓8 แห่ง โบสถ์ คริสต์ ๓ แห่ง ศาลเจ้า ๓ แห่ง ศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ๓ ศูนย์ ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรม ประจำมัสยิด (ศูนย์ดาดีกา) ๒๐๘ ศูนย์

การเมืองการปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 36 ตำบล 280 หมู่บ้าน มีหน่วยงานส่วนภูมิภาค 33 หน่วยงาน ส่วนกลาง 53 หน่วยงาน และรัฐวิสาหกิจ 13 หน่วยงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง 77 ชุมชน

ปัจจุบันจังหวัดสตูล แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ คือ

๑. อำเภอเมืองสตูล
๒. อำเภอละงู
๓. อำเภอกวนกาหลง
๔. อำเภอทุ่งหว้า
๕. อำเภอกวนโดน
๖. อำเภอท่าแพ
๗. อำเภอมะนัง

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อำเภอป่าบอน

จังหวัดพัทลุงและอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐเปอร์ลิสและรัฐเคดาห์ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

โดยพื้นที่บนบกมีเทือกเขาบรรทัดและสันกาลาคีรีเป็นเส้นกั้น

อาณาเขตระหว่างจังหวัดสตูล กับจังหวัดอื่น ๆ และประเทศมาเลเซีย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

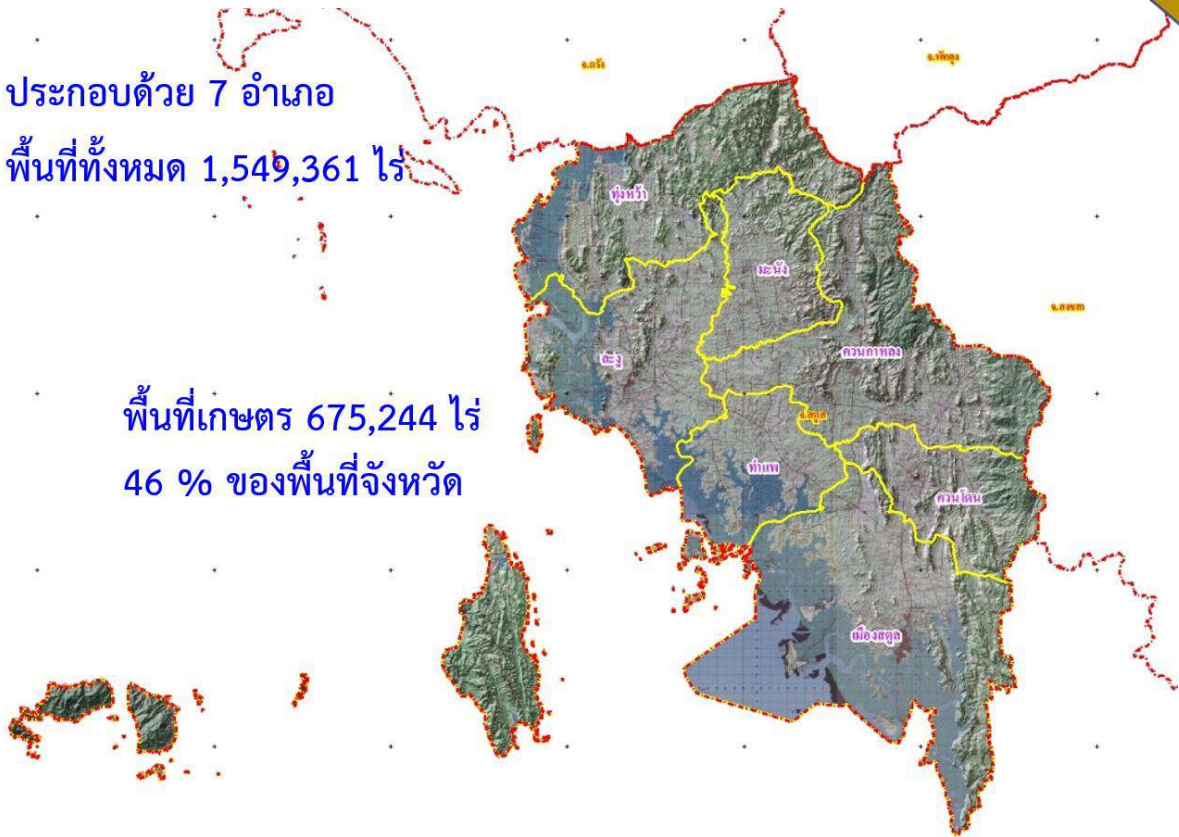

ประกอบด้วย 7 อำเภอ

พื้นที่ทั้งหมด 1,549,361 ไร่

พื้นที่เกษตร 675,244 ไร่

46 % ของพื้นที่จังหวัด

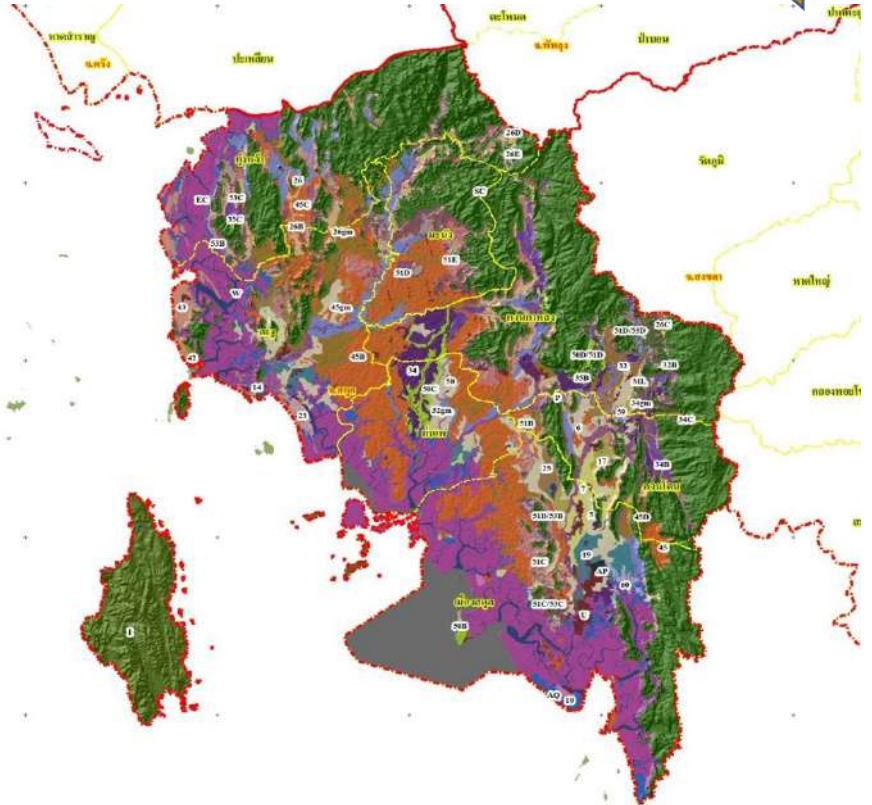
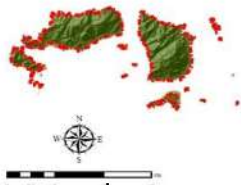

ทรัพยากรดิน จังหวัดสตูลมีพื้นที่ทางทิศเหนือและทิศตะวันออกเป็นเนินเขาและภูเขาสูง โดยมีเทือกเขาสำคัญๆ คือ เทือกเขาบรรทัดและสันการราคีรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศ มาเลเซีย พื้นที่ค่อยๆลาดเอียงลงสู่ทะเลด้านตะวันตกและทิศใต้มีที่ราบแคบ ๆ ขนานไปกับชายฝั่งทะเล มีพื้นที่ราบ อยู่บริเวณอำเภอควนโดน อำเภอเมืองสตูลและบางพื้นที่ของอำเภอละงูนอกจากนี้ยังพบเขาหินปูน เป็นเขาโดดใน พื้นที่ราบ ถัดจากที่ราบลงไปเป็นป่าชายเลนต่อเนื่องไปถึงทะเลอันดามัน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกข้าวและยกทรง ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชันพบทางตะวันตกของจังหวัด เป็นที่สูงสลับกับพื้นที่ราบ ส่วน ใหญ่อยู่ในอำเภอท่าแพ อำเภอละงูอำเภอควนกาหลง อำเภอมะนัง และอำเภอทุ่งหว้า โดยมีแนวเขาดันขึ้นในแนว เหนือใต้จากอำเภอควนกาหลงมายังอำเภอเมืองทอดแนวลดหลั่นลงไปจนถึงป่าชายเลน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการ ปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน พื้นที่สูงและภูเขาพบด้านตะวันออกของสตูล ทอดตัวในแนวเหนือใต้จนถึงเทือกเขา บรรทัด ส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกยางพาราและเป็นป่าแหล่งต้นน้ำ เช่น คลองละงูคลองบาราเกด คลองท่าจีน เป็น ต้น จังหวัดสตูลมีดินอยู่ทั้งหมด 21 ชุดดิน มีเนื้อที่ประมาณ 1,286,949 ไร่หรือร้อยละ 73.34 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเป็นหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 8 หน่วย ได้แก่สนามบิน(AP),พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ(AQ),ดินตะกอนชะวากทะเลปะปนกัน (EC),เกาะ(I),ที่ดินดัดแปลง(ML),บ่อขุด(P),พื้นที่ชุ่มชื้น(U),พื้นที่น้ำ(W) มีเนื้อที่ ประมาณ 467,752 ไร่หรือร้อยละ 26.66 ของเนื้อที่ทั้งหมด

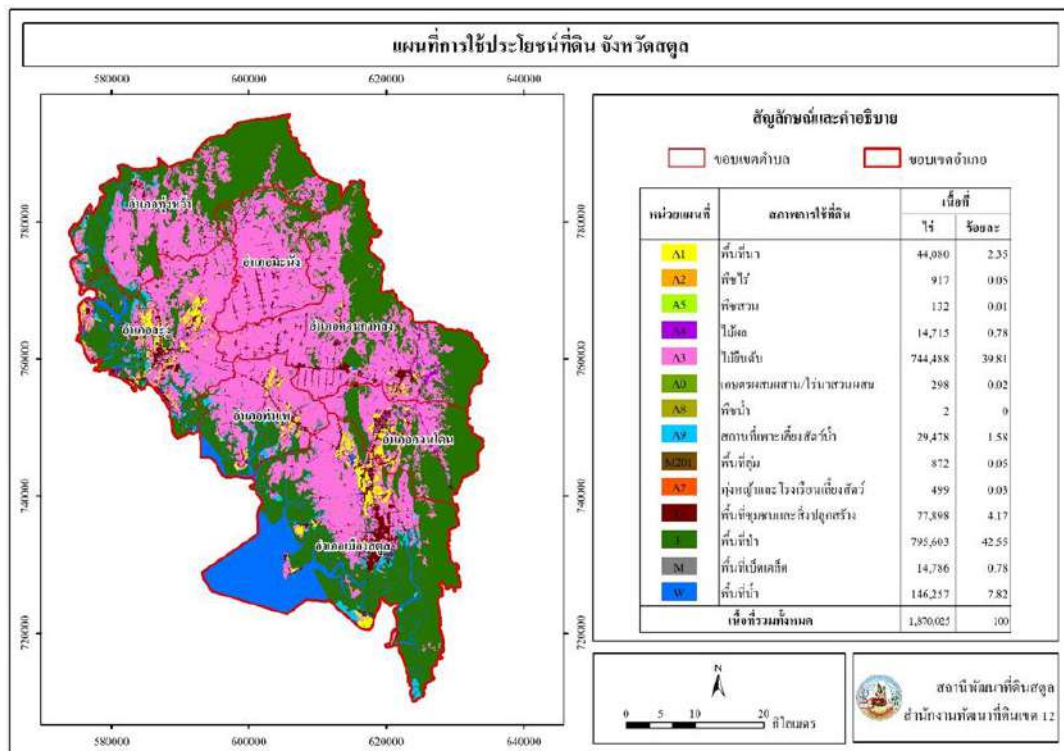
จังหวัดสตูลมี 22 กลุ่มชุดดิน

สัญลักษณ์กลุ่มชุดดิน

5	32	45gm	60
6	32B	50	AP
7	32gm	50B	AQ
10	34	50C	EC
14	34B	50D/51D	I
17	34C	51B	ML
19	34gm	51B/53B	P
23	35B	51C	SC
25	35C	51C/53C	U
26	42	51D	W
26B	43	51D/53D	
26C	45	51E	
26D	45B	53B	
26E	45C	53C	
26gm	45D	59	

กลุ่มชุดดินที่ 5, 6, 7, 10, 14, 17, 19, 23, 25, 26, 32, 34, 35, 42, 43, 45, 50, 51, 53, 59, 60 และ 62

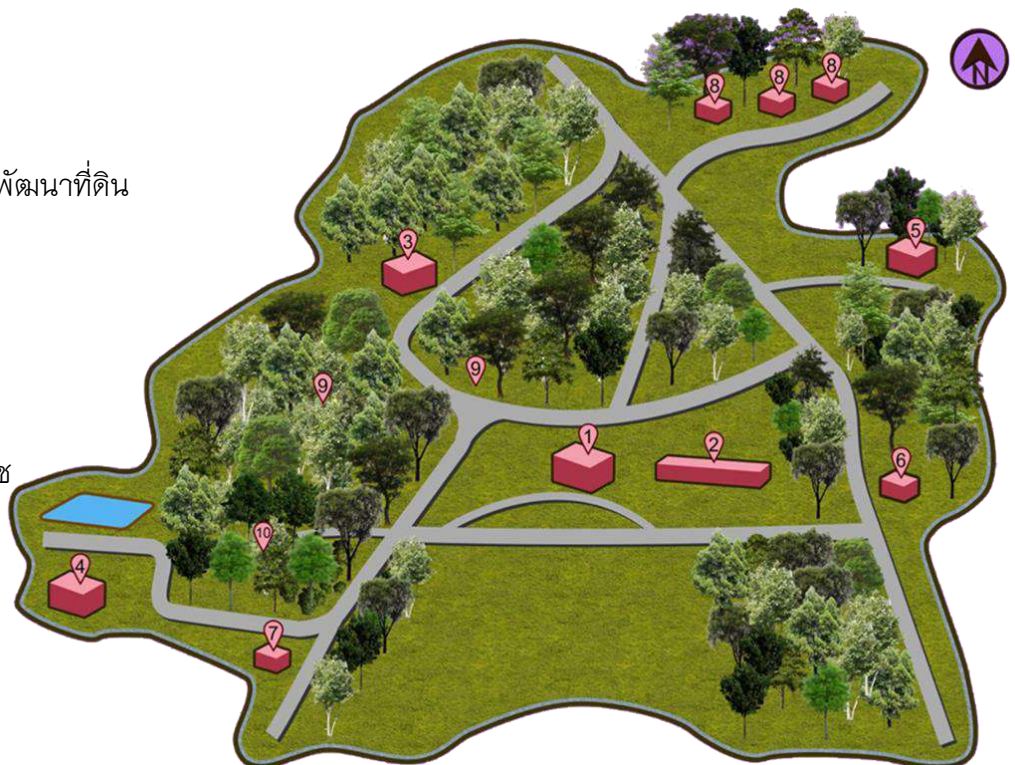
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล เลขที่ 40/2 หมู่ที่ 7 บ้านชอย 8 ตำบลควนกาหลง อำเภควนกาหลง จังหวัดสตูล ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.2527 (39 ปี) สังกัดสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 จัดตั้งขึ้นในที่ดินของกรมประมงสงเคราะห์ ได้รับอนุญาตใช้เป็นที่ก่อสร้างสถานีพัฒนาที่ดิน เนื้อที่ 113-1-64 ไร่ ประกอบด้วย ที่ตั้งสถานีพัฒนาที่ดินสตูล เนื้อที่ 38-1-64 ไร่ , บ้านพักข้าราชการ , ลูกร้างประจำ , โรงรถ , โรงผลิตปุ๋ย , โรงเก็บพัสดุ , ถังเก็บน้ำ , สระน้ำ เนื้อที่ 14 -0-00 ไร่ , สวนป่า เนื้อที่ 35-0-00 ไร่ , แปลงวิจัยและทดลอง เนื้อที่ 26-0-00 ไร่

โทร.074-752-076-8 โทรสาร.074-752-077 E-mail : stn01@ldd.go.th

- 1.อาคารสำนักงาน
- 2.โรงจอดรถ
- 3.โรงเก็บพัสดุ
- 4.ศูนย์เรียนรู้เทคโนโลยีการพัฒนที่ดิน
- 5.โรงผลิตน้ำหมัก
- 6.จุดบริการปุ๋ยอินทรีย์
- 7.ป้อมยาม
- 8.บ้านพัก
- 9.แปลงอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช
- 10.สวนป่า

วิสัยทัศน์

เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมของกรมพัฒนาที่ดิน

ค่านิยมองค์กร

มุ่งมั่นบริการ วิชาการเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ (ผอ.+1)	2	ข้าราชการ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	2	ข้าราชการ
เจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส (ว่าง)	1	ข้าราชการ
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	1	ข้าราชการ
พนักงานขับรถยนต์ ส.2	2	ลูกจ้างประจำ
นักวิชาการเกษตร	1	พนักงานราชการ
เจ้าพนักงานการเกษตร	1	พนักงานราชการ
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	1	พนักงานราชการ
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	1	พนักงานราชการ
นักวิชาการเงินและบัญชี	1	พนักงานราชการ
เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์	1	พนักงานราชการ

นายอิทธิศักดิ์ ชุนทอง
ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสตูล

นางสาวสุรตน์วดี ศรีสุวรรณ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นางสาวรัตนารณ์ เพชรจำรัส
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นางสาวเจี๋ยงขวัญใจดี
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาววลีรัตน์ ศรีนอร์
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ลูกจ้างประจำ 2 อัตรา

นายชัยมงคล สังข์ไพฑูรย์ พนักงานขับรถยนต์ ส.2

นายขจร อรรถศิริชัย พนักงานขับรถยนต์ ส.2

พนักงานราชการ 7 อัตรา

นางสมปรารถนา อรรถศิริชัย เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

นางสาวกาญจนา พัฒนพงศ์ นักวิชาการเงินและบัญชี

นางสาววรัญญา สิงห์ประสาทพร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

นางเสาวลักษณ์ รัตนพันธุ์ นักวิชาการเกษตร

นายศราวุฒิ แปงทองเจ้า พนักงานการเกษตร

นางสาวอลิสา สมกาย เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

นางสาวนันท์ชญาท์ บัวผุด เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

จ้างเหมาบริการ 11 อัตรา

นางสาวจุไรวรรณ พันธุ์ทอง

นางสาวจุฑารัตน์ แก้วตุต

นางสาวพอง สังเมียน

นายพันธ์ กุ่มอู่

นายประวิทย์ สังเมียน

นางสาวภัทรพร หีบแก้ว

นายมุฮัมหมัด หมดอด้า

นายพรรณศักดิ์ สุวรรณโณ

นางสาวชาลิณี เหมนะ

นางสาวมารีนา เจ๊ะบา

นายกิตติศักดิ์ กาญจนันท์ (ลาออก)

นายศุภกร แสงขำ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการดำเนินงานของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งสิ้น 14,545,937 บาท ประกอบด้วย งบดำเนินงาน 3,518,575 บาท งบลงทุน 11,027,362 บาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 14,540,349.02 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.96 สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายการ	งบประมาณ (บาท)	คิดเป็น (ร้อยละ)
วงเงินที่ได้รับจัดสรร	14,545,937.00	100
ผลการเบิกจ่าย	14,540,349.02	99.96

ตารางที่ 2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณแยกตามแผนการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ (กิจกรรม)	การปฏิบัติงาน		หน่วย นับ	งบประมาณ (บาท)	
	แผน	ผล		แผน	ผล
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายหน่วยงาน (Function) : แผนงานพื้นฐาน					
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (การดำเนินงานภารกิจพื้นฐานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์)					
แผนงาน 2 แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน					
ผลผลิต 2 เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน					
กิจกรรมหลักที่ 5 การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ					
5.2 การบริการวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการจัดการดิน - น้ำ - พืช และสิ่งปรับปรุงดินทางห้องปฏิบัติการ					
บัตรดินดี (ตัวอย่าง)	535		ตย.		
โครงการปนเปื้อนโลหะหนักในดินพื้นที่เกษตรกรรม (เก็บตัวอย่างดินในศูนย์ถ่ายทอดฯ นำมาวิเคราะห์)	8	8	ตย.	640	640
โครงการพัฒนา ระบบ e-Service ข้อมูลคุณภาพดินระดับประเทศ	1,073	1,073	ตย.	40,890	40,890

ตารางที่ 2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณแยกตามแผนการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ (กิจกรรม)	การปฏิบัติงาน		หน่วย	งบประมาณ (บาท)	
	แผน	ผล	นับ	แผน	ผล
กิจกรรมหลักที่ 6 การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน					
6.1 หมอดินอาสา					
6.1.1 อบรมหมอดินอาสา					
-หลักสูตรที่ 1 ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินในงานวันดินโลก	1	1	ราย	8,500	8,500 เบิกจ่าย สพข.12
-หลักสูตรที่ 2 ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกหมอดินอาสาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้ในเว็บไซต์หมอดินอาสา	24	24	ราย	33,600	33,600 เบิกจ่าย สพข.12
-หลักสูตรที่ 3 การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น	130	130	ราย	39,000	39,000 เบิกจ่าย สพข.12
-ส่งเสริมกิจกรรมวันหมอดินอาสา	100	100	ราย	50,000	50,000
6.1.8 ส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วน of สถานีพัฒนาที่ดิน	1	1	แห่ง	12,000	12,000
6.2 ศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาหมอดิน					
-ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน	1	1	แห่ง	10,000	10,000
-ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	2	2	แห่ง	20,000	20,000
-ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปี 2565	2	2	แห่ง	3,700	3,700
กิจกรรมหลักที่ 7 ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน					
7.1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร					
-ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	5,900	5,900	ราย	29,500	29,500
-ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	11,800	11,800	ขวด	59,000	58,999.80

ตารางที่ 2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณแยกตามแผนการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ (กิจกรรม)	การปฏิบัติงาน		หน่วย	งบประมาณ (บาท)	
	แผน	ผล	นับ	แผน	ผล
ผลผลิต 3 ทรัพยากรที่ดินและน้ำได้รับการพัฒนา					
กิจกรรมหลักที่ 8 ปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา					
8.1 การพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยว					
8.1.1 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดิน เค็มภาคใต้					
-จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (หินปูนฝุ่น)	50	50	ตัน	60,000	60,000
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็ม ภาคใต้	50	50	ไร่	750	750
8.2 ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด					
-จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	600	600	ตัน	สพข.12 จัดซื้อ	
-ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	1,200	1,200	ไร่	18,000	18,000
-จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์) เพิ่มเติม	250	250	ตัน	สพข.12 จัดซื้อ	
8.4 ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง					
อาคารพักอาศัยข้าราชการ 6 ห้อง สูง 1 ชั้น	1	1	หลัง	2,573,000	2,573,000
ก่อสร้างโรงจอดรถ	1	1	หลัง	499,000	499,000
กิจกรรมหลักที่ 9 พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน					
9.1 อนุรักษ์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก					
9.1.1 หญ้าแฝกเพื่อปลูก	2,840,000	2,840,000	กล้า	3,408,000	3,407,997.17
9.1.2 หญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม	910,000	910,000	กล้า	664,300	664,299.60
9.2 จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม - ดอน - สูง					
9.2.1 จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม - ดอน	446	446	ไร่	2,381,600	2,381,600
-ค่าควบคุมงานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและ น้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน	446	446	ไร่	41,679	41,679
-จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการปลูก พืชผสมผสานในพื้นที่ภาคใต้	21	21	ไร่	201,700	200,000

ตารางที่ 2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณแยกตามแผนการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ (กิจกรรม)	การปฏิบัติงาน		หน่วย	งบประมาณ (บาท)	
	แผน	ผล	นับ	แผน	ผล
9.3 การพัฒนาที่ดินเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางการเกษตร					
9.3.1 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	80	80	ไร่	255,900	255,900
-ค่าควบคุมงานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	80	80	ไร่	4,479	4,479
กิจกรรมหลักที่ 12 ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร					
12.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตอินทรีย์ชีวภาพลดใช้สารเคมีทางการเกษตร					
12.2.2 สนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ปอเทือง)	6	6	ตัน	178,500	178,500
-ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	1,200	1,200	ไร่	18,000	18,000
12.3 ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก พด.					
-ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	10	10	ตัน	34,000	34,000
12.4 โกลบดอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน					
-โกลบดอซัง	200	200	ไร่	68,000	68,000
12.5 พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)					
12.5.1 พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมที่เข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	35	35	กลุ่ม	113,750	113,750
12.6 เกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน					
12.6.1 โรงเรียนใหม่ ปี 2566	1	1	แห่ง	15,000	15,000
12.6.2 โรงเรียนต่อยอด ปี 2558-2565	7	7	แห่ง	35,000	35,000
12.7 โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ Zero Waste (แห่ง)					
-หมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ	1	1	แห่ง	57,000	57,000

ตารางที่ 2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณแยกตามแผนการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ (กิจกรรม)	การปฏิบัติงาน		หน่วย	งบประมาณ (บาท)	
	แผน	ผล	นับ	แผน	ผล
12.8 โครงการ"ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชหมักคั่ว"					
-ไถกลบตอซัง	1	1	แปลง	9,000	9,000
12.9 ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์					
-ผลิตปุ๋ยหมัก	4	4	ตัน	13,600	13,600
-ผลิตน้ำหมัก	5,000	5,000	ลิตร	65,000	65,000
12.10 ปุ๋ยหมัก พด. (เพิ่มเติม 2 รอบ)					
-ผลิตปุ๋ยหมัก	200	200	ตัน	680,000	680,000
กิจกรรมหลัก สร้างความตระหนักในการรักษาทรัพยากรดิน					
-การจัดงานวันดินโลก (World Soil Day)	1	1	กิจกรรม	30,000	30,000
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายหน่วยงาน (Function) – แผนงานยุทธศาสตร์					
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (การเกษตรสร้างมูลค่า)					
แผนงาน 3 แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า					
โครงการ 3 ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่					
กิจกรรมหลักที่ 14 พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่					
-ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	28	28	ตัน	47,600	47,600
-ส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	56	56	ไร่	840	840
-ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	28	28	ตัน	95,200	95,200
-ส่งเสริมการทำน้ำหมัก	7,600	7,600	ลิตร	98,800	98,800
-ถ่ายทอดองค์ความรู้	10	10	ครั้ง	25,500	25,500
-บริการวิเคราะห์ดิน	24	24	ตย.	เบิกจ่ายที่กลุ่มวิเคราะห์ดิน	

ตารางที่ 2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณแยกตามแผนการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ (กิจกรรม)	การปฏิบัติงาน		หน่วย	งบประมาณ (บาท)	
	แผน	ผล	นับ	แผน	ผล
โครงการ 4 บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)					
กิจกรรมหลักที่ 15 พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม Agri-Map					
15.1 ปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อทำเกษตรผสมผสาน					
15.1.1 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่ เหมาะสมตามAgri-Map	40	40	ไร่	79,900	79,900
15.1.2 ค่าควบคุมจัดทำระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตใน พื้นที่ไม่เหมาะสมตามAgri-Map	40	40	ไร่	1,399	1,399
15.2 พัฒนาที่ดินเพื่อการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map					
-ผลิตปุ๋ยหมัก	10	10	ตัน	34,000	34,000
-ผลิตปุ๋ยหมัก (เพิ่มเติม)	10	10	ตัน	34,000	34,000
-ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	200	200	ลิตร	2,600	2,600
-ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	20	20	ตัน	34,000	34,000
-ส่งเสริมพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	40	40	ไร่	600	600
โครงการ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่					
กิจกรรมหลักที่ 16 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่					
16.1 สาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน	14	14	ราย	28,000	28,000
โครงการ 7 พัฒนาพื้นที่เฉพาะ					
ลาน ค.ส.ล	1	1	ลาน	151,800	151,800
โครงการ 8 บริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล					
กิจกรรมหลักที่ 19 การบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล					
19.1 ปรับปรุง และขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเพื่อรองรับเกษตร 4.0					
- กิจกรรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ตำบล และจัดทำรูปเล่ม	15	15	ตำบล	75,000	75,000

ตารางที่ 2 ผลการใช้จ่ายงบประมาณแยกตามแผนการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ (กิจกรรม)	การปฏิบัติงาน		หน่วย	งบประมาณ (บาท)	
	แผน	ผล	นับ	แผน	ผล
โครงการ 11 ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน					
กิจกรรมหลักที่ 23 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน					
23.1 ค่าก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลบ.ม.	37	37	บ่อ	762,200	762,200
23.2 ค่าควบคุมก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลบ.ม.	37	37	บ่อ	2,405	2,405
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (การเสริมสร้างพลังทางสังคม)					
แผนงาน 4 แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม					
โครงการ 14 ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ					
กิจกรรมหลักที่ 26 ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ					
-ปกปักรักษาการ (แห่ง)	1	1	แห่ง	5,000	5,000
-สนับสนุนกิจกรรมด้านการพัฒนาที่ดินให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน					
1) โรงเรียนใหม่	2	2	แห่ง	3,600	3,600
2) โรงเรียนต่อยอด	2	2	แห่ง	1,600	1,600
4.กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (Agenda)					
ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก)					
แผนงาน 8 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก					
โครงการ 18 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร					
กิจกรรมหลักที่ 30 พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร					
-พัฒนาศักยภาพ ศพก.	7	7	ศูนย์	46,900	46,900
-สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก.	7	7	ศูนย์	11,200	11,200

กลุ่มงบประมาณรายจ่ายหน่วยงาน (Function) : แผนงานพื้นฐาน

กิจกรรมหลักที่ 5 การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ

โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี ไม่น้อยกว่า ๑๔๐,๐๐๐ ราย ในพื้นที่ ๗๙ จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งกรมฯ ได้ดูแลให้บริการและให้คำแนะนำในการ จัดการดินแก่เกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่องในเชิงบูรณาการ โดยบัตรดินดีเป็นเสมือนประตู เชื่อมโยงไปสู่การ ขอรับบริการด้านการจัดการดิน เกษตรกรสามารถรับบริการข้อมูลสารสนเทศผ่านบัตร ดินดี ซึ่งเป็นช่องทางที่ เกษตรกรจะได้รับความรู้ต่างๆ และสามารถหาคำตอบในการแก้ไขปัญหาดินได้อย่าง รวดเร็ว เป็นการอำนวยความสะดวก สะดวกและเพิ่มช่องทางการสืบค้น เพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการ ของเกษตรกรให้ครอบคลุมและตรงกับ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงรายบุคคลมากยิ่งขึ้นเกษตรกรที่ได้รับองค์ ความรู้ด้านการจัดการดิน และได้รับการแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วและตรงจุดสามารถใช้ที่ดินได้ตรงตาม ศักยภาพ มีวิธีการแก้ไขปัญหาดินและบริหารจัดการดินของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด นำมาซึ่งการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการยกระดับและเพิ่มขีด ความสามารถของเกษตรกร สร้างความเข้มแข็ง และเกิดการรวมกลุ่มเพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านดินสู่เกษตรกรอื่นๆ ต่อไป

โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี ปี ๒๕๖๖ มีการดำเนินงานที่ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบผู้ถือบัตรดินดี และการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน สำหรับเกษตรกรรายแปลง การสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) การประเมินสุขภาพดิน (Soil Health Evaluation) การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ และการสนับสนุน เกษตรกรแบบมีส่วนร่วมในการดูแลและจัดการดินระดับพื้นที่ โดยการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาดินให้ เกษตรกรได้อย่างเบ็ดเสร็จและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เป็นเสมือนประตูเชื่อมโยงไปสู่การขอรับบริการด้านการ จัดการดิน เกษตรกรสามารถรับบริการข้อมูลสารสนเทศผ่านบัตรดินดี การส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรผ่านบัตรดินดี เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากคลังข้อมูลดินผ่าน บัตรดินดีและจัดการดินได้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ผ่าน เครือข่ายผู้ถือบัตรดินดี รวมถึงการลงพื้นที่ติดตามการใช้ประโยชน์ ให้คำแนะนำการจัดการดินอย่าง ต่อเนื่องและประเมินผลโครงการ ยังส่งผลให้ทรัพยากรดินในพื้นที่เกษตรกรเฉพาะรายได้รับการปรับปรุงพื้น พูให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตเพิ่มขึ้น และเกษตรกรมีความพึงพอใจใน การให้บริการของภาครัฐ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรที่ได้รับบัตรดินดีสามารถใช้ที่ดินและจัดการดินได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และทรัพยากรดินได้รับการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น
2. เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเชิงรุกในการเข้าถึงเกษตรกรของกรมฯ ผ่านระบบสารสนเทศและหน่วยบริการให้คำแนะนำการจัดการดินเคลื่อนที่
3. เพื่อให้เกษตรกรผู้ถือบัตรดินดี ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเหมาะสมและตรงกับสภาพปัญหา

เป้าหมายการดำเนินการ

1. มอบบัตรให้แก่เกษตรกรรายใหม่ จำนวน ๕๓๕ ราย
2. พัฒนาเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบรายใหม่ จำนวน ๑ ราย
3. เกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีรายเดิม ได้รับการติดตามดูแลและประเมินสุขภาพดิน ไม่น้อยกว่า ๕๓๕ ราย

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๑๘,๕๕๐. บาท รายละเอียดดังนี้

1. ค่าจ้างเหมาบันทึกข้อมูลเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีในระบบ
จำนวน 535 ใบ ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 5,350 บาท
 2. การพัฒนาเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบ
จำนวน 1 ราย ๆ ละ 6,800 บาท เป็นเงิน 6,800 บาท
 3. ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดี เป็นเงิน 6,400 บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 18,550 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

แนวทางและวิธีการดำเนินงาน กำหนดแผนงานและกิจกรรม ดังนี้

1. การจัดการข้อมูลเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดี
 - 1.1 จัดการข้อมูลเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดี แยกประเภทสมาชิกบัตรดินดีเพื่อให้หน่วยงานที่ปฏิบัติงานสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการให้บริการเกษตรกรได้อย่างเหมาะสมตรงกับสภาพปัญหา
 - 1.2 พัฒนาและจัดการข้อมูลในระบบบัตรดินดีดิจิทัล พัฒนาระบบผู้ถือบัตรดินดีเป็นแพลตฟอร์มในการสนับสนุนบริการแก่สมาชิกบัตรดินดี ปรับปรุง/พัฒนาเว็บไซต์และระบบการประเมินสุขภาพดิน จัดการข้อมูลในรูปแบบการสรุปข้อมูลที่สำคัญ รวมถึงเชื่อมโยงกับงานบริการต่างๆ ของกรมฯ มาร่วมกับ ศทส.
- 1.3 ผลิตบัตรดินดีสำรอง/บัตรดินดีสำหรับเกษตรกรต้นแบบ
- 1.4 ปรับปรุงคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน จัดนิทรรศการและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ต้นแบบ
2. การสนับสนุนกิจกรรมการตรวจวิเคราะห์ดินและบริหารจัดการข้อมูลผลวิเคราะห์ดิน
 - 2.1 ผลิตและสนับสนุนชุดตรวจสอบดินภาคสนามและชุดน้ำยาเติม เพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่

2.2 ผลิच्छุติอุปกรณ์ทดสอบเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มจำนวนการวิเคราะห์ต่อครั้งให้ได้มากขึ้น และจัดเตรียมอุปกรณ์สำรองเพื่อทดแทนอุปกรณ์เดิมที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพ

2.3 พัฒนาชุดตรวจสอบดินภาคสนามให้เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น

2.4 ประสานงาน ติดตาม ประเมินผลการใช้งานชุดตรวจสอบดินภาคสนาม รวมถึงการให้คำแนะนำ สนับสนุนงานด้านการวิเคราะห์ดิน เช่น ให้ความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ การใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม การให้คำแนะนำการจัดการดินตามค่าวิเคราะห์ดิน และติดตามผลการใช้งานชุดตรวจสอบดินภาคสนาม

3. สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรผู้ถือบัตร

3.1 สพด. และศูนย์ มอบบัตรดินดีให้แก่เกษตรกรรายใหม่ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ

หมอดินอาสาและสมาชิกโครงการต่างๆ ของกรมฯ พร้อมบันทึกข้อมูลและคำแนะนำลงในระบบบัตรดินดีไม่น้อยกว่า 535 ราย

3.2 ลงพื้นที่ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรม และถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มเกษตรกรให้เหมาะสม ตามสภาพของปัญหา ดูแลสิทธิประโยชน์ ให้บริการแก่เกษตรกรผู้ถือบัตรดินดี (เช่น บริการวิเคราะห์ดิน ให้คำแนะนำการจัดการดิน ติดตามผลการใช้ประโยชน์ตามคำแนะนำ สนับสนุนกิจกรรมและปัจจัยการผลิตทางการเกษตรตามความเหมาะสม เช่น หญ้าแฝก ผลิตภัณฑ์ พด. วัสดุปลูกทางการเกษตร ฯลฯ)

3.3 ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรผ่านการประชุม/จัดนิทรรศการ

3.4 สพข.1-12 / กลุ่มวิเคราะห์ดิน ประสานงาน รวมถึงการให้คำแนะนำ สนับสนุนงานด้านการวิเคราะห์ดิน เช่น ให้ความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ การใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม การให้คำแนะนำการจัดการดินตามค่าวิเคราะห์ดิน และติดตามผลการใช้งานชุดตรวจสอบดินภาคสนาม

4. การพัฒนาเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบ

4.1 สพด.และศูนย์ติดตามสนับสนุนเกษตรกรต้นแบบรายเดิม และพัฒนาเกษตรกรต้นแบบรายใหม่ ให้สามารถพัฒนาที่ดินของตนเองให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น พร้อมคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรต้นแบบหน่วยงานละ ๑ ราย โดยมีเจ้าหน้าที่ สพด./ศูนย์ เป็นที่เล็งในการสนับสนุนการจัดการพื้นที่แปลงหันแบบ สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมและจำเป็น เพื่อให้แปลงเกษตรกรสามารถเป็นต้นแบบด้านการพัฒนาที่ดินและสามารถขยายผลหรือต่อยอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรรายอื่น ๆ ได้

4.2 สพข.แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาดินรางวัลเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบจากของ สพด. และศูนย์ในสังกัด สพข. ละ ๑ ราย รวม ๑๒ ราย

4.3 สวด.ประสานงาน ติดตามผลการดำเนินงาน และรวบรวมผลการประกาศคัดเลือกเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบเพื่อเสนอกรมฯ และจัดทำรางวัลเพื่อมอบให้แก่เกษตรกร

5. ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดี

5.1 สพด./ศูนย์ฯ ติดตามดูแลให้บริการแก่เกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีรายเดิมอย่างต่อเนื่องโดย ประเมิน สุขภาพดิน ติดตามผลการให้คำแนะนำ วิจัยนัยตรวจสอบดินด้วยชุดตรวจสอบดินภาคสนาม พร้อม บันทึก ข้อมูลลงในระบบบัตรดินดี ไม่น้อยกว่า ๕๓๕ ราย

5.2 สวด.กำหนดเกณฑ์การพิจารณารางวัลและจัดทำโล่รางวัลเชิดชูเกียรติการประกวดรางวัล เกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบ สพข.1-12 จำนวน 16 รางวัล พร้อมประกาศนียบัตร จำนวน 80 รางวัล โล่ รางวัลหน่วยงานขับเคลื่อนงานบัตรดินดีดีเด่น จำนวน 3 รางวัล และโล่รางวัลศิลปินวิถีโอ/อินโฟกราฟฟิคดีเด่น รางวัลอื่น ๆ จำนวน 3 รางวัล พร้อมด้วยประกาศนียบัตรรางวัลชมเชย

5.3 สวด. ประเมินผลความสำเร็จของโครงการ โดยพิจารณาจากร้อยละของผล การดำเนินงานโดยมีรอบการประเมินผลหามรอบตัวชีวิต (รอบที่ ๑ และ ๒) ในเดือนมีนาคม และกันยายน ๒๕๖๖ สวด.จัดประชุมสร้างความเข้าใจให้แก่หน่วยงานภูมิภาค ลงพื้นที่ประสานงานและติดตาม ความก้าวหน้าโครงการ รวบรวมผลการขับเคลื่อนงานบัตรดินดีของหน่วยงานจาก สพข. / สพด. และสรุปผล การดำเนินงานจากระบบบัตรดินดี (ร่วมกับ ศทส.) พร้อมจัดทำรายงาน

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.เกษตรกรสามารถใช้บริการหรือเข้าถึงการขอรับบริการของกรมฯ ได้ง่าย ทัวถึง และรวดเร็วทันต่อ เวลา สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้ตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
- 2.ที่ดินของเกษตรกรถูกใช้ได้ตรงตามศักยภาพของดิน สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และมีรายได้เพิ่ม มากขึ้น ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากรดิน และส่งผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกร
- 3.เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากเครือข่ายเกษตรกรและกรมฯ
- 4.สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้ดียิ่งขึ้น เกษตรกรสามารถจัดการดินของตนเองได้อย่างถูกวิธีและทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก
- 5.ข้อมูลการประเมินคุณภาพดินเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดี และการพัฒนาปรับปรุงดินตามวิธีการและ เทคโนโลยีการฟื้นฟูพัฒนาที่ดินอย่างยั่งยืน

ภาพประกอบกิจกรรมผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบ ประจำปี 2566

ตารางสรุปผลการดำเนินโครงการบัตรดินดี แสดงรายการที่ยังไม่มีคำแนะนำด้วย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 20 กันยายน 2566

จังหวัด	เป้าหมาย	ผลงานในช่วงเวลาที่เลือก	ผลงานถึงปัจจุบัน	ผลต่างของผลงานถึงปัจจุบันกับเป้าหมาย	ร้อยละการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน
สตูล	1,935	572	2,668	733	137.88

รายละเอียดผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบ ปี 2566

ชื่อ-สกุลเกษตรกร นายประวิทย์ หมื่นรน หมายเลขโทรศัพท์ 080-2402274

หมายเลขบัตรดินดี 91-02549 ชื่อชุดดิน บาเจาะ ที่ตั้งแปลง หมู่ที่ 2 บ้านกาบัง ต.แหลมสน อ.ละงู จ.สตูล ชนิดพืชที่ปลูก พืชผสมผสาน ได้แก่ มะพร้าว มะม่วง มะกอก ขนุน พืชผักสวนครัว นาข้าว แตงโม ข้าวโพด ฯลฯ

วิธีการจัดการดินเพื่อแก้ไขปัญหาดิน

- ☑ จัดการด้วยวิธีของเกษตรกร (เช่น วิถีชาวบ้าน การสืบค้นความรู้จากแหล่งอื่นๆ)

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรเป็นดินทรายจัด ซึ่งมีเนื้อดินหยาบ ไม่อุ้มน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก มีปัญหาขาดแคลนน้ำ นายประวิทย์ หมื่นรณ จึงมีวิธีการจัดการดินโดยการปรับปรุงดินใช้ปุ๋ยคอกและมูลสัตว์ อย่างสม่ำเสมอ การใช้เศษพืชคลุมดิน (ฟางข้าว) และใช้พลาสติกคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน และค้นคว้าหาข้อมูลและติดตามข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จนในปีงบประมาณ 2564 กระทรวงเกษตรฯ และกรมพัฒนาที่ดินได้ประชาสัมพันธ์โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ นายประวิทย์ ได้สมัครเข้าร่วมโครงการ โดยได้รับการอุดหนุนเก็บน้ำ ขนาด 2,100 ลูกบาศก์เมตร และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ทำให้มีองค์ความรู้ด้านการทำการเกษตรมากขึ้น

นายประวิทย์ หมื่นรน เป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ม.2 บ.กาแบง ต.แหลมสน อ.ละงู จ.สตูล เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความสนใจด้านการเกษตรแบบสมัยใหม่ มีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งหลังจากที่ได้สมัครเป็น หมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน ได้เข้ารับการอบรมหมอดินอาสาหลักสูตรต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี ทำให้มีความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และนวัตกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น มีความรู้ด้านการวิเคราะห์ดินอย่างง่าย และมีความสามารถด้านการใช้อินเตอร์เน็ต สามารถสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ การใช้แอปพลิเคชันทางการเกษตรต่าง ๆ รวมถึงการสมัครเป็นสมาชิก บัตรดินดี (ID DinDee) จนสามารถเข้าถึงข้อมูลดิน ข้อมูลพื้นที่เกษตรของตนเอง แล้วนำมาใช้แก้ไขปัญหาและบริหารจัดการดินของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้ให้กับตนเองเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้วิธีการจัดการดินเพื่อแก้ไขปัญหาดินของนายประวิทย์ หมื่นรน มีหลาย ๆ วิธี อาทิ

- 1) การเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจวิเคราะห์ เพื่อประเมินสุขภาพดินก่อนและหลังปลูกพืช การตรวจวิเคราะห์ดินด้วยตนเองเบื้องต้น ด้วย LDD Test Kit
- 2) การปลูกหญ้าแฝกบริเวณรอบสระเก็บน้ำ เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 3) การปรับปรุงดินโดยใช้โดโลไมท์
- 4) การเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน โดยการผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก พด.1 และปุ๋ยคอก การปลูกปอเทืองเป็นพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน การคลุมดินโดยใช้ใบหญ้าแฝก
- 5) การส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชและเพิ่มผลผลิต โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.2 สารควบคุมโรค รากเน่าโคนเน่า พด.3 สารไล่แมลง พด.7 ผงไตรโคเดอร์มาละลายน้ำ พด.14 ฯลฯ
- 6) การสืบค้นและค้นคว้าข้อมูลทางการเกษตรเพิ่มเติม ผ่านสื่อออนไลน์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น น่องดินดี การใช้บัตรดินดี facebook Line ฯลฯ

ผลสำเร็จ และการถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรรายอื่น

รางวัล/ผลงานด้านการพัฒนาที่ดินที่เห็นได้ในเชิงประจักษ์ ในช่วงปี 2565-2566 พื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ของนายประวิทย์ หมื่นรน เป็นแปลงสาธิตเรียนรู้และศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดิน และด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่และอำเภอใกล้เคียง

ประวัติการเป็นวิทยากร/การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ในช่วงปี 2565-2566

นายประวิทย์ หมีนรณ เป็นวิทยากรบรรยายด้านการผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ ให้กับเกษตรกร ร่วมกับหมอดินอาสาประจำตำบล

ผลสำเร็จจากการเป็นสมาชิกบัตรดินดีที่เป็นรูปธรรม เช่น ดินดีหรือมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ผลผลิตเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง รายได้เพิ่มมากขึ้น

1) ผลวิเคราะห์ดินพื้นที่การเกษตรของนายประวิทย์ หมีนรณ หลังที่มีการจัดการเปรียบเทียบกับแปลงข้างเคียงที่ไม่ได้มีการจัดการอย่างเหมาะสม พบว่าดินมีคุณภาพดีและมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

รายการวิเคราะห์	ผลวิเคราะห์ดินแปลง ปลูกพืชผักสวนครัว ของนายประวิทย์	ผลวิเคราะห์ดินแปลง ปลูกมะพร้าว ของนายประวิทย์	ผลวิเคราะห์ แปลงข้างเคียง
1. ความเป็นกรด-ด่าง (pH)	7.4 (ต่ำเล็กน้อย)	8.21 (ต่ำเล็กน้อย)	4.8 (กรดจัด)
2. ปริมาณฟอสฟอรัส (P) (mg/kg)	19 (ปานกลาง)	24 (สูง)	16 (ปานกลาง)
3. ปริมาณโพแทสเซียม (K) (mg/kg)	9 (ต่ำมาก)	14 (ต่ำมาก)	14 (ต่ำมาก)
4. ปริมาณแคลเซียม (Ca) (mg/kg)	1,300 (สูง)	-	160 (ปานกลาง)

2) ต้นทุนการผลิตลดลง เนื่องจากเดิมนายประวิทย์มีการใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมาก แต่เมื่อมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านบัตรดินดีและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ปัจจุบันนายประวิทย์มีการใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่น้อยมาก (ลดลงจากเดิม 80%)

3) มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากเดิมนายประวิทย์มีรายได้จากยางพาราและปาล์มน้ำมันเท่านั้น หลังจากมีการโค่นยางพาราและเริ่มทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมผ่านบัตรดินดี แอปพลิเคชัน และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ปัจจุบัน สามารถผลิตพืชผักได้ผลผลิตดีและสามารถเก็บขายสร้างรายได้ได้ทุกวัน นอกจากนี้ยังมีรายได้จากด้านการเลี้ยงแพะ เลี้ยงวัว และเลี้ยงหอยแมลงภู

✚ โครงการปนเปื้อนโลหะหนักในดินพื้นที่เกษตรกรรม

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการปนเปื้อนของโลหะหนักในดิน มีปัญหาเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมักเกี่ยวข้องกับพื้นที่การทำเหมืองแร่ จากกากเหลือทิ้ง หรือของเสียที่เป็นโลหะหนักที่ใช้ในกระบวนการอุตสาหกรรม ปนเปื้อนต่อสิ่งแวดล้อม จากการรบกวนพื้นที่ศักยภาพโดยมนุษย์ หรือเป็นการเกิดตามธรรมชาติ นอกจากนี้ในธรรมชาติวัตถุดิบกำเนิดอาจมีผลต่อการการปนเปื้อนด้วยเช่นกัน เนื่องจากคุณสมบัติของดินที่มีความแตกต่างกันตามชนิดของหินซึ่งเป็นวัตถุดิบกำเนิดเป็นสำคัญ

หากดินมีปริมาณโลหะหนักสะสม ผลผลิตพืชที่ปลูกในพื้นที่ดังกล่าวมีโลหะหนักปนเปื้อน และนำมาสู่ผลกระทบต่อผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงความนิยมบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ปลอดภัยพืชมียากขึ้น ทำให้คุณภาพของดินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึง นอกจากนี้การใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการการผลิตอาหารที่ต้องคำนึงถึง ในการใช้ปริมาณปุ๋ยที่ถูกต้องไม่มากเกินไปจนเป็นผลตกค้างในดินและผลิตพืช หากดินจะปัจจัยผลิตมีการปนเปื้อนจะสามารถถ่ายทอดไปตามระบบห่วงโซ่อาหาร จากการดูดสะสมผ่านรากสู่ส่วนต่างๆ ของพืชได้ ทั้งนี้จากฐานข้อมูลโลหะหนักในดินปี 2550 ได้มีการตรวจสอบในหลายพื้นที่พบว่าผลวิเคราะห์โลหะหนักในดินมีความเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนไป การส่งเสริมการทำเกษตรลดใช้สารเคมีทางการเกษตร ปริมาณการใช้และชนิดของปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ย และสารกำจัดศัตรูพืช ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการติดตามการปนเปื้อนโลหะหนักในดินและประเมินความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่ที่มีประวัติการปนเปื้อนโลหะหนักเพื่อสนับสนุนการทำเกษตรปลอดภัย การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การประเมินคุณภาพดินในพื้นที่โครงการหลวงเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และการจัดทำสถานภาพโลหะหนักในดินพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาติดตามและเฝ้าระวัง เพื่อขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรที่สอดคล้องกันทั้งระบบการผลิต ตรวจสอบ การประกันคุณภาพ เกษตรกรสามารถนำผลวิเคราะห์ดินที่ปลอดภัยการปนเปื้อนโลหะหนักยื่นขอการรับรอง GAP เจ้าหน้าที่ได้แนวทางการจัดการดินในพื้นที่ปนเปื้อน เพื่อสร้างความเชื่อมั่น คุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิตพืชให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภค และสามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

1. เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การปนเปื้อนโลหะหนักในดิน และปัจจัยการผลิตทางการเกษตร พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ส่งเสริมการลดใช้สารเคมีทางการเกษตรเกษตรกรรม
2. เพื่อติดตามการปนเปื้อนในพื้นที่เกษตรที่มีประวัติการปนเปื้อนโลหะหนักในดิน
3. เพื่อประเมินคุณภาพดินในพื้นที่โครงการหลวงเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
4. เพื่อจัดทำสถานภาพโลหะหนักในดินพื้นที่เกษตรกรรม

เป้าหมาย/งบประมาณ

เก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดินเพื่อทำการวิเคราะห์
จำนวน 8 ศูนย์ 8 ตัวอย่าง งบประมาณ 640 บาท

พื้นที่ดำเนินการ (ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดินที่ดำเนินการ)

นายเสียน นวลพรม เลขที่ 78/1 ม.11 ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง	พิกัด E 622712 N 758449
นายวาเศษ ตาเดอิน เลขที่ 185 ม.4 ต.ควนโดน อ.ควนโดน	พิกัด E 619498 N 752083
นายสมชาย เหมาะแห่ เลขที่ 76 ม.6 ต.กำแพง อ.ละงู	พิกัด E 585006 N 766745
นายโกเมศ คงชู เลขที่ 416 ม.5 ต.น้ำผุด อ.ละงู	พิกัด E 593347 N 778146
นายกิตติโชติ ชนะหลวง เลขที่ 145 ม.7 ต.นิคมพัฒนา อ.มะนัง	พิกัด E 601490 N 769501
นายฮอนี บังแลมาปูเลา เลขที่ 39 ม.9 ต.ท่าแพ อ.ท่าแพ	พิกัด E 607372 N 752309
นายสุภนันท์ สะเด็น เลขที่ 35 ม.3 ต.บ้านควน อ.เมือง	พิกัด E 617950 N 741900
นายอดินันท์ สาดีน เลขที่ 223 ม.7 ต.เกตุรี อ.เมือง	พิกัด E 621873 N 739912

ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนพฤศจิกายน 2565 – เดือนกันยายน 2566

แนวทางและวิธีการดำเนินงาน กำหนดแผนงานและกิจกรรม ดังนี้

1. คัดเลือกพื้นที่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน
2. เก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ เก็บดินบนแบบผสมรวม เพื่อส่งวิเคราะห์โลหะหนักในดิน ที่สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน
3. ตรวจวิเคราะห์ปริมาณโลหะหนักในดิน ได้แก่ สารหนู แคดเมียม โครเมียม ตะกั่ว และทองแดง
4. จัดทำข้อมูลสถานภาพโลหะหนักในดินพื้นที่เกษตรกรรม สังเคราะห์ข้อมูลประเมินความเสี่ยงการปนเปื้อนโลหะหนักในพื้นที่ กรณีพื้นที่ที่ไม่พบการปนเปื้อน เกษตรกรสามารถนำผลวิเคราะห์ดินยื่นขอการรับรอง GAP
5. รวบรวมข้อมูลผลวิเคราะห์ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดิน และจัดทำรายงาน

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลการปนเปื้อนโลหะหนักในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ส่งเสริมการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร
2. เกษตรกรสามารถนำผลวิเคราะห์ดินที่ปลอดการปนเปื้อนโลหะหนักยื่นขอการรับรอง GAP
3. นักวิชาการสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาวางแผนการผลิตพืชอาหารที่ปลอดภัย และการส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

ภาพประกอบกิจกรรม

หน้า 1 จาก 1 หน้า

วันที่ 14/05/2566 เวลา 10:15:18 AM

ชื่อเอกสาร: รายงานผลการวิเคราะห์ดิน

ชื่อลูกค้า: บริษัท ไร่สุขใจ จำกัด

ชื่อโครงการ: โครงการส่งเสริมการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร

ชื่อพื้นที่: แปลงนาข้าว หมู่ 10 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วันที่เก็บตัวอย่าง: 14/05/2566

วันที่ส่งตัวอย่าง: 15/05/2566

วันที่ออกผล: 16/05/2566

ชื่อผู้เก็บตัวอย่าง: นายสมชาย ใจดี

ชื่อผู้ส่งตัวอย่าง: นายสมชาย ใจดี

ชื่อผู้ออกผล: นายสมชาย ใจดี

ลำดับที่	ชื่อธาตุ	ค่าเฉลี่ย	ค่ามาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่ามาตรฐาน
01	ไนโตรเจน	0.001	0.001	0.001	0.001
02	ฟอสฟอรัส	0.001	0.001	0.001	0.001
03	โพแทสเซียม	0.001	0.001	0.001	0.001
04	สังกะสี	0.001	0.001	0.001	0.001
05	ทองแดง	0.001	0.001	0.001	0.001
06	แมงกานีส	0.001	0.001	0.001	0.001
07	เหล็ก	0.001	0.001	0.001	0.001
08	โซเดียม	0.001	0.001	0.001	0.001
09	คลอรีน	0.001	0.001	0.001	0.001
10	ฟลูออรีน	0.001	0.001	0.001	0.001

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยดินตามมาตรฐาน (GB) (2001)

ชื่อ: นายสมชาย ใจดี

ตำแหน่ง: ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ

วันที่: 16/05/2566

ชื่อ: นายสมชาย ใจดี

ตำแหน่ง: ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ

วันที่: 16/05/2566

ชื่อ: นายสมชาย ใจดี

ตำแหน่ง: ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ

วันที่: 16/05/2566

✚ โครงการพัฒนา ระบบ e-Service ข้อมูลคุณภาพดินระดับประเทศ

หลักการและเหตุผล

นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทยสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร และยกระดับความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับการพัฒนาภาคการเกษตรให้เติบโตอย่างมั่นคงยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายหลักสำคัญของรัฐบาลในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านที่ดิน แหล่งน้ำ และการจัดการดิน พันธุ์พืช เทคโนโลยีการจัดการการผลิต โดยพัฒนาระบบข้อมูลและการบริการที่ ทันสมัย สร้างการเข้าถึงที่ความรวดเร็ว แม่นยำ และครอบคลุมพื้นที่ เป้าหมายสู่ระบบการเกษตรอัจฉริยะ โดยกรมพัฒนาที่ดินมีบทบาทสำคัญในการจัดการทรัพยากรดินและที่ดินให้มีการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรที่มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งการดำเนินการวิเคราะห์ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตรกรรมของเกษตรกร เป็นไปตามภารกิจในพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อให้เกษตรกรได้ทราบและเข้าใจลักษณะของสมบัติดินเพื่อการจัดการดินที่ดี ซึ่งในปัจจุบัน การบริการวิเคราะห์ดินมี ๔ ลักษณะ ได้แก่ ๑) ตรวจสอบวิเคราะห์ดินอย่างละเอียดในห้องปฏิบัติการ ๒) บริการวิเคราะห์เคลื่อนที่โดยใช้เครื่องมือแบบง่าย ๓) ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) และ ๔) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประเมินคุณภาพดิน

เพื่อให้การบริการตรวจสอบดินครอบคลุมและทั่วถึงเกษตรกรรายย่อย และเข้าสู่ระบบการให้บริการรูปแบบ e-Service ที่มีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลเดิมของกรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ ข้อมูลรายละเอียดลักษณะของดิน (Soil Series) การใช้ที่ดินปัจจุบัน (Present Land Used) ระดับความเหมาะสมของการปลูกพืช (Zoning) การจัดการดิน (Soil Management) กับข้อมูลผลวิเคราะห์ดิน (Soil Analysis) กรมพัฒนาที่ดินจึงได้พัฒนาระบบ E-Service บริการเกษตรกรโดยใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนามอย่างง่าย (LDD Test Kit) ที่มีหมอดินอาสาทำหน้าที่ปฏิบัติการตรวจสอบดินและบันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบการให้บริการวิเคราะห์ดินที่มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น ผู้รับบริการสามารถร้องขอรับบริการวิเคราะห์ดินจากหมอดินอาสาใกล้บ้านที่มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการตรวจวิเคราะห์ดินในระดับพื้นที่ผ่านระบบออนไลน์ได้ทุกที่ ทุกเวลา ระบบสามารถแสดงผลการสืบค้นในรูปแบบแผนที่ธาตุอาหารแบบ Near Real Time เพื่อประกอบการตัดสินใจก่อนการวิเคราะห์ดิน รวมถึงผู้ให้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลการขอรับบริการวิเคราะห์ดินที่เชื่อมโยงทั้งประเทศเพื่อให้ง่ายต่อการให้บริการและคำแนะนำมากยิ่งขึ้น เกษตรกรจะได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและตรงจุด สามารถใช้ที่ดินได้ตรงตามศักยภาพ บริหารจัดการดินของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถของหมอดินอาสา สร้างความเข้มแข็งและเกิดการรวมกลุ่มเพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านดินสู่เกษตรกรอื่นๆต่อไป

และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านดิจิทัล กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๓-๒๕๖๕

ที่กำหนดเป็นกรอบนโยบาย ทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ กรมพัฒนาที่ดิน ให้มีความเหมาะสม สามารถตอบสนองผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Citizen Centric และสนับสนุน การกิจของกรมพัฒนาที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการวิเคราะห์ดินเชิงรุกด้วยระบบ e-Service ข้อมูลคุณภาพดิน ระดับประเทศ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ตอบสนองผู้รับบริการวิเคราะห์ดินในระดับพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและ เกิดประโยชน์สูงสุด
2. เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถจัดการดินได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน และ เชื่อมโยงการสืบค้นข้อมูล คำแนะนำเพื่อประกอบการตัดสินใจการผลิตทางการเกษตร
3. สนับสนุนหมอดินอาสาในการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนามเพื่อตรวจวิเคราะห์ดินและให้ คำแนะนำการจัดการดินแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่

เป้าหมาย

1. หมอดินอาสาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 29 ราย
2. เป้าหมายตัวอย่างดินจำนวน 1,073 ตัวอย่าง

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนหมอดิน (ราย)	เป้าหมายตัวอย่างดิน (ตัวอย่าง)
อำเภอเมือง	6	222
อำเภอท่าแพ	4	148
อำเภอมะนัง	3	111
อำเภอละงู	7	259
อำเภอทุ่งหวา	2	74
อำเภอควนกาหลง	4	148
อำเภอควนโดน	3	111
รวม	29	1,073

งบประมาณ 40,890 บาท

1. ผลิตภัณฑ์และวัสดุชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit)

- คัดเลือกหมอดินอาสา

สพข./สพด. พิจารณาคัดเลือกหมอดินอาสารายเดิมในปี 2565 ที่สามารถปฏิบัติงานต่อเนื่องในปี และคัดเลือกหมอดินอาสารายใหม่ที่มีศักยภาพตามคุณสมบัติที่กำหนดเพื่อให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 7 จังหวัดทั่วประเทศ พร้อมนำเข้าข้อมูลหมอดินอาสารายใหม่ และข้อมูลเจ้าหน้าที่ที่เสี่ยงในโปรแกรมหมอดินตรวจดิน

- ผลิตภัณฑ์ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit)

1) ผลิตภัณฑ์ชุดตรวจสอบดินภาคสนามแบบกระเป๋ ได้แก่ ชุดตรวจสอบความเป็นกรด-ด่าง (pH) จำนวน 1,100 ชุด ชุดตรวจสอบธาตุอาหารพืช (NPK) จำนวน 1,100 ชุด ให้แก่หมอดินอาสา รายใหม่ และผลิตชุดน้ำยาเดิมสำหรับหมอดินอาสา รายเดิม จำนวน 1,342 ชุด เพื่อสนับสนุนให้ นำไปใช้ในการตรวจวิเคราะห์ดินให้แก่เกษตรกรที่ขอรับบริการ พร้อมให้คำแนะนำการใส่ปุ๋ยหรือ การจัดการดินตามค่าวิเคราะห์ดิน

2) กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.1-12 ประสานงานและให้คำแนะนำด้านการเติมน้ำยาชุด ตรวจสอบดินภาคสนามให้แก่หมอดินอาสา รายเดิมที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องในปี 2566

- อบรมหมอดินอาสาต้นแบบบริการวิเคราะห์ดิน

1) สพด.จัดอบรมให้แก่หมอดินอาสาที่เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ความรู้ด้านการวิเคราะห์ดิน และการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) แนะนำผลิตภัณฑ์กรมฯ และความรู้ด้านการจัดการ ดินเพื่อเป็นหมอดินอาสาต้นแบบในการให้บริการเกษตรกรในพื้นที่

2) สวด. และ ศทส. จัดอบรมการใช้งานระบบการให้บริการวิเคราะห์ดิน "หมอดินตรวจดิน" ให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานในพื้นที่

2. การตรวจวิเคราะห์ดินในระดับพื้นที่โดยหมอดินอาสาต้นแบบ

- หมอดินอาสาออกให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินในระดับพื้นที่ โดยการเตรียมตัวอย่างดินตรวจ วิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบดินอย่างง่าย และให้คำแนะนำการจัดการดินเฉพาะรายให้แก่เกษตรกรผู้ ขอรับบริการ

- สวด. ประสานงาน สพข./สพด. ด้านการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) ระบบการ ให้บริการวิเคราะห์ดิน การจัดการข้อมูลหมอดินอาสา เจ้าหน้าที่ที่เสี่ยง และเกษตรกร การรายงานผล วิเคราะห์ดินและคำแนะนำการจัดการดินเฉพาะราย

- สวด.ติดตามผลการดำเนินงาน

สถานที่ดำเนินการ

1. พื้นที่ออกให้บริการวิเคราะห์ดินของหมอดินอาสาภายในจังหวัดสตูล
2. สถานที่จัดอบรมหมอดินอาสา สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล

ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรได้รับบริการวิเคราะห์ตรวจสอบดินพร้อมคำแนะนำ เพื่อนำไปใช้จัดการดินในแปลง
เกษตรกรได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามศักยภาพของดิน
2. เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลผลวิเคราะห์ดินระดับประเทศที่ได้รับการปรับปรุงให้เป็น
ปัจจุบัน เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนเพาะปลูกพืช
3. หมอดินอาสาได้มีส่วนร่วมในงานบริการวิเคราะห์ตรวจสอบดิน สามารถพัฒนาศักยภาพและ
ยกระดับขีดความสามารถด้านวิเคราะห์ดิน

ภาพประกอบกิจกรรม

กิจกรรมหลักที่ 6 การยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและ ศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

โครงการอบรมหมอดินอาสา

หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานโครงการหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน ได้ริเริ่มก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน โดยในการดำเนินการช่วงแรกเริ่มจากการแต่งตั้งเกษตรกรที่สนใจงานด้านการพัฒนาที่ดิน และสมัครใจเป็นอาสาสมัครของกรมพัฒนาที่ดิน มีความต้องการพร้อมที่จะเข้ารับการอบรมรับความรู้การใช้เทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินและนำไปใช้พัฒนารูปแบบการทำการเกษตรของตนเองและมีความเป็นผู้นำสามารถถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรภายในหมู่บ้านหรือพื้นที่อื่นได้ โดยหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ตามรูปแบบการปกครองของประเทศไทย ได้แก่ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน หมอดินอาสาประจำตำบล หมอดินอาสาประจำอำเภอ และหมอดินอาสาประจำจังหวัด โดยปัจจุบันมีจำนวนหมอดินอาสาทุกระดับปฏิบัติงานอยู่เกือบทั่วประเทศ จำนวนกว่า 77,677 คน (ข้อมูล ณ ตุลาคม 2565) ระเบียบกรมพัฒนาที่ดินว่าด้วยการบริหารงานหมอดินอาสา พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้หมอดินอาสาทุกระดับทำหน้าที่เป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านด้วย

ในการอบรมหมอดินอาสา ปีงบประมาณ 2566 มีเป้าหมายเพื่อให้หมอดินอาสาได้มีเวทีพบปะและได้แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ในการนำเทคโนโลยีในการพัฒนาที่ดินไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ร่วมกัน ตลอดจนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 4.0 มาใช้ประโยชน์ในการถอดบทเรียน นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้จริง และเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายหมอดินอาสาในแต่ละพื้นที่ ให้หมอดินอาสามีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ของตนเองซึ่งกันและกัน โดยมีกรมฯ เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อเว็บไซต์หมอดินอาสาและจากผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและการบริการมีแรงงานจำนวนมากคืนถิ่นสู่ภาคการเกษตร ดังนั้นเพื่อรองรับการผลิตอาหารและสร้างอาชีพเกษตรกรรม กรมพัฒนาที่ดินจึงได้ปรับหลักสูตรการอบรมหมอดินอาสา เพื่อสร้างหมอดินมืออาชีพ โดยคัดเลือกจากหมอดินอาสาที่สนใจเข้ารับการฝึกปฏิบัติเชิงลึกในศูนย์ฝึกของกรมพัฒนาที่ดิน และศูนย์ฝึกของหมอดินอาสาในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อขยายผลสู่เครือข่าย และเกษตรกรทั่วไป อันเป็นการปรับตัวให้เข้มแข็งเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหมอดินอาสาเมื่ออาชีพที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการเกษตรโดยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเอง
3. เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลหมอดินอาสาในรูปแบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาเป็น Big data รองรับองค์กร 4.0

เป้าหมาย / งบประมาณ

หลักสูตรที่ 1 ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินในงานวันดินโลกประจำปีงบประมาณ 2566 ที่จัดขึ้น ณ สถานีพัฒนาที่ดิน จังหวัดตาก ระหว่างวันที่ 4-7 ธันวาคม 2565 ซึ่งจัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “Soils, where food begins: อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน” ตามเป้าหมายและเวลาที่กำหนด เป้าหมายหมอดินอาสา จำนวน 1 ราย นายสมชาย เหมาะแท้ หมอดินอาสาประจำตำบล งบประมาณ 8,500 บาท

หลักสูตรที่ 2 ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกหมอดินอาสาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้ในเว็บไซต์หมอดินอาสา ที่ได้รับการจัดตั้งทั่วประเทศ (รายละเอียดศูนย์ฝึกฯ ในเว็บไซต์หมอดินอาสา ตามที่เคยขึ้นทะเบียนไว้ <http://ddmordin.ddd.go.th/ddmordin06.0.html>) โดยสถานีพัฒนาที่ดินพัฒนาที่ดินสตูล ได้เลือกฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกปฏิบัติ นายวาเศษ ตาเคอิน ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ.สตูล เป้าหมายหมอดินอาสาเข้ารับฝึกอบรม จำนวน 24 ราย งบประมาณ 33,600 บาท กำหนดระยะเวลาอบรม 2 วัน คือ วันที่ 10 – 11 พฤษภาคม 2566

รายชื่อหมอดินอาสา โครงการอบรมหมอดินอาสา 4.0 หลักสูตรที่ 2

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่งหมอดินอาสา	อำเภอ
1.	นางพรรณนีย์ บัวเพชร	หมู่บ้าน	เมือง
2.	นายสมหมาย บรรณา	หมู่บ้าน	เมือง
3.	นายบุญสิน เรืองสุข	หมู่บ้าน	เมือง
4.	นายอิด หมดหวัง	หมู่บ้าน	เมือง
5.	นายกริยา อาดำ	หมู่บ้าน	เมือง
6.	นายหมด เปรมใจ	หมู่บ้าน	ท่าแพ
7.	นายอาทรน ทั้งน้ำรอบ	หมู่บ้าน	ท่าแพ
8.	นายกิตติศักดิ์ ชูแสง	หมู่บ้าน	ท่าแพ
9.	นายสมนึก อ่อนมาก	หมู่บ้าน	มะนัง
10.	นายสุธา อินยอด	หมู่บ้าน	มะนัง
11.	นายมุขตาด รามาน	หมู่บ้าน	ละงู
12.	นายประวิทย์ หมื่นรณ	หมู่บ้าน	ละงู
13.	นายอุหมาก สำเร	หมู่บ้าน	ละงู
14.	นายอุดม จันทรัตน์	หมู่บ้าน	ละงู
15.	นายพินิจ จันทโส	หมู่บ้าน	ละงู
16.	นายกริธา เพ็งแก้ว	หมู่บ้าน	ทุ่งหว้า
17.	นายอาหวาย สารบัญญัติ	หมู่บ้าน	ทุ่งหว้า
18.	นายรุ่งอรุณ หมดตะหมื่น	หมู่บ้าน	ทุ่งหว้า
19.	นายมะฮะเสน แซะอามา	หมู่บ้าน	ควนโดน
20.	นายราวี หมดทั้ง	หมู่บ้าน	ควนโดน
21.	นางจริยา ณ นคร	หมู่บ้าน	ควนโดน
22.	นายสาคร นาคะสรรค์	หมู่บ้าน	ควนกาหลง
23.	นายประเวช ทองดี	หมู่บ้าน	ควนกาหลง
24.	นายดาเร็ด หลีอะดัม	หมู่บ้าน	ควนกาหลง

วันที่ 10 พ.ค. 66 ณ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน หมู่ที่ 4 ตำบลควนโดน

อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยมี นายวาเศษ ตาเดอิน หมอหินอาสาประจำตำบล และเจ้าของศูนย์
ฝึกการปฏิบัติ เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องการเกษตรทฤษฎีใหม่ และนายสมศักดิ์ จันทรักซ์ หมอหินอาสา
ประจำหมู่บ้าน เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องการปลูกผักอินทรีย์บนกระเบื้อง และสาธิตการผสมดินที่ใช้ในการ
ปลูกผักบนกระเบื้อง

วันที่ 11 พ.ค. 66 ศึกษาดูงานการเกษตรทฤษฎีใหม่ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตสตูล ตำบลละ
งู อำเภอละงู จังหวัดสตูล โดยมี ดร.เกียรติศักดิ์ รัตนดิลก ณ ภูเก็ต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสงขลา วิทยาเขตสตูล บรรยายเรื่อง การบริหารจัดการพื้นที่รูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล

หลักสูตรที่ 3 การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น โดยสถานีพัฒนาที่ดินสตูลจัดขึ้นพร้อมวันดินโลก 2022 ณ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ตำบลควนกาหลง อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล เป้าหมายหมอดินอาสาเข้ารับฝึกอบรม จำนวน 130 ราย งบประมาณ 39,000 บาท กำหนดระยะเวลาอบรม 1 วัน คือ วันที่ 22 ธันวาคม 2565 มีหัวข้อการฝึกอบรมหมอดินอาสา ดังนี้

➤ บรรยายพิเศษ เส้นทางสู่วันดินโลกและวันดินโลกปี 2565 หัวข้อ “อาหาร ก่อกำเนิด เกิด จากดิน : Soils, Where food begins”

➤ การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต

➤ ฝึกปฏิบัติการใช้ Application : MixFertilizer “ผสมปุ๋ยเคมีใช้เองตามคำแนะนำด้วย AI”

➤ ฝึกปฏิบัติการใช้ Application : AI น่องดินดี “ถามได้ ตอบตรงเรื่องของดิน คุยกับน่องดินดี”

รายชื่อหมอดินอาสา โครงการอบรมหมอดินอาสา 4.0 หลักสูตรที่ 3

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล
1.	นายกอหนี่ เหตุบุญ	22.	นายรุสลิน อาหลัง	43.	นายดอน ราชเมืองขวาง
2.	นายอดิษฐ์ สาดิน	23.	นายอับดุลราห์มาน หลงโละ	44.	นายสัน หลงกอหราบ
3.	ด.ต.สุชาติ จันทมณี	24.	นายเจมาแอ หนูซุสุข	45.	นางอารีพะ ลาหมีด
4.	นายเอกรินทร์ แดงตระกูล	25.	นายภูมิตาต ภูหลง	46.	นายนพรัตน์ อูมานี
5.	นายอัมพัทธ์ หมั่นยาหมื่น	26.	นายลักขิยา โต๊ะมอง	47.	นายยูโสภ งบสรา
6.	นายพันธุ์ สลิมีน	27.	นายมานพ พูลแก้ว	48.	นายกอตาช คำมากอ
7.	นายบุญฤทธิ์ ละอองวิจิตร	28.	นายอัยโยน แดสา	49.	นายรมหิรี ยี่ละงู
8.	นายดาหริต จิตดำรง	29.	นายไมตรี หมั่นยาหมื่น	50.	นายสมโภช พลเพชร
9.	นายรอกียา ผลทวี	30.	นายราเช็ม มะสมัน	51.	นายชรินทร์ หิมปอง
10.	นางรุยดา สีสานนท์	31.	นางวิราวรรณ ทองคำ	52.	นางมณี เศษแอ
11.	นายมาสดา อยู่ดี	32.	นายฮอนนี่ บังแลมาปูเลา	53.	นายพิศาล แซ่เอี้ยว
12.	นายมัสตาปา วัฒนะ	33.	นายสนุนปิติน ดวงตา	54.	นายกรปรินทร์ เอี้ยวสิโป
13.	นายมะแอ โกปปูเลา	34.	นายกมล ใจสมุทร	55.	นายสมมาตร สมัครพงษ์
14.	นางสมจิต สุขสะพาน	35.	นางรจนา จังแดหวา	56.	นายสุรพล สังข์ทอง
15.	นายสุวรรณ ช่างเหล็ก	36.	นายอารีย์ หลงสกุล	57.	นายปรีชา แก้วเขียว
16.	นายสมแอ สมาย้อย	37.	นายไกรศร วิเชียรศรี	58.	นายยุทธพงษ์ อินตา
17.	นายแดสา ยามาสา	38.	นายดลกอหนี่ กาเล็มสัน	59.	นางสุดา สิทธิชัย
18.	นายยะฟาร์ นาฮูดา	39.	นายอับดุลเลาะ หลาดำ	60.	นายสิทธิชัย กิ่งเซ่ง
19.	นายสอหมาด แดงดี	40.	นายอุเส็น มาลียัน	61.	นายศุภฤกษ์ ฝากไธสง
20.	นายยูโสภ ทั้งภาษา	41.	นายอุหมาก สัตนน้อย	62.	นายปัสณ ลิมาน
21.	นายวัชรินทร์ ธีรรัตนศิริกุล	42.	นายประสิทธิ์ บุญเกิด	63.	นายสมพงศ์ ยูจันทร์

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล
64.	นายอำนาจ ชานเกตุ	87.	นางณอม สังข์แก้ว	110.	นายชะดิน ยั่งดี
65.	นายสมพงศ์ เตยแก้ว	88.	นายเลี่ยน นวลพรม	111.	นายดลหาหมัด ขุนนา
66.	นายสาและ หมาดป็นจอร์	89.	นายทอง ตริรัตน์	112.	นายหมาด เอ็มเลง
67.	นายสมาน นิยมเดชา	90.	นายอาทร สุกเอือก	113.	นายวัชระ ตั้งโหยบ
68.	นายหมาด มาราสา	91.	นางอุทัยทิพย์ ดวงดี	114.	นายอับดุลมุกรี อูวะ
69.	นางกาญจนา นาปาเลน	92.	นายชูชีพ หมั่นระ	115.	นายสุชาติ ดาราหามนเคษ
70.	นายหวน หลียาวา	93.	นายเสนาอุสมาน มรรคาเขต	116.	นายโกเมศร์ คงชู
71.	นายอิสเรส สาริปา	94.	นายอดุลย์ หาสกุล	117.	นายสุโหลหมาน ยาบา
72.	นายชาติอี่ หมาดรา	95.	นายสมาน มรรคาเขต	118.	นายสมมาตร มูลิกะสง
73.	นายอาเบต เกป็น	96.	นายปัสอน ลัสมาน	119.	นายโชคดี สานิง
74.	นายณัฐกร หมาดยาหุม	97.	นายมะหมุด มรรคาเขต	120.	นายพลากร ลัดนาวงค์
75.	นายวินสัน ปะดุกา	98.	นายสนอง สังข์ทอง	121.	นายอำหสัน แก้วดำ
76.	นายรอเจด รูปามา	99.	นางประเทือง แดงแย้ม	122.	นายสอน นาคเกษตร
77.	นายอับดุลกอหนี ด้ายูโซ๊ะ	100.	นายสมบุรณ์ ณ นคร	123.	นายธนารัตน์ ตั้งดำ
78.	นายดิษฐ์ ศรีเมือง	101.	นายธีรยุทธ ออฮิปก	124.	นายอำสอด โคตดี
79.	นายภูอำหมาด มานีกามัน	102.	นายบาโหรน เส้นหมาน	125.	นายนเรศ ดินเดบ
80.	นายอรุจน์ สุวิตดา	103.	นายอดิศักดิ์ มัจฉา	126.	นายหมาดหยา แลตอง
81.	นายอะปัสหาญ ชำนุรักษ์	104.	นายวรพจน์ คงศรี	127.	นายเอกเชนทร์ ลัดเลีย
82.	นายสมชาย พรหมมาน	105.	นายวาเหลด หมื่นอาด	128.	นายสามาเอ็น ทุมมาลี
83.	นายรัชฎพงษ์ เหลาทอง	106.	นายวิชาญ ปาละสัน	129.	นายสมศักดิ์ ดาวนุ้ย
84.	นางวันนา จันทรัก	107.	นายอภิวัฒน์ อาดำ	130.	นายอารีย์ งามมัน
85.	นายวิจิตร พรหมชูแก้ว	108.	นายมานพ กายอ		
86.	นายอาแมน สาและ	109.	นายวิเชียร กรุณกิจ		

ภาพประกอบกิจกรรม

โครงการส่งเสริมกิจกรรมวันหมอดินอาสา

หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการจัดตั้งหมอดินอาสามาเป็นเวลายาวนานกว่าสองทศวรรษ โดยหมอดินอาสาจำนวน 77,688 คน มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เชื่อมโยงเกษตรกรและสนับสนุนเจ้าหน้าที่กรมฯ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกร ซึ่งหมอดินอาสาอยู่ในเกือบทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ การที่หมอดินอาสาได้ประกอบอาชีพการเกษตรที่สร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือนและชุมชน โดยใช้ความรู้ความชำนาญจากการทำงานร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน นับเป็นความสำเร็จของการยกระดับเกษตรกรเป็นผู้นำด้านการจัดการทรัพยากรดิน และปัจจุบันหมอดินอาสาจำนวนหนึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนตนเองจากผู้ผลิต เป็นผู้ประกอบการที่ผลิตพืชตามความต้องการของตลาด กรมพัฒนาที่ดินจึงมีแนวทางการเพิ่มศักยภาพของหมอดินอาสาให้เป็นมืออาชีพด้านการผลิตและผู้ประกอบการตามนโยบายของรัฐและรองรับสถานการณ์ภาคการเกษตรที่จะต้องปรับเปลี่ยนตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการถ่ายทอดวิชาการที่สามารถให้หมอดินอาสาปรับเปลี่ยนตนเองได้อย่างก้าวกระโดด และเป็นกองกำลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของประเทศ รวมทั้งประกาศคุณค่าความดีงามตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของหมอดินอาสาให้แพร่หลายและเป็นที่รู้จักในวงการเกษตร กรมพัฒนาที่ดินจึงได้จัดทำโครงการ "วันหมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน" ขึ้นโดยกำหนดให้เป็นวันสำคัญระหว่างบุคลากรของกรมพัฒนาที่ดินและหมอดินอาสา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติแก่หมอดินอาสากรมพัฒนาที่ดินที่สร้างคุณประโยชน์ต่อสาธารณชนมาอย่างยาวนาน
2. เพื่อจัดให้มีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหมอดินอาสาและเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน
3. เพื่อกำหนดให้แต่ละพื้นที่ได้ยกระดับการสร้างขวัญกำลังใจ และแนวทางในการช่วยเหลือดูแลกันและกันของหมอดินอาสา รวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายหมอดินอาสา

ระยะเวลาดำเนินการและสถานที่

วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2566 ณ ศาลาประชาคมอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประจำตัวประชาชน	ที่อยู่	ลายมือชื่อ
1	นายธนพล นาคพันธ์	3910200124770	8 ม.2 ต.บ้านไผ่ อ.สามชัย	ธนพล
2	นายวิเศษ ตาแพง	3910100003549	26 ม.1 ต.บ้านไผ่	วิเศษ
3	นายเนตรนัย เจริญ	39100543619	15 ม.18 ต.บ้านไผ่	เนตรนัย
4	นายอนันต์ สิริ	3910200072846	55 ม.2 ต.บ้านไผ่	อนันต์
5	นายวิเศษ นาคพันธ์	391010345415	92 ม.1 ต.บ้านไผ่	วิเศษ
6	นายวิเศษ ศักดิ์สิทธิ์	5910500003443	68 ม.7 ต.บ้านไผ่	วิเศษ
7	นายอุดม สิริ	391050038291	89 ม.10 ต.บ้านไผ่	อุดม
8	นายวันดี สิริ	3910500095112	62 ม.1 ต.บ้านไผ่	วันดี
9	นายสุวิทย์ นาคพันธ์	3910100059591	76 ม.2 ต.บ้านไผ่	สุวิทย์
10	นายอานนท์ สิริ	391060000824	80 ม.4 ต.บ้านไผ่	อานนท์
11	นายกรรณ นาคพันธ์	3910600104644	62 ม.3 ต.บ้านไผ่	กรรณ
12	นายอานนท์ นาคพันธ์	3910600110121	90 ม.5 ต.บ้านไผ่	อานนท์
13	นายสุวิทย์ นาคพันธ์	3910600096580	89/4 ม.1 ต.บ้านไผ่	สุวิทย์
14	นายวันดี นาคพันธ์	391060008834	81/4 ม.2 ต.บ้านไผ่	วันดี
15	นายวิเศษ นาคพันธ์	3910900121805	98/4 ม.5 ต.บ้านไผ่	วิเศษ
16	นายวิเศษ นาคพันธ์	3910600059835	89 ม.4 ต.บ้านไผ่	วิเศษ
17	นายวันดี นาคพันธ์	3910600018388	144/4 ม.3 ต.บ้านไผ่	วันดี
18	นายวันดี นาคพันธ์	39101000650194	137 ม.6 ต.บ้านไผ่	วันดี
19	นายวิเศษ นาคพันธ์	3910100018941	98/4 ม.6 ต.บ้านไผ่	วิเศษ
20	นายวันดี นาคพันธ์	3910200023309	64 ม.8 ต.บ้านไผ่	วันดี
21	นายวันดี นาคพันธ์	3910500182118	4 ม.1 ต.บ้านไผ่	วันดี
22	นายวันดี นาคพันธ์	3910300067603	85 ม.1 ต.บ้านไผ่	วันดี
23	นายวันดี นาคพันธ์	3930600276763	41 ม.1 ต.บ้านไผ่	วันดี
24	นายวันดี นาคพันธ์	5901200029399	73 ม.1 ต.บ้านไผ่	วันดี
25	นายวันดี นาคพันธ์	3910800136666	180 ม.1 ต.บ้านไผ่	วันดี

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประจำตัวประชาชน	ที่อยู่	ลายมือชื่อ
26	นางสาว อรุณ	5930200214787	195 ม.4 114/2	โล
27	นางสาววิมลย์ นวลใจ	1010300045512	200 ม.2 แขวงวัด	วิมลย์
28	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3610100747892	108 ม.2 ม.1/1	วิมลย์
29	นางสาววิมลย์ นวลใจ	391010032229	126 ม.1 ม.1	✓
30	นางสาว อรุณ	5930500098198	121 ม.1 ม.1	โล
31	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910300128769	164 ม.7 ม.1	โล
32	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3930500562091	124 ม.4 ม.1	โล
33	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910600054361	341 ม.5 ม.1	โล
34	นางสาววิมลย์ นวลใจ	5910199004440	244 ม.7 ม.1	โล
35	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910100307492	160 ม.5 ม.1	โล
36	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910400041114	110 ม.6 ม.1	โล
37	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3530200944202	60 ม.1 ม.1	โล
38	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910200103918	107 ม.8 ม.1	โล
39	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910200094340	82 ม.6 ม.1	โล
40	นางสาววิมลย์ นวลใจ	391010050227	22 ม.6 ม.1	โล
41	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910100522072	60 ม.3 ม.1	โล
42	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910200132491	86 ม.3 ม.1	โล
43	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910300182463	82/2 ม.6 ม.1	โล
44	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910600065339	60 ม.6 ม.1	โล
45	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910100566950	109/10 ม.1 ม.1	โล
46	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910100192225	64 ม.9 ม.1	โล
47	นางสาววิมลย์ นวลใจ	39101000251370	31 ม.3 ม.1	โล
48	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910200147005	9 ม.1 ม.1	โล
49	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910200155594	149 ม.7 ม.1	โล
50	นางสาววิมลย์ นวลใจ	3910100593401	3910100523401	โล

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประจำตัวประชาชน	ที่อยู่	ลายมือชื่อ
51	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910400064039	104 ม.3 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
52	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910500402601	138 ม.15 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
53	นาย ธีรชัย แก้วสันต์	3910000053614	90 ม.4 ตำบลโพธิ์หวาย	ธีรชัย
54	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910500292791	หมู่ 6 บ้านโพธิ์หวาย	วิไล
55	นางสาววิไล มนต์ชัย		หมู่ 5 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
56	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910300181678	หมู่ 5 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
57	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910500220349	หมู่ 10 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
58	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910300187271	หมู่ 1 ม.3 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
59	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910200001538	609 ม.1 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
60	นางสาววิไล มนต์ชัย	-	72 ม.1 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
61	นางสาววิไล มนต์ชัย	-	128 ม.1 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
62	นางสาววิไล มนต์ชัย	3930600404101	88 ม.9 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
63	นางสาววิไล มนต์ชัย	-	123 ม.2 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
64	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910200039079	185 ม.4 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
65	นางสาววิไล มนต์ชัย	3501000079953	138/1 ม.4 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
66	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910400117548	48/1 ม.3 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
67	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910400025566	184 ม.4 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
68	นางสาววิไล มนต์ชัย	3901000060623	143 ม.10 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
69	นางสาววิไล มนต์ชัย	0630955963	119 ม.3 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
70	นางสาววิไล มนต์ชัย	2930100009919	181 ม.3 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
71	นางสาววิไล มนต์ชัย	3919900019393	233/16 ม.บ้านโพธิ์หวาย	วิไล
72	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910500159501	236 ม.2 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
73	นางสาววิไล มนต์ชัย	3910000100742	10 ม.4 ม.บ้านโพธิ์หวาย	วิไล
74	นางสาววิไล มนต์ชัย	3940700325405	63/1 ม.2 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล
75	นางสาววิไล มนต์ชัย	3940700325777	135 ม.2 ตำบลโพธิ์หวาย	วิไล

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประจำตัวประชาชน	ที่อยู่	ลายมือชื่อ
76	นอศ วัชรวิทย์ วัฒนศิริ	31021 00036 550	153 ม.8 ต.โพธิ์	
77	นางสาวเสาว์ แสงสา	39103 00109 381	หมู่ 55 ม.12 ต.ท่าซำ	
78	นางสาวอัมพร คุ้มจัน	29100100002742	หมู่ 6 ต.โพธิ์	
79	รณสมจิตร 106 กิรติ	3910600077094	หมู่ 4 ต.โพธิ์	
80	นางสาวเสาว์ วัฒนศิริ	3910300269184	หมู่ 7 ต.โพธิ์	
81	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910400090577	หมู่ 12 ต.โพธิ์	
82	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	29104 00021 800	14/2 ม.6 ต.โพธิ์	
83	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	39103 00128 358	19 ม.10 ต.โพธิ์	
84	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	39103 00251 382	155 ม.7 ต.โพธิ์	
85	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	39103001565933	48 ม.6 ต.โพธิ์	
86	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910500381972	145 ม.8 ต.โพธิ์	
87	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910100116465	120 ม.1 ต.โพธิ์	
88	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	391010004745	360 ม.4 ต.โพธิ์	
89	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	-	29 ม.1 ต.โพธิ์	
90	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	59101 00016 220	110 ม.1 ต.โพธิ์	
91	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	-	302 ม.1 ต.โพธิ์	
92	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910100331587	205 ม.2 ต.โพธิ์	
93	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	39102 00077 224	34 ม.4 ต.โพธิ์	
94	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910200086517	89 ม.9 ต.โพธิ์	
95	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910200092063	62 ม.3 ต.โพธิ์	
96	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	39103 00068-128	16 ม.5 ต.โพธิ์	
97	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910100331243	13 ม.4 ต.โพธิ์	
98	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	39106 00091 658	106 ม.4 ต.โพธิ์	
99	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	3910600087459	111 ม.4 ต.โพธิ์	
100	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ	09106 00069 424	15 ม.3 ต.โพธิ์	

วิธีการดำเนินกิจกรรม และกำหนดการของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล

- สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัดประกาศวันหมอดินอาสา ประชาสัมพันธ์ให้หมอดินอาสาในพื้นที่ และหน่วยงานในระดับภูมิภาคทราบ เพื่อร่วมกันกำหนดกิจกรรมและรูปแบบการจัดงาน
- วันที่ดำเนินกิจกรรม 10 กุมภาพันธ์ 2566
 - 08.00 น. - ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน
 - 08.50 น. - พิธีเปิดงาน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) โดยถ่ายทอดสดผ่านระบบ Zoom conference Meeting และ Facebook live
 - 09.00 - พิธีเปิดงานวันหมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) โดยถ่ายทอดสดผ่านระบบ Zoom conference Meeting และ Facebook live และรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เยี่ยมชมนิทรรศการและผลิตภัณฑ์ของหมอดินอาสาและทักทาย
 - 10.30 - พิธีกล่าวคำปฏิญาณของหมอดินอาสาจังหวัดสตูล
- กิจกรรมเสวนาหัวข้อ “หมอดินอาสา นำพาการผลิต พืชดีตลาด”
 - 12.00 - รับประทานอาหารกลางวัน
 - 13.00 - รับถ่ายทอดสดบรรยายจาก สพด.ต่างๆ
- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์หมอดินอาสาจังหวัดสตูล
 - 17.00 น. - ปิดการประชุมและเดินทางกลับ
- นิทรรศการ และบูธที่จัดแสดงภายในงาน
 - 1) ความเป็นมาวันหมอดินอาสา : สถานีพัฒนาที่ดินสตูล
 - 2) วันดินโลก ปี 2565 “อาหารก่อกำเนิด เกิดจากดิน” : กลุ่มวิชาการ สพข.12
 - 3) ระบบให้น้ำอัจฉริยะ : สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสตูล
 - 4) ตรวจสอบสภาพวัดความดัน : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอควนกาหลง
 - 5) นวัตกรรมพัฒนาที่ดิน : หมอดินอาสาจังหวัดสตูล
 - 6) สินค้าเกษตรปลอดภัย : เกษตรกร , หมอดินอาสา
 - 7) คุยเรื่องเงินกับ ธกส.: ธนาคาร ธกส. สาขาสตูล
 - 8) สินค้าราคาเพื่อประชาชน : ห้าง Big C ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาสตูล

งบประมาณ 50,000 บาท

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. หมอดินอาสาได้รับขวัญกำลังใจและสร้างพลังการทำงานอาสาสมัครด้านการพัฒนาที่ดินและงานสาธารณประโยชน์ของชุมชน
2. เกิดเครือข่ายหมอดินอาสาสร้างธุรกิจเกษตรร่วมกัน ขยายเครือข่ายไปยังเกษตรกรกลุ่มต่าง ๆ
3. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรของการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรภาครัฐและเกษตรกรอาสา
4. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหมอดินอาสาและองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

ภาพประกอบกิจกรรม

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

World
Soil Day

อาหารที่พัฒนาที่ดินที่ดี

กิจกรรมส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการในส่วน of สถานีพัฒนาที่ดิน

หลักการและเหตุผล

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล มีการดำเนินแนวทางการส่งเสริมความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับงานกรมพัฒนาที่ดิน ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ หรือการบรรยายให้ความรู้ถึงผลสำเร็จการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ดินที่สถานีพัฒนาที่ดินสตูลได้ดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้เป็นที่รับรู้อย่างแพร่หลาย รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลสัมฤทธิ์งานโครงการต่าง ๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน โครงการตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของหมอดินอาสาที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดิน

ดังนั้น สถานีพัฒนาที่ดินสตูล จึงมีความจำเป็นต้องยิ่งที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับงานด้านการพัฒนาที่ดินผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดสู่เกษตรกรประชาชนผู้สนใจ องค์กรภาครัฐและเอกชน และสถานศึกษาต่าง ๆ ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หรือนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน แนวทางและวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ การเลือกใช้นวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดินต่าง ๆ ในการฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดิน
2. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดิน มีการนำความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ที่ดินผลิตพืชผลทางการเกษตรได้ผลผลิตที่ดีตามความเหมาะสมในการทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน
3. เพื่อให้องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินสามารถถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

เป้าหมายการดำเนินการ

หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน หมอดินอาสา เกษตรกร ประชาชนทั่วไป ทั้ง 7 อำเภอของจังหวัดสตูล

วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินด้านต่าง ๆ

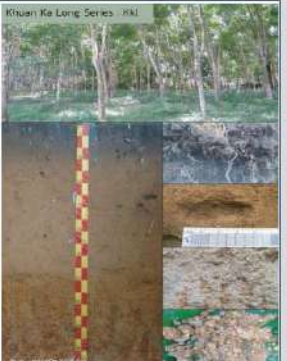
งบประมาณ 10,000 บาท

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน แนวทางและวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ การเลือกใช้นวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดินต่าง ๆ ในการฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดิน
2. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดิน มีการนำความรู้และนวัตกรรมการพัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ที่ดินผลิตพืชผลทางการเกษตรได้ผลผลิตที่ดีตามความเหมาะสมในการทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน
3. เพื่อให้องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินสามารถถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์

ภาพประกอบกิจกรรม

คำนิยามสถานีพัฒนาที่ดินสตูล มุ่งมั่นบริการ	วิชาการเป็นเลิศ	เชิดชูคุณธรรม	นำการเปลี่ยนแปลง
 Station Series : Stu เป็นศูนย์บริการและถ่ายทอดความรู้ แก่เกษตรกรและหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์ - ผลิตและให้บริการเมล็ดพันธุ์พืช - ผลิตและให้บริการปุ๋ยพืชสด - ผลิตและให้บริการสารเคมี - ผลิตและให้บริการวัสดุปลูก - ผลิตและให้บริการวัสดุคลุมดิน - ผลิตและให้บริการวัสดุอื่น ๆ ติดต่อ : สถานีพัฒนาที่ดินสตูล 40/2 หมู่ที่ 7 บ้านช่ออ อ. ตำบลควนกาหลง จังหวัดสตูล 91130 โทรศัพท์ : 074-752079 E-mail : stn01@isd.go.th , stn01@gmail.com	 สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ยินดีต้อนรับและพร้อมให้บริการ ให้บริการ - ผลิตและให้บริการเมล็ดพันธุ์พืช - ผลิตและให้บริการปุ๋ยพืชสด - ผลิตและให้บริการสารเคมี - ผลิตและให้บริการวัสดุปลูก - ผลิตและให้บริการวัสดุคลุมดิน - ผลิตและให้บริการวัสดุอื่น ๆ ติดต่อ : สถานีพัฒนาที่ดินสตูล 40/2 หมู่ที่ 7 บ้านช่ออ อ. ตำบลควนกาหลง จังหวัดสตูล 91130 โทรศัพท์ : 074-752079 E-mail : stn01@isd.go.th , stn01@gmail.com	วิสัยทัศน์ของกรมพัฒนาที่ดิน เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ (ภายในปี 2570) พันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน 1. ดำเนินการ วิเคราะห์ จำแนกดิน และใส่ปุ๋ยในดิน เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2. พัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการดินที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ 3. สร้างศูนย์กลางข้อมูลเชิงลึกของดินของประเทศไทย เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินอย่างยั่งยืน 4. พัฒนาระบบข้อมูลระบบการบริหารจัดการเชิงรุก ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ถ่ายทอดเทคโนโลยี อนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อรักษาผลผลิตและความอุดมสมบูรณ์ของดินและนิเวศเกษตร 5. ออกรับองค์การความร่วมมือโดยยึดจิตสำนึกและคุณธรรม	 Khuon Ka Long Series : KKL เป็นศูนย์บริการและถ่ายทอดความรู้ แก่เกษตรกรและหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน วัตถุประสงค์ - ผลิตและให้บริการเมล็ดพันธุ์พืช - ผลิตและให้บริการปุ๋ยพืชสด - ผลิตและให้บริการสารเคมี - ผลิตและให้บริการวัสดุปลูก - ผลิตและให้บริการวัสดุคลุมดิน - ผลิตและให้บริการวัสดุอื่น ๆ ติดต่อ : สถานีพัฒนาที่ดินสตูล 40/2 หมู่ที่ 7 บ้านช่ออ อ. ตำบลควนกาหลง จังหวัดสตูล 91130 โทรศัพท์ : 074-752079 E-mail : stn01@isd.go.th , stn01@gmail.com

การพัฒนาที่ดิน

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุมัติหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อยกระดับพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรในภาคเกษตรกรรมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองได้

การพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน กรมพัฒนาที่ดินได้รับนโยบายจาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาดำเนินการจัดตั้ง "ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง" ในปี ๒๕๕๐ ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๕๕ ได้เปลี่ยนชื่อโครงการมาเป็น "ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน" เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ สาธิต/ศึกษา/ดูงาน และเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรระดับเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดินให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาเรียนรู้จากแปลงต้นแบบและฐานเรียนรู้ รวมถึงสามารถฝึกปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้เฉพาะด้านปรับปรุงดินต่าง ๆ เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ การปรับปรุงดิน การปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ ได้จริงในพื้นที่ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้เป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน สามารถถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านพัฒนาที่ดินได้ง่าย
2. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินของชุมชนโดยมีหมอดินอาสา เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้

เป้าหมายการดำเนินการ

- ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่
- คูแลร์กษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปิงปประมาณ 2565 จำนวน 2 แห่ง

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. พิจารณาคัดเลือกจากศูนย์ฯ ที่ได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับ (A) และที่มีความพร้อมที่จะเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน

2. พัฒนาศักยภาพศูนย์ฯ เพื่อให้เกิดการพัฒนาศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในปัจจุบันและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ สพด. พัฒนาศักยภาพศูนย์ฯ เพื่อดำเนินการดังนี้

1) พัฒนาฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนา จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น ฐานเรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพ, ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ฯลฯ เป็นต้น รวมถึงจัดทำจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เพื่อให้ความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินรวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง

2) ปรับปรุงข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ปรับปรุงแผนที่ และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินที่อยู่เดิม ให้เป็นปัจจุบันและไม่ทรุดโทรม พร้อมใช้ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ทันที

3. กำหนดแผนการเรียนรู้/เนื้อหาการเรียนรู้

1) สถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ ร่วมกันจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับเกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์ให้สอดคล้องกับประเด็นการเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดินที่มีลักษณะเด่นเฉพาะด้าน เช่น แผนการฝึกปฏิบัติด้านการผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด. แผนการฝึกปฏิบัติการปลูกแฝก เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ฯลฯ

2) สถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ ร่วมกันจัดเก็บข้อมูลผู้ที่เข้ามารับการฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาที่ดิน อย่างน้อยศูนย์ละ ๕๐ ราย และติดตามการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่

4. พัฒนาเกษตรกรต้นแบบเจ้าของศูนย์

1) ส่งเสริมให้เกษตรกรเจ้าของศูนย์ฯ เข้าร่วมโครงการบัตรดินดี (ID Din Dee) เพื่อให้เกษตรกรได้รู้จักดินและได้รับคำแนะนำการจัดการดินของตนเองจากเจ้าหน้าที่กรมฯ อย่างต่อเนื่องผ่านระบบข้อมูลบัตรดินดี และสามารถสืบค้นสาระความรู้เกี่ยวกับดินไปใช้ในการพัฒนาที่ดินของตนเองได้อย่างเหมาะสม

2) ถ่ายทอดองค์ความรู้และวิธีการใช้แอปพลิเคชัน LDD Application และ LDD Mobile Application เช่น LDD Zoning LDD On Farm ฯลฯ เพื่อให้เกษตรกรสามารถยกระดับการจัดการดินในพื้นที่ตนเองได้ด้วยเทคโนโลยีและแอปพลิเคชัน ที่สามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้ตลอดเวลา รวมถึงถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการดินอื่น ๆ ที่เกษตรกรมีความสนใจและต้องการเพิ่มเติมองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเองได้อย่างเหมาะสม

5. ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๖๕ เพื่อให้ความพร้อมสามารถดำเนินการได้ต่อไป โดยการปรับปรุงฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น ฐานเรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ฯลฯ ให้ไม่ทรุดโทรม พร้อมใช้ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ทันที รวมถึงปรับปรุงข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินให้เป็นปัจจุบัน

สถานที่ดำเนินงาน

- ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดินที่มีความพร้อมเป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาดิน

ลำดับ	ชื่อหมอดินเจ้าของศูนย์	ที่ตั้งศูนย์					ศูนย์ฝึกปฏิบัติ (ระบุประเภท/ด้าน)
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
1.	นายสาธิต ปันจอร์	179	2	วัง ประจัน	ควน โดน	สตูล	- การจัดการดินเพื่อการปลูกไม้ ผล - การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 - การผลิตน้ำหมัก พด.2
2.	นายบุญฤทธิ์ ละออง วิจิตร	360	4	ควนขัน	เมือง	สตูล	- การจัดการดินเพื่อการปลูก พืชผัก - การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1 - การผลิตน้ำหมัก พด.2

- ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาดิน ปีงบประมาณ 2565

ลำดับ	ชื่อหมอดินเจ้าของศูนย์	ที่ตั้งศูนย์					ศูนย์ฝึกปฏิบัติ (ระบุประเภท/ด้าน)
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
1.	นายโกเมศร์ คงชู	416	5	น้ำพุ	ละงู	สตูล	- การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ - การผลิตน้ำหมักชีวภาพ - ระบบน้ำหยดเพื่อการเกษตร - การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการ อนุรักษ์ดินและน้ำ
2.	นายวาเศษ ตาเดอิน	185	4	ควนโดน	ควน โดน	สตูล	- การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ - การผลิตน้ำหมักชีวภาพ - การจัดการพื้นที่ทำการเกษตร - การปลูกผักอินทรีย์บน กระเบื้อง

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ - กันยายน ๒๕๖๖

กิจกรรม	ปีงบประมาณ ๒๕๖๖		
	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
1. ต่อยอดศูนย์ถ่ายทอดฯ เป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติ ปี 2566	แห่ง	2	20,000
2. ดูแลรักษาศูนย์ฝึกปฏิบัติ ปี 2565	แห่ง	2	3,700

รายละเอียดผลการดำเนินงาน

- รายละเอียดจุดเรียนรู้ทั้งหมดภายในศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน
 - 1) การจัดการดินเพื่อการปลูกไม้ผล และเพื่อการปลูกพืชผัก
 - 2) การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1
 - 3) การผลิตน้ำหมัก พด.2
- การปรับปรุงจุดเรียนรู้ภายในศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน ปีงบประมาณ 2566
 - 1) จัดทำป้ายองค์ความรู้
 - 2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อเป็นอุปกรณ์สาธิตสำหรับประชาชนเข้ามาศึกษาดูงาน
 - 3) ถ่ายทอดองค์ความรู้และอบรมหมอดินเจ้าของศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่อง
- จำนวนผู้เข้ารับบริการศึกษาดูงานศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน จำนวน 50 ราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถพัฒนาศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้เป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดินเพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาเรียนรู้จากแปลงต้นแบบและฐานเรียนรู้ รวมถึงสามารถฝึกปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้เฉพาะด้านปรับปรุงดินต่าง ๆ
2. เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ได้ในพื้นที่ของตนเองอย่างถูกต้อง

ภาพประกอบกิจกรรม

4 โครงการปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน

หลักการและเหตุผล

จากนโยบายรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเน้นให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตร ประกอบกับในสภาวะปัจจุบันสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง ปัญหาโรค แมลง และพื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อยและมีคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงประสบปัญหาการขาดทุน เกิดหนี้สิน และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

กรมพัฒนาที่ดิน จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน 77 จังหวัด ทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ สาธิต ศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดิน โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้ที่สนใจในพื้นที่ให้สามารถเข้ามาเรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยี นวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดิน ได้โดยง่าย ซึ่งแต่ละศูนย์เรียนรู้จะประกอบด้วย จุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน (การอนุรักษ์/ฟื้นฟู/การปรับปรุง บำรุงดิน) ซึ่งจะจัดทำในรูปแบบของแปลงสาธิตจุดเรียนรู้ด้านต่างๆ เช่น การผลิตปุ๋ยน้ำหมัก การผลิตน้ำหมัก สมุนไพร การผลิตปุ๋ยหมัก การใช้พืชคลุมดิน และมีฐานข้อมูลแผนที่ดินและแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป และ เพื่อให้ศูนย์ฯ มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ กรมพัฒนาที่ดินจึงจัดทำโครงการปรับปรุงศูนย์เรียนรู้ การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้ให้มีความพร้อม สำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้อยู่เสมอ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดินให้มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินประจำจังหวัด
2. เพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติและพึ่งตนเองได้

เป้าหมายการดำเนินการ

ดำเนินการปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน จำนวน 1 แห่ง

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

ปรับปรุงและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินภายในสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นแหล่งสาธิต ศึกษาเรียนรู้ ฐานด้านการพัฒนาที่ดินตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

- 1) ปรับปรุงจุดเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน (การอนุรักษ์/ฟื้นฟู/การปรับปรุงบำรุงดิน) ด้านต่างๆ
 - จุดเรียนรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
 - จุดเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมัก
 - อื่นๆ
- 2) จัดทำฐานข้อมูลดิน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ รวมทั้งเก็บตัวอย่างดินเปรียบเทียบกับก่อนดำเนินการกับหลังดำเนินการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อใช้เป็นตัวอย่างประกอบการเรียนรู้ด้านการปรับปรุงดิน
- 3) การถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน ให้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปที่เข้ามาเยี่ยมชม อย่างน้อย 100 ราย
- 4) สพด. ให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชมดำเนินการกรอกข้อมูลผู้เข้ารับบริการ และการใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้ พร้อมทั้งดำเนินการรวบรวม บันทึกข้อมูล และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ามาเยี่ยมชม

สถานที่ดำเนินงาน

ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดินสตูล ม.7 อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ

กิจกรรม	ปีงบประมาณ ๒๕๖๖		
	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานีพัฒนาที่ดิน	แห่ง	1	10,000

รายละเอียดผลการดำเนินงาน

1. รายละเอียดจุดเรียนรู้ทั้งหมดภายในสถานีพัฒนาที่ดิน
 - 1) การจัดการดินเพื่อการปลูกไม้ผล และเพื่อการปลูกพืชผัก
 - 2) จุดเรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
 - 2) การผลิตปุ๋ยหมัก พด.1
 - 3) การผลิตน้ำหมัก พด.2
 - 4) จุดเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกษตรกร และผู้สนใจได้เข้ามา ศึกษา ดูงาน ด้านการพัฒนาที่ดิน
2. เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาดูงานสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินไปใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง

ภาพประกอบกิจกรรม

✚ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการ

เกษตร

หลักการและเหตุผล

ตามนโยบายกรมฯ ในการส่งเสริมเกษตรกรให้ฟื้นฟูปรับปรุงคุณภาพดินและปรับปรุงโครงสร้างของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และรักษาสีงแวดล้อม รวมทั้งการรณรงค์ส่งเสริมและขยายผล เพื่อให้เกิดกระแสในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตจากเกษตรเคมีเป็นเกษตรลดใช้สารเคมี โดยการใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ จึงมีความจำเป็นต้องจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เน้นส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักการพึ่งตนเองอย่างพอดี ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร

ปัจจุบันการทำการเกษตรของประเทศไทย มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนมาก ซึ่งมีราคาแพงเพิ่มมากขึ้นทุกปี สารเคมีที่ใช้มีการสะสมในดิน น้ำ และผลผลิต เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ผลิตเป็นสินค้าส่งออกมีโอกาสที่จะถูกประเทศคู่ค้าส่งคืนกลับ จึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบการผลิตใหม่ หันมาใช้สารอินทรีย์ทดแทนอย่างน้อยให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และพัฒนาไปสู่อาหารไร้สารพิษและเกษตรอินทรีย์ในที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กรมพัฒนาที่ดินในฐานะหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร จึงจำเป็นที่จะต้องผลิตน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้เป็นปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ เกษตรกร และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ รู้จักผลิตและใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร โดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายผู้ใช้สารอินทรีย์ในการเกษตร ตลอดจนให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่จำเป็นสำหรับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ได้ สามารถใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้เกษตรกรที่สนใจสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพใช้เอง เพื่อประหยัดและลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ของตนเองได้
3. เพื่อให้เกษตรกรที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการสาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ไปปรับใช้และเผยแพร่ให้เกษตรกรที่สนใจได้อย่างถูกต้อง

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่ ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

เป้าหมายการดำเนินการ

- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 11,800 ขวด
- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ จำนวน 5,900 ราย

61

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. จัดซื้อจัดจ้างวัสดุเพื่อมาดำเนินการผลิตน้ำหมักชีวภาพ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยการสนับสนุนน้ำหมักชีวภาพและจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น ร่วมโครงการคลินิกเกษตร ฯ

สถานที่ดำเนินงาน

ทั้ง 7 อำเภอ ของจังหวัดสตูล

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ

กิจกรรม	ปีงบประมาณ ๒๕๖๖		
	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	ขวด	11,800	59,000
- ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	5,900	29,500

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. พื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับการปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ทำให้ดินร่วนซุย การระบายอากาศ และการอุ้มน้ำของดินดีขึ้น รากพืชแพร่กระจายได้ดี
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถรวมกลุ่มเป็นจุดเรียนรู้เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่า และพัฒนาด้านการตลาดได้
3. พื้นที่ของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ตามหลักวิชาการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการของกรมพัฒนาที่ดิน และสามารถถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง
4. ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ทำให้ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ ผลผลิตมีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

5. ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นเกษตรกรมีสุขอนามัยดีขึ้น มีความยั่งยืนทางการเกษตร และรักษาสีงแวดล้อม

ภาพประกอบกิจกรรม

- ผลิตน้ำหมักชีวภาพ

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

• ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์

- โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล เข้าร่วมกิจกรรมโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ แสดงนิทรรศการด้านการพัฒนาที่ดิน การให้บริการในรูปแบบคลินิกเช่น การวิเคราะห์ดิน ให้บริการเรียนรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และสนับสนุนปัจจัยการผลิตสารเร่งซูปเปอร์ พด.1, พด.2, พด.3, พด.6 และ พด.7 พร้อมนำหมักชีวภาพ พด.ขนาดทดลองเพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรและประชาชนที่สนใจนำไปลองใช้ รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินควบคู่กันไปด้วย...

- โครงการจังหวัดเคลื่อนที่ “หน่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้ประชาชน” ร่วมกับโครงการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ พอ.สว. สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ร่วมแสดงนิทรรศการ เช่น การวิเคราะห์ดิน ให้บริการเรียนรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และสนับสนุนปัจจัยการผลิตสารเร่งซุปเปอร์ พด.1, พด.2, พด.3, พด.6 และ พด.7 พร้อมน้ำหมักชีวภาพ พด.ขนาดทดลองเพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรและประชาชนที่สนใจนำไปลองใช้ รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินควบคู่กันไปด้วย...

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยว และปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

หลักการและเหตุผล

ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างหนึ่งในการผลิตพืช เนื่องจากดินเป็นแหล่งของแร่ธาตุอาหาร น้ำ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของรากพืช ดินแต่ละชนิดมีศักยภาพในการผลิตแตกต่างกัน เนื่องจากองค์ประกอบของดินที่แตกต่างกัน ศักยภาพในการผลิตของดินจะมีผลต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกรในพื้นที่นั้นๆ กล่าวคือ ถ้าดินมีศักยภาพในการผลิตต่ำ จะทำให้เกษตรกรไม่สามารถผลิตพืชให้มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพได้ เกษตรกรจะมีรายได้น้อย ก่อให้เกิดการละทิ้งถิ่นที่อยู่ไปยังเมืองใหญ่ เพื่อเปลี่ยนอาชีพจากภาคเกษตร ไปเป็นภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ และเกิดปัญหาทางสังคมตามมา

ดินกรด/ดินเปรี้ยวจัดเป็นดินที่มีศักยภาพในการผลิตต่ำ เมื่อเทียบกับดินทั่ว ๆ ไปเป็นดินที่มีปัญหาทั้งทางเคมีและกายภาพ มีผลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืช เนื่องจากในสภาวะที่ดินเป็นกรด พอสฟอรัสถูกตรึงให้อยู่ในรูปที่พืชไม่สามารถดูดไปใช้ได้ ซึ่งมีผลทำให้การเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชต่ำ ดังนั้นจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดินมีศักยภาพในการผลิต โดยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และให้ผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อเกษตรกร และจะทำให้มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมพัฒนาที่ดินในฐานะหน่วยงานหลักที่มีภารกิจด้านการพัฒนาและจัดการดินให้มีความเหมาะสมต่อการผลิตทางการเกษตร และเป็นไปอย่างยั่งยืน จึงให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนการปรับปรุงคุณภาพดิน พันฟูดินให้ดีขึ้น มีความยั่งยืนทางการเกษตร

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงแก้ไขดินเปรี้ยวดินเค็ม ดินกรด โดยการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปูนเพื่อการเกษตร) ร่วมกับการใช้พืชปุ๋ยสด รวมทั้งการปรับโครงสร้างของดินให้เหมาะสมต่อการปลูกพืชให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

เป้าหมายการดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้ (หินปูนฝุ่น) 50 ตัน / 50 ไร่
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) 600 ตัน / 1,200 ไร่
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) 250 ตัน (เพิ่มเติม)

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. สถานีพัฒนาที่ดินเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์หาความเหมาะสมในการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงคุณภาพดิน โดยการสุ่มเก็บตัวอย่างดินให้ครอบคลุมพื้นที่ตามความต้องการของเกษตรกร

2. ดำเนินการส่งเสริมปรับปรุงดินในพื้นที่ที่มีปัญหา ดังนี้

- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้ ดำเนินการส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้ โดยการจัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (หินปูนฝุ่น) ไปสนับสนุนให้กับเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนา ไม้ผลและไม้ยืนต้น นำไปหว่านและไถกลบ เพื่อปรับสภาพดินเปรี้ยวดินเค็ม เป็นการเพิ่มผลผลิตใช้หินปูนฝุ่นในอัตรา 1 ตันต่อไร่

- ส่งเสริมปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ดินกรด โดยจัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์) ให้เกษตรกรทำการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นในอัตรา 0.5 ตันต่อไร่ โดยเกษตรกรนำไปหว่านรอบโคนต้น เพื่อช่วยปรับสภาพความเป็นกรดของดิน

สถานที่ดำเนินงาน

- หินปูน 50 ตัน

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (ตัน)	ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้ (ไร่)
1	ท่าแพ	สาคร	50	50

- โดโลไมท์ 600 ตัน

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (ตัน)	ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรดภาคใต้ (ไร่)
1	ทั้ง 7 อำเภอ ที่ยื่นใบคำขอที่ สพด.		200	400
2	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ย	55	110
3	ควนโดน	ควนโดน	25	50
4	ควนโดน	ย่านซื่อ	20	40
5	ท่าแพ	ท่าแพ	20	20
6	ท่าแพ	ท่าเรือ	20	40
7	ท่าแพ	แปะระ	10	20

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	จัดหาปูนเพื่อ การเกษตร (ตัน)	ส่งเสริมการปรับปรุง พื้นที่ดินกรดภาคใต้ (ไร่)
8	ทุ่งหวา	ทุ่งหวา	20	40
9	ทุ่งหวา	นาทอน	20	40
10	มะนัง	นิคมพัฒนา	15	30
11	มะนัง	ปาล์มพัฒนา	35	70
12	เมือง	ควนโพธิ์	30	60
13	เมือง	เกตุรี	40	80
14	เมือง	บ้านควน	20	40
15	เมือง	คลองชุต	10	20
16	ละงู	เขาขาว	20	40
17	ละงู	ละงู	20	40
18	ละงู	น้ำผุด	20	40

-โดโลไมท์ 250 ตัน (เพิ่มเติม)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	จัดหาปูนเพื่อ การเกษตร (ตัน)	ส่งเสริมการปรับปรุง พื้นที่ดินกรดภาคใต้ (ไร่)
1	ทั้ง 7 อำเภอ ที่ยื่นใบคำขอที่ สพด.		250	500

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ - กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ

- จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (หินปูนฝุ่น)	60,000	บาท
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็มภาคใต้	750	บาท
- จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)	สพข.12	จัดซื้อ
- ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	18,000	บาท
- จัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์) เพิ่มเติม	สพข.12	จัดซื้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ดินในพื้นที่มีปัญหาของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงคุณภาพดิน
2. เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพประกอบกิจกรรม

- หินฝุ่น

กิจกรรมหลักที่ 9 พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (หญ้าแฝกเพื่อปลูก)

หลักการและเหตุผล

ความเสื่อมโทรมของดินเกิดจากสาเหตุทางธรรมชาติ การใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องขาดการบำรุงรักษา และขาดการอนุรักษ์ดินและเป็นผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง ผลผลิตพืชจึงตกต่ำ สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งของความเสื่อมโทรมของดิน คือ การชะล้างพังทลายของดิน ซึ่งพบกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย 108.87 ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2546) ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียดินในปี พ.ศ. 2543 พื้นที่ที่มีการสูญเสียดินในระดับตั้งแต่ 2 ถึงมากกว่า 20 ตันต่อไร่ต่อปี ในพื้นที่ราบ (ความชันไม่เกินร้อยละ 35) มีจำนวนถึง 55.7 ล้านไร่ สำหรับพื้นที่สูง (ภูเขาที่ลาดหุบเขาที่มีความชันเกินกว่าร้อยละ 35) มีจำนวน 53.2 ล้านไร่ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2545) จากปัญหาดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเริ่มต้นตัวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันงานอนุรักษ์ดินและน้ำมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมดำเนินการทั้งร่างกายและแรงใจ โดยใช้มาตรการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินผสมผสาน มุ่งที่พืช โดยเฉพาะหญ้าแฝกเป็นแนวทางการอนุรักษ์ดินและน้ำ และให้ความสำคัญในการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินโดยรวม การป้องกันการสูญเสียเนื้อดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุควบคู่กันไป

นับตั้งแต่วันแรกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝกที่พระราชทานแก่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2534 หญ้าแฝกก็ได้กลายมาเป็นพืชที่หลายหน่วยงาน เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริสวนพฤกษศาสตร์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ อีกไม่ต่ำกว่า 30 หน่วยงาน ต่างก็เร่งศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องหญ้าแฝก แม้ว่าในระยะหลายปีมานี้ จะได้มีการทดลองปลูกหญ้าแฝกและพืชหลายชนิดเพื่อใช้เป็นพืชป้องกันดินพังทลาย แต่หญ้าแฝกเป็นพืชชนิดเดียวที่ได้ผ่านการทดสอบ

กรมพัฒนาที่ดินซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอนุรักษ์ดินและน้ำ การรักษาทรัพยากรดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรม การใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องและเหมาะสมกับที่ดิน ดังนั้นการส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อการพัฒนาที่ดินโดยทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งทางด้านเคมี กายภาพ รวมถึงชีวภาพ จึงเป็นงานหลักที่สำคัญของกรมฯ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา กรมฯ ได้ทำการรณรงค์และส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่รอบแหล่งน้ำ พื้นที่สองข้างทางหรือพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เช่น ริมฝั่งแม่น้ำ ขอบถนนต่างๆ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินมีการกำหนดแผนงานกิจกรรมส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน มีเป้าหมายในการส่งเสริมและรณรงค์ให้เกษตรกรปลูกและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายของการรณรงค์ทั้งในพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่เพื่อรักษาทรัพยากรดิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปลูกหญ้าแฝก และนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และพื้นที่การเกษตรที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน อย่างแพร่หลาย
2. เพื่อให้หมอดินหรือเกษตรกรเครือข่ายมีรายได้ โดยเป็นผู้ผลิตและส่งเสริมการขายหญ้าแฝก
3. เพื่อให้หมอดินหรือเกษตรกรเครือข่าย ช่วยกิจกรรมส่งเสริม การนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรม ให้สภาพของดินสามารถปลูกพืชได้ดีขึ้น

เป้าหมายการดำเนินการ

- หญ้าแฝกเพื่อปลูก จำนวน 2,840,000 กล้า

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

วิธีดำเนินงานเป็นลักษณะงานสถิติการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และดำเนินการเองทุกขั้นตอน ต้องอาศัยหมอดินและเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมและเรียนรู้

1. การคัดเลือกพื้นที่การผลิตกล้าหญ้าแฝก พิจารณาจากสภาพปัญหาของพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลาย ให้ครอบคลุมพื้นที่อำเภอต่างๆ ของจังหวัดเชียงราย
2. ประสานหมอดินและเกษตรกรเครือข่ายในพื้นที่ ให้องค์ความรู้เรื่องหญ้าแฝกเพื่อดำเนินการผลิตกล้าหญ้าแฝกครบตามจำนวน และสามารถอธิบายต่อให้กับเกษตรกรทั่วไปได้
3. ทำการดูแลรักษากล้าหญ้าแฝกให้เจริญเติบโตตามเป้าหมาย
4. ส่งเสริมและสนับสนุนกล้าหญ้าแฝก ให้แก่หน่วยงาน ชุมชน หรือเกษตรกร ที่มีความต้องการกล้าหญ้าแฝกไปปลูกในพื้นที่ของตนเอง หรือพื้นที่สาธารณะต่างๆ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และเพื่อเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำในลักษณะงานสถิติ.
5. เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินต้องมีการติดตาม หมอดินและเกษตรกร หรือผู้ปลูก ดูแลรักษากล้าหญ้าแฝกให้เจริญเติบโตได้มากกว่าร้อยละ 95 พร้อมทำเป็นจุดสถิติ
6. สถานีพัฒนาที่ดิน จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและการบันทึกข้อมูลลงในระบบการติดตามหญ้าแฝก (VGT) ของกรมพัฒนาที่ดิน

สถานที่ดำเนินงาน

- 1) แปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อปลูก จำนวน 41 ไร่ ตามรายละเอียดดังนี้
 - อำเภอควนกาหลง เป้าหมาย 14.50 ไร่
 - อำเภอละงู เป้าหมาย 13.50 ไร่
 - อำเภอมะนัง เป้าหมาย 13.50 ไร่
- 2) พื้นที่ปลูกหญ้าแฝกเพื่อปลูก 2,840,000 กล้า
 - อำเภอเมือง 350,000 กล้า
 - อำเภอควนโดน 417,000 กล้า
 - อำเภอควนกาหลง 530,000 กล้า
 - อำเภอละงู 946,000 กล้า
 - อำเภอมะนัง 597,000 กล้า

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ

ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก จำนวน 2,840,000 กล้า งบประมาณ 3,408,000 บาท

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปลูกหญ้าแฝก และนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และพื้นที่การเกษตรที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน อย่างแพร่หลาย
2. หมอดินหรือเกษตรกรเครือข่ายมีรายได้ โดยเป็นผู้ผลิตและส่งเสริมการขยายหญ้าแฝก
3. หมอดินหรือเกษตรกรเครือข่าย ช่วยกิจกรรมส่งเสริม การนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรม ให้สภาพของดินสามารถปลูกพืชได้ดีขึ้น

ภาพประกอบกิจกรรม

- แปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อปลูก

- พื้นที่ปลูกหญ้าแฝกเพื่อปลูก

74

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

กิจกรรมหลักที่ 9 พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก (หญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม)

หลักการและเหตุผล

จากสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยทางธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรที่ไม่ถูกต้องทำให้ทรัพยากรดินเกิดการเสื่อมโทรมลงอย่างมากในปัจจุบัน การชะล้างพังทลายของดินเป็นสาเหตุหลักประการหนึ่งที่เกิดจากการเสื่อมโทรมของดินดังกล่าว โดยเกิดจากการทำการเกษตรในพื้นที่ลาดชันโดยขาดมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่ถูกต้อง อีกทั้งการบุกรุกพื้นที่ป่าในพื้นที่ต้นน้ำ ทำให้เกิดปัญหาดินถล่ม น้ำป่าไหลหลาก เกิดการกัดเซาะของหน้าดิน ทำให้ดินสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง

กรมพัฒนาที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีหน้าที่ในการรักษาทรัพยากรดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรม มีการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องและเหมาะสมกับที่ดินจึงได้มีโครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก โดยการแจกจ่ายกล้าหญ้าแฝกให้แก่เกษตรกร หน่วยงานราชการ ตลอดจนภาคเอกชนเนื่องจากหญ้าแฝกเป็นพืชตระกูลหญ้าที่มีลักษณะพิเศษ คือ มีระบบรากยาวและมีลักษณะดั่งลิ่มลงสู่ดิน ทำให้ดินสามารถยึดดินไว้ได้ การปลูกหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ จึงส่งผลให้สามารถดักตะกอนดินไว้ได้ เป็นการรักษาน้ำดินและลดการชะล้างพังทลายของดินได้ดี

สำนักงานพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินงานตามนโยบายของกรมพัฒนาที่ดินโดยการผลิตกล้าหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบทั้ง 7 จังหวัด ได้แก่ สงขลา สตูล ยะลา พัทลุง ปัตตานี ตรัง และนราธิวาส โดยมีหน่วยงานในสังกัด คือ สถานีพัฒนาที่ดินทั้ง 7 จังหวัด ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน มีหน้าที่ดำเนินการผลิตและแจกจ่ายกล้าหญ้าแฝกให้เพียงพอแก่ความต้องการในแต่ละปีงบประมาณ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการปลูกหญ้าแฝก และนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินอย่างแพร่หลาย
2. เพื่อให้หมอดินอาสาหรือเกษตรกรเครือข่ายมีความรู้และความเข้าใจในการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย

เป้าหมายการดำเนินการ

- แลกเปลี่ยนพันธุ์หญ้าแฝกแจกจ่าย จำนวน 13 ไร่
- แจกจ่ายหญ้าแฝกให้แก่เกษตรกร หน่วยงานราชการ และเอกชน จำนวน 910,000 กล้า

วิธีการดำเนินงานเป็นลักษณะส่งเสริมการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยหน่วยงานในสังกัดสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 เป็นผู้ดำเนินการเอง ภายใต้การมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาและเกษตรกร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. คัดเลือกพื้นที่การผลิตกล้าหญ้าแฝก โดยจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเจริญเติบโตของหญ้าแฝก เช่น มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการจัดทำแปลงขยายพันธุ์
2. ประสานหมอดินอาสาและเกษตรกรเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องหญ้าแฝกและดำเนินการผลิตกล้าหญ้าแฝกให้ครบตามจำนวน
3. ทำการดูแลรักษากล้าหญ้าแฝกให้เจริญเติบโตและแตกกอครบจำนวนตามเป้าหมาย
4. ส่งเสริมและสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกให้แก่เกษตรกร หน่วยงานราชการ ตลอดจนภาคเอกชนที่มีความต้องการนำกล้าหญ้าแฝกไปปลูกในพื้นที่ของตนเองหรือพื้นที่สาธารณะต่างๆ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพดิน
5. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบติดตามและให้คำแนะนำแก่ผู้ขอรับการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝก เพื่อให้สามารถนำหญ้าแฝกไปปลูกและดูแลรักษาได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและบันทึกข้อมูลลงในระบบการติดตามหญ้าแฝก (VGT) ของกรมพัฒนาที่ดิน

สถานที่ดำเนินงาน

1. สถานที่จัดทำแปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝกส่งเสริม
 - หมู่ที่ 10 บ้านห้วยน้ำดำ ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
 - จำนวน 13-0-00 ไร่
2. สถานที่นำหญ้าแฝกส่งเสริมไปปลูกพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล จำนวน 7 อำเภอ

ระยะเวลาดำเนินงาน

เมษายน 2566 – กันยายน 2566

งบประมาณ

ผลิตหญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม จำนวน 910,000 กล้า งบประมาณ 664,300 บาท

ประโยชน์ที่ได้รับ

1) สามารถผลิตกล้าหญ้าแฝกได้เพียงพอกับความต้องการ เพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกร หน่วยงานราชการ ตลอดจนภาคเอกชนที่แจ้งความประสงค์ขอรับการสนับสนุน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่การเกษตรที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน

2) สร้างความเข้มแข็งให้แก่หมอดินหรือเกษตรกรเครือข่ายในการถ่ายทอดความรู้และมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำโดยวิธีพืช โดยการปลูกหญ้าแฝกทั้งเพื่อการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรมให้เหมาะสมต่อการปลูกพืช

ภาพประกอบกิจกรรม

- แปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อส่งเสริม

กิจกรรมหลักที่ 9 พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

✚ โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม - ดอน

หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจและรับผิดชอบโดยตรงในการอนุรักษ์ดินและน้ำรวมทั้งป้องกันการเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน ที่ดินของชาติ ได้ทำการศึกษาทดสอบและเปรียบเทียบเพื่อหาระบบและวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมมาใช้ในการบ้านเรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 เป็นต้นมา ตลอดระยะเวลา 60 ปี ที่ดำเนินการมา กรมพัฒนาที่ดินได้ศึกษาวิจัย คัดเลือกและพัฒนากระบวนการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม กับสภาพปัญหาการใช้ที่ดิน สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศมาโดยตลอด ซึ่งปัจจุบันอาจจะกล่าวได้ว่า กรมพัฒนาที่ดินได้พบระบบและวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

คำนิยามของ ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ คือ “การผสมผสานวิธีการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รวมทั้งวิธีการเก็บกักน้ำและความชุ่มชื้นไว้ในพื้นที่ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและ ยั่งยืนนาน”

ปัจจุบันงานด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้มีการนำมาตรการทั้งวิธีกลและวิธีพืชมาใช้โดยมาตรการและวิธีการที่ใช้แตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาของพื้นที่ เช่น พื้นที่สูงที่มีความลาดชันระดับต่าง ๆ เกิดปัญหาหน้าดินถูกชะล้างพังทลาย สูญเสียธาตุอาหารพืช และไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ กรมพัฒนาที่ดินได้นำมาตรการทั้ง วิธีกล เช่น การทำขั้นบันไดดิน คุ้มน้ำขอบเขา คันดิน ฝายชะลอน้ำ และวิธีพืช เช่น การปลูกพืชคลุมดิน ปลูก พืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับส่งเสริมการปลูกพืชเชิงอนุรักษ์แบบผสมผสาน รวมถึงการเขตกรรม เช่น การไถ พรวนน้อยครั้ง หรือ ไม่ไถพรวน สามารถลดการสูญเสียหน้าดิน ลดการสูญเสียธาตุอาหารพืช และเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น มีการจัดการน้ำที่เหมาะสม และนำหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยปลูกร่วมกับ มาตรการวิธีกล

งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ ลุ่ม - ดอน ดำเนินการในพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน เป็นการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ โดยการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 1 - 2 เพื่อปรับพื้นที่นาและการจัดทำพื้นที่รับน้ำรอบคันนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการกักเก็บน้ำรักษาความชุ่มชื้นในดิน หรือการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 3 ปลูกไม้ผล / ไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ อีกทั้งคันดินแบบ ต่าง ๆ การก่อสร้างทางลำเลียงในไร่นาเพื่อความสะดวกในการขนส่งผลผลิต และบ่อดักตะกอนดิน เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลุ่ม-ดอน และสามารถเก็บกักน้ำและความชุ่มชื้นไว้ในพื้นที่
2. เพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ดินและน้ำ และทำการเกษตรควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ

เป้าหมายการดำเนินการ

- ดำเนินการในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินทั่วจังหวัด 446 ไร่

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. การคัดเลือกพื้นที่ลุ่มน้ำ

1.1 สถานีพัฒนาที่ดินคัดเลือกพื้นที่ทำการเกษตรที่มีปัญหาทรัพยากรที่ดิน และเกษตรกรมีส่วนร่วมวงขอบเขตครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยลงบนแผนที่ภูมิประเทศ นำเสนอสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งกองแผนงาน รวบรวมส่งสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ ระบุชื่อลุ่มน้ำย่อย ลุ่มน้ำหลัก บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

1.2 สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ ดำเนินการวงรอบขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย ตามที่สถานีพัฒนาที่ดินคัดเลือกลงในแผนที่ภาพถ่ายออร์โธสี 1:4,000 และ 1:25,000 พร้อมเส้นชั้นความสูง จัดส่งสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต

1.3 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดินจัดทำแผนการใช้ที่ดินเบื้องต้น มาตราส่วน 1:25,000 หรือ 1:50,000 พร้อมทั้งจัดทำแผนที่ดิน (soil map) แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน (present land use) แผนที่แหล่งน้ำชลประทาน แผนที่ป่าไม้ตามกฎหมาย แผนที่เขตการใช้ที่ดินเบื้องต้นในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย ส่งให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต พร้อมใช้ประกอบการวางแผนดำเนินการในพื้นที่ต่อไป

2. วิธีการดำเนินงาน

2.1 เข้าประสานงานพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินงานในโครงการ

2.2 นัดหมายประชุมชี้แจงกับเกษตรกรในพื้นที่โครงการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ดำเนินการออกแบบสำรวจพื้นที่ที่จะสาธิตการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมในพื้นที่และการสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน

2.4 ดำเนินงานสาธิตงานก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยวิธีต่างๆ ตามเป้าหมาย

3. รูปแบบของมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 3.1 ดำเนินการสาธิตปรับปรุงแปลงนา ลักษณะที่ 1
- 3.2 ดำเนินการสาธิตปรับปรุงแปลงนา ลักษณะที่ 3
- 3.3 ดำเนินการสาธิตการทำคันคูรับน้ำขอบเขา แบบที่ 5
- 3.4 ดำเนินการสาธิตการทำคันคูรับน้ำขอบเขา แบบที่ 6

สถานที่ดำเนินงาน / งบประมาณ

เลขที่แบบ	อำเภอ	ตำบล	ครอบคลุมพื้นที่ เป้าหมาย	งบประมาณ	เกษตรกร (ราย)
สต.13/2566	ควนกาหลง	ควนกาหลง	124-0-00	570,00	8
สต.17/2566	มะนัง	ปาล์มพัฒนา	202-0-00	930,300	12
สต.18/2566	ละงู	น้ำพุต	57-3-00	270,600	3
สต.19/2566	ละงู	ละงู	62-1-00	611,600	23
รวม			446-0-00	2,382.500	46

ค่าควบคุมงานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน 41,679 บาท

ระยะเวลาดำเนินงาน

มีนาคม 2566 – กันยายน 2566

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สามารถใช้เป็นศูนย์เรียนรู้หรือจุดเรียนรู้ด้านงานพัฒนาที่ดินในระดับลุ่มน้ำ
2. ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปพัฒนา เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในพื้นที่โครงการต่าง ๆ และช่วยเผยแพร่งานด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง
3. เป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้สนใจนำไปพัฒนา ต่อยอด หรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่ที่มีปัญหาลักษณะเดียวกัน เช่น ข้อมูลดิน การใช้ที่ดิน การวางแผนการใช้ที่ดิน วิธีการก่อสร้างมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการทำการเกษตรเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงในหลายด้าน ทั้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาความผันผวนของราคาผลผลิตทางการเกษตร ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร ดังนั้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งต่อปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปลูกพืชในระบบเกษตรผสมผสาน เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองและความมั่นคงของรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยสามารถใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า

กรมพัฒนาที่ดินจึงได้จัดทำโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อการปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่ภาคใต้เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมพัฒนาที่ดินมาใช้ในการจัดการเพื่อการปลูกพืชแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนงานโครงการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาภาคใต้ของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งของสถาบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน
2. เพื่อเพิ่มศักยภาพพื้นที่จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นพืชผสมผสานและสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้แก่

เกษตรกร

เป้าหมายการดำเนินการ

- ดำเนินการในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินทั่วจังหวัด 21 ไร่

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และชี้แจงรายละเอียดโครงการแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
2. สัมภาษณ์แบบล่องหน้า โดยการตรวจสอบลักษณะภูมิประเทศ เพื่อหาตำแหน่งของพื้นที่
3. ดำเนินการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการปลูกพืชผสมผสาน (ปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 2 หรือ 3/ชุดสร้างแหล่งน้ำ)
4. ดำเนินงานสาธิตงานก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดินด้วยวิธีต่างๆ ตามเป้าหมาย

สถานที่ดำเนินงาน / งบประมาณ

เลขที่แบบ	อำเภอ	ตำบล	ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย	งบประมาณ	เกษตรกร (ราย)
สต.พ8/2566	มะนัง	นิคมพัฒนา	21-0-00	201,700	3
	รวม		21-0-00	201,700	3

ระยะเวลาดำเนินงาน

พฤษภาคม 2566 – กันยายน 2566

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พื้นที่การเกษตรในจังหวัดภาคใต้ ได้รับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปลูกพืชในระบบเกษตรผสมผสาน
2. พื้นที่การเกษตรในจังหวัดภาคใต้ สามารถใช้ทรัพยากรดินอย่างเหมาะสม และลดความเสี่ยงจากปัจจัยต่างๆ ในการทำการเกษตร และสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร

ภาพประกอบกิจกรรม

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

World
Soil Day

สถาบันพัฒนาที่ดินสตูล

หลักการและเหตุผล

ภาคการผลิตของไทยโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม มีความอ่อนไหวต่อสภาพดิน พืช อากาศ และสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง (Climate Change) เนื่องจากมีน้ำเป็นปัจจัยหลักในการผลิต เมื่อปริมาณน้ำไม่สมดุลกับความต้องการจึงส่งผลกระทบต่อผลผลิตต่าง ๆ มากมาย เช่น ภัยแล้ง ทำให้พืชขาดน้ำแห้งตาย ปศุสัตว์ขาดน้ำและอาหาร เช่นเดียวกับอุทกภัย ซึ่งส่งผลทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย ปศุสัตว์ล้มตาย และอาจเกิดโรคระบาดเช่นกัน ผลของภัยพิบัติทำให้เกษตรกรขาดรายได้และมีหนี้สิน นอกจากนั้น ยังส่งผลต่อเนื่องทำให้สินค้าทางการเกษตรขาดแคลน มีราคาแพงนอกจากภัยพิบัติจะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมแล้ว การทำการเกษตรโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำลายสมดุลของระบบนิเวศ ก็เป็นสาเหตุทำให้ความเสียหายจากภัยพิบัติมีเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางการเกษตร ประกอบด้วย ภัยแล้ง อุทกภัย ที่เป็นปัญหาทำให้เกิดดินถล่มและการสูญเสียหน้าดิน รวมถึง การบรรเทาผลกระทบจากภาวะโลกร้อน เช่น ปัญหาหมอกควันจากการเผาพื้นที่ทางการเกษตร เป็นต้น กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาที่ดินเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางการเกษตร ประกอบด้วย กิจกรรมด้านการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มและสูญเสียหน้าดิน และการจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพื่อรองรับความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางการเกษตรด้วยการจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (Seed Stock) เพื่อเป็นการป้องกัน ปรับปรุง พื้นฟูสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการรักษาสภาพแวดล้อม รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่การเกษตร อีกทั้งยังเป็นการรณรงค์เสริมสร้างความรู้และพัฒนาบุคลากร เกษตรกร บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยความร่วมมือทุกภาคส่วนให้สามารถเตรียมพร้อมในการรองรับกับภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร นอกจากนี้ ยังเป็นการเตรียมการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง อุทกภัย ให้ลดความเสียหายและเพิ่มรายได้ในช่วงที่เกิดวิกฤติจากภัยทางธรรมชาติและภัยพิบัติทางการเกษตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติทางการเกษตร และปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกรที่ประสบปัญหาจากสถานการณ์ภัยแล้งและภัยพิบัติทางการเกษตร

- ดำเนินการในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางการเกษตรเกษตรกรรม จำนวน 80 ไร่

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. วางแผนกำหนดพื้นที่ดำเนินงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

สพข./สพด. และสวพ. วิเคราะห์ข้อมูลและสภาพพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการชะล้างพังทลายของดินพื้นที่ภัยแล้งซ้ำซาก และพื้นที่เสี่ยงภัยต่อดินถล่ม พื้นที่ที่มีการสูญเสียหน้าดิน จัดทำแผนการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ กำหนดกรอบของโครงการ เพื่อให้ทราบเป้าหมายของพื้นที่ จำนวนพื้นที่และกำหนดกรอบงบประมาณไว้เบื้องต้น

กำหนดเป้าหมายพื้นที่ดำเนินการจากสภาพปัญหาของพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติทางการเกษตร โดยใช้ฐานข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดิน (กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน และกองวิจัยและพัฒนาการจัดการดินเพื่อการเกษตร) ได้แก่

- 1) พื้นที่ภัยแล้งซ้ำซาก ปี 2564
- 2) ข้อมูลพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายของดิน ปี 2563
- 3) พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและมีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติทางการเกษตร ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงภัยต่อดินถล่มและพื้นที่ที่มีการสูญเสียหน้าดิน

2. สํารวจออกแบบหน้างานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

สพข./สพด. สํารวจออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในการป้องกันและแก้ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน โดยมีส่วนร่วมจากเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้รับทราบถึงแผนการดำเนินงานและผลกระทบด้านต่าง ๆ

3. ส่งแบบงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ/เสนอกรมฯ อนุมัติงบประมาณค่าก่อสร้างงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

สพข. โดยคณะกรรมการตรวจสอบรูปแบบก่อสร้างและงบประมาณงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต โดย สวพ. และกวจ. ร่วมให้คำแนะนำสนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งจะต้องพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องให้เป็นไปตามมาตรฐานการออกแบบก่อสร้างงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การคิดประมาณราคางานเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และส่งเอกสารแบบก่อสร้างฯ ให้ กผง. เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการชี้แจงงบประมาณต่อไป

4. ดำเนินการก่อสร้างงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

สพด. แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมงาน/ตรวจรับงาน เพื่อกำกับและควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบที่กำหนด ทั้งนี้ สพข. ต้องติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน เพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคและแก้ไขปัญหา หรือหากปัญหาเกินกว่าอำนาจหน้าที่ เห็นควรแจ้งเรื่องให้กรมฯ พิจารณา และอนุมัติ/สั่งการให้ดำเนินการต่อไป

สถานที่ดำเนินงาน / งบประมาณ

เลขที่แบบ	อำเภอ	ตำบล	ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย	งบประมาณ	เกษตรกร (ราย)
สต.ส1/2566	ละงู	ละงู	80-0-00	255,900	16
รวม			80-0-00	255,900	16

ค่าควบคุมงานจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร 4,479 บาท

ระยะเวลาดำเนินงาน

พฤษภาคม 2566 – กันยายน 2566

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางการเกษตรได้รับการป้องกัน พื้นฟู และสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นการเตรียมการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง อุทกภัย ให้ลดความเสียหายและเพิ่มรายได้ในช่วงที่เกิดวิกฤติจากภัยทางธรรมชาติและภัยพิบัติทางการเกษตร

ภาพประกอบกิจกรรม

✚ โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตอินทรีย์ชีวภาพลดใช้สารเคมีทางการเกษตร ส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน (ปอเทือง)

หลักการและเหตุผล

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564 เห็นชอบให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดแผนงาน/โครงการตามหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569 เพื่อให้การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติในเรื่องนี้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วและยั่งยืนต่อไป โดยที่ BCG Model เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจใน 3 มิติไปพร้อมกัน ได้แก่ 1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) คือ การนำความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาพัฒนาต่อยอดจากฐานความเข้มแข็งเดิม นั่นก็คือ ทรัพยากรชีวภาพหรือผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า เช่น การพัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีธาตุอาหารสูง เป็นต้น 2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด ที่สำคัญคือการมุ่งไปที่ ZERO WASTE หรือการลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์ 3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือการมุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การพัฒนาต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสังแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน ซึ่ง BCG Model ครอบคลุมอุตสาหกรรมหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1. อุตสาหกรรมเกษตร และอาหาร 2. อุตสาหกรรมพลังงานและเคมีชีวภาพ 3. อุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ และ 4. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรมีความเชื่อมโยง กับอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

การทำเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน เกษตรกรยังมีการพึ่งพาสารเคมีอยู่ค่อนข้างมาก จากการใช้ปุ๋ยเคมียาฆ่าแมลง และสารเคมีทางการเกษตรที่เป็นต้นทุนหลักของเกษตรกรไทย เนื่องจากความต้องการ ของตลาดและผู้บริโภค และเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูง แต่ในขณะเดียวกันเกษตรกรก็มีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น เช่นเดียวกัน นอกจากนี้การใช้สารเคมีทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชเป็นระยะเวลายาวนานย่อมส่งผลเสีย โดยเฉพาะหากเป็นการนำไปใช้ที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้เป็นอันตราย ทั้งต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค รวมทั้งการใช้สารเคมีทางการเกษตรยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยตรงอีกด้วย กรมพัฒนาที่ดินได้มีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น ผลิตภัณฑ์พด.ต่าง ๆ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด และหญ้าแฝก เป็นต้น เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร พร้อมทั้งให้ความรู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่หมอดินอาสา และเกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตร ของตนเอง

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ โดยสนับสนุนให้ เกษตรกรทำการเกษตรที่ปลอดภัย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม กรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งมีการกิจในการให้คำแนะนำ แก่เกษตรกรในการสนับสนุนส่งเสริม การปรับปรุงบำรุงดิน และฟื้นฟูคุณภาพดินให้เหมาะสมต่อการทำ เกษตรกรรมโดยตรง และได้มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน โดยในปี 2566 กรมพัฒนาที่ดิน ยังคงมีการดำเนินการโครงการ ดังกล่าว เพื่อให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร มีกระบวนการผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี(Good Agriculture Practice : GAP) สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในผลผลิต ทางเกษตรของเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ โดยหากเกษตรกรที่มีความสนใจและมีความพร้อม สามารถเตรียม ความพร้อมเพื่อพัฒนาต่อยอดกระบวนการผลิตทางการเกษตรเพื่อเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค
2. เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร
3. เพื่อสนับสนุนให้หมอดินอาสาและเกษตรกรใช้เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ในการพัฒนา พื้นที่การเกษตรของตนเอง

เป้าหมายการดำเนินการ

- สนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน
- จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) เป้าหมาย 6 ตัน
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด เป้าหมาย 1,200 ไร่

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. วางแผนการดำเนินงานกำหนดเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ
2. ตรวจสอบพื้นที่และความพร้อมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
3. จัดซื้อเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)
4. ทดสอบความงอกของพืชปุ๋ยสด
5. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน
6. ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ

สถานที่ดำเนินงาน

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	สนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน ปอเทือง (กิโลกรัม)	ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ไร่)
1	ควนกาหลง	ควนกาหลง	2,000	400
2	ควนกาหลง	ทุ่งนุ้ย	1,000	200
3	เมือง	เกตุรี้	500	100
4	เมือง	บ้านควน	500	100
5	ท่าแพ	ท่าแพ	500	100
6	มะนัง	ปาล์มพัฒนา	500	100
7	ละงู	น้ำผุด	500	100
8	ละงู	กำแพง	250	50
9	ละงู	เขาขาว	250	50
รวม			6,000	1,200

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

งบประมาณ

- จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด จำนวน 6 ตัน เป็นเงิน 178,500 บาท
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด จำนวน 1,200 ไร่ๆ ละ 15 บาท เป็นเงิน 18,000 บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ดินมีอินทรีย์วัตถุมากขึ้น สภาพของดินดีขึ้น
- เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ มีความเข้าใจในการผลิต และมีความเข้าใจในการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ

อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถต่อยอดผลิตได้เอง

หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินโครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช โดยจัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อผลิตปุ๋ยหมัก พด. โดยสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร ตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ อันเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเองครบวงจร ชุมชน โดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาที่ดินอย่างถูกต้อง สามารถลดต้นทุนในการผลิต และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตปุ๋ยหมัก พด. ใช้เอง เพื่อประหยัดและลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ของตนเองได้
3. เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการสาธิตการผลิตปุ๋ยหมัก พด. ไปปรับใช้และเผยแพร่ให้เกษตรกรที่สนใจได้อย่างถูกต้อง

เป้าหมายการดำเนินการ

- ผลิตปุ๋ยหมัก พด. จำนวน 10 ตัน (งบปกติ)
- ผลิตปุ๋ยหมัก พด. จำนวน 100 ตัน (งบเพิ่มเติม รอบที่ 1)
- ผลิตปุ๋ยหมัก พด. จำนวน 100 ตัน (งบเพิ่มเติม รอบที่ 2)

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเป้าหมาย เกษตรกรที่จะได้รับการสนับสนุน
2. จัดซื้อจัดจ้างวัสดุเพื่อมาดำเนินการ
3. ติดตามผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลเสนอกรมพัฒนาที่ดิน

สถานที่ดำเนินงาน

● งบประมาณ จำนวน 10 ต้น พื้นที่ดังนี้

- บ้านซอย 8 หมู่ที่ 7 ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง (สถานีพัฒนาที่ดินสตูล)

● งบประมาณ รอบที่ 1 จำนวน 100 ต้น พื้นที่ดังนี้

- บ้านสะพานเคียน หมู่ที่ 2 ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จำนวน 10 ต้น
- บ้านผัง 34 หมู่ที่ 2 ตำบลอุโดเจริญ อำเภอควนกาหลง จำนวน 10 ต้น
- บ้านควนโตะเหลง หมู่ที่ 4 ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จำนวน 10 ต้น
- บ้านโคกพะยอม หมู่ที่ 18 ตำบลละงู อำเภอละงู จำนวน 10 ต้น
- บ้านหลอมป็น หมู่ที่ 14 ตำบลละงู อำเภอละงู จำนวน 10 ต้น
- บ้านขอนคลานตะวันออก หมู่ที่ 1 ตำบลขอนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จำนวน 10 ต้น
- บ้านป่าเต๊ะเหนือ หมู่ที่ 6 ตำบลเจ๊ะเปี๊ยะ อำเภอเมือง จำนวน 10 ต้น
- บ้านมุด หมู่ที่ 3 ตำบลท่าแพ อำเภอท่าแพ จำนวน 10 ต้น
- บ้านปาล์ม 3 หมู่ที่ 2 ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จำนวน 10 ต้น
- บ้านผัง 13 หมู่ที่ 7 ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอมะนัง จำนวน 10 ต้น

● งบประมาณ รอบที่ 2 จำนวน 100 ต้น พื้นที่ดังนี้

- บ้านซอย 8 หมู่ที่ 7 ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง (สถานีพัฒนาที่ดินสตูล)

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

งบประมาณ

- โครงการผลิตปุ๋ยหมัก พด. จำนวน 10 ต้น เป็นเงิน 34,000 บาท ประกอบด้วยรายละเอียดวัสดุดังต่อไปนี้

1. มูลสัตว์ (ขี้ไก่) จำนวน 3,000 กิโลกรัม ๆ ละ 2.50 บาท เป็นเงิน 7,500 บาท
2. รำข้าว จำนวน 500 กิโลกรัม ๆ ละ 16 บาท เป็นเงิน 8,000 บาท
3. หินฟอสเฟต จำนวน 1,000 กิโลกรัม ๆ ละ 3.50 บาท เป็นเงิน 3,500 บาท
4. กากตะกอนอ้อย จำนวน 7,500 กิโลกรัม ๆ ละ 2 บาท เป็นเงิน 15,000 บาท

- โครงการผลิตปุ๋ยหมัก พต. จำนวน 200 ตัน เป็นเงิน 680,000 บาท (งบเพิ่มเติม)

ประกอบด้วยรายละเอียดวัสดุดังต่อไปนี้

1. ทะลายปาล์มน้ำมัน พร้อมขนส่ง จำนวน 200,000 กิโลกรัม ๆ ละ 1.50 บาท เป็นเงิน 300,000 บาท
2. มูลไก่ พร้อมขนส่ง จำนวน 470,00 กิโลกรัม ๆ ละ 4 บาท เป็นเงิน 188,000 บาท
3. ปุ๋ยยูเรีย (46-0-00) จำนวน 4,000 กิโลกรัม ๆ ละ 28 บาท เป็นเงิน 112,000 บาท
4. รีดคฟอสเฟต (0-3-00) จำนวน 4,000 กิโลกรัม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 20,000 บาท
5. กระสอบบรรจุปุ๋ยหมัก จำนวน 2,400 ใบ ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 24,000 บาท
6. ค่ากลบกองปุ๋ยหมัก จำนวน 20 ชั่วโมง ๆ ละ 1,800 บาท เป็นเงิน 36,000 บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. พื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับการปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ทำให้ดินร่วนซุย การระบายอากาศ และการอุ้มน้ำของดินดีขึ้น รากพืชแพร่กระจายได้ดี
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถรวมกลุ่มเป็นจุดเรียนรู้เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่า และพัฒนาด้านการตลาดได้
3. พื้นที่ของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ตามหลักวิชาการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการของกรมพัฒนาที่ดิน และสามารถถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง
4. ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ทำให้ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ ผลผลิตมีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค
5. ดินมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นเกษตรกรมีสุขอนามัยดีขึ้น มีความยั่งยืนทางการเกษตรและรักษาสีเขียวตลอด

ภาพประกอบกิจกรรม

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

World
Soil Day

สถาบันพัฒนาที่ดินสตูล

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการเผาตอซังมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ก่อมลภาวะ ทำลายอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้โครงสร้างดินจับตัวแน่น แข็งกระด้าง จุลินทรีย์ในดินที่มีประโยชน์ต่อพืชถูกทำลาย สูญเสียธาตุอาหารพืชและน้ำในดิน นอกจากนี้ การเผาตอซังยังปล่อยก๊าซพิษสู่ชั้นบรรยากาศของโลกซึ่งก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจกหรือโลกร้อนได้เพื่อช่วยลดปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการไถกลบตอซังพืช เช่น ในพื้นที่ปลูกข้าว อ้อย ข้าวโพด นอกจากเพื่อลดผลกระทบจากการเผาตอซังหลังการเก็บเกี่ยวในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งมีผลต่อภาวะโลกร้อนแล้ว ยังเป็นการปรับปรุงบำรุงดินให้สมบูรณ์เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ได้รับเป้าหมายจากกรมพัฒนาที่ดินให้ดำเนินการโครงการรณรงค์ไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน โดยการสาธิตการไถกลบรวมถึงการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการปลูกข้าว มุ่งหวังให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดิน จังหวัดสตูลมีพื้นที่การทำนาข้าวจำนวน 42,838 ไร่ ซึ่งสถานีพัฒนาที่ดินสตูลได้ดำเนินการไถกลบตอซังมาแล้วตั้งแต่ปี 2555 - 2565 จำนวน 920 ไร่ และในปีงบประมาณ 2566 มีเป้าหมายดำเนินการ จำนวน 200 ไร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสาธิตวิธีการไถกลบตอซังที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่เกษตรกร
2. เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รู้ถึงประโยชน์การไถกลบตอซังข้าว

เป้าหมายการดำเนินการ

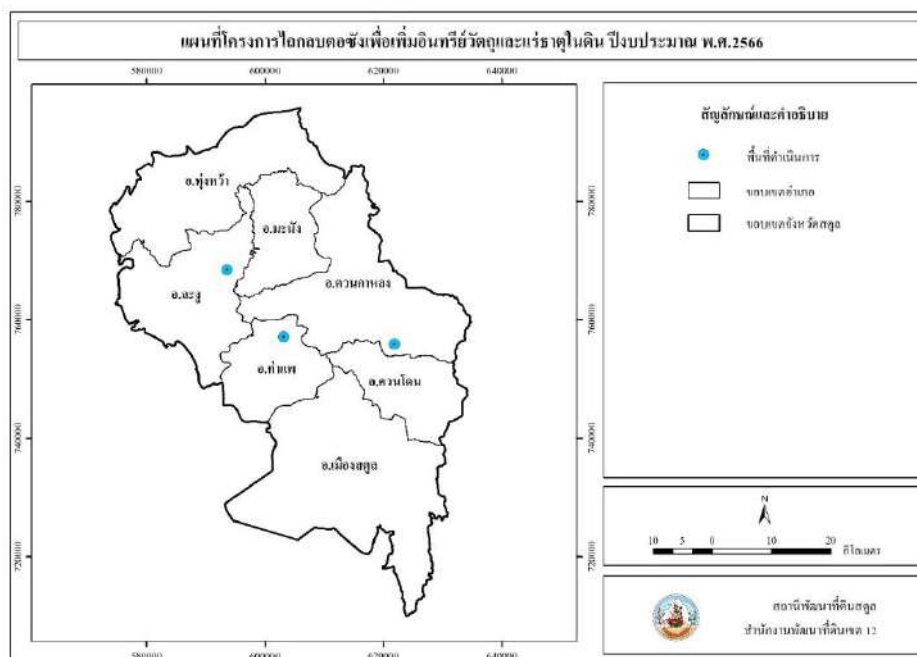
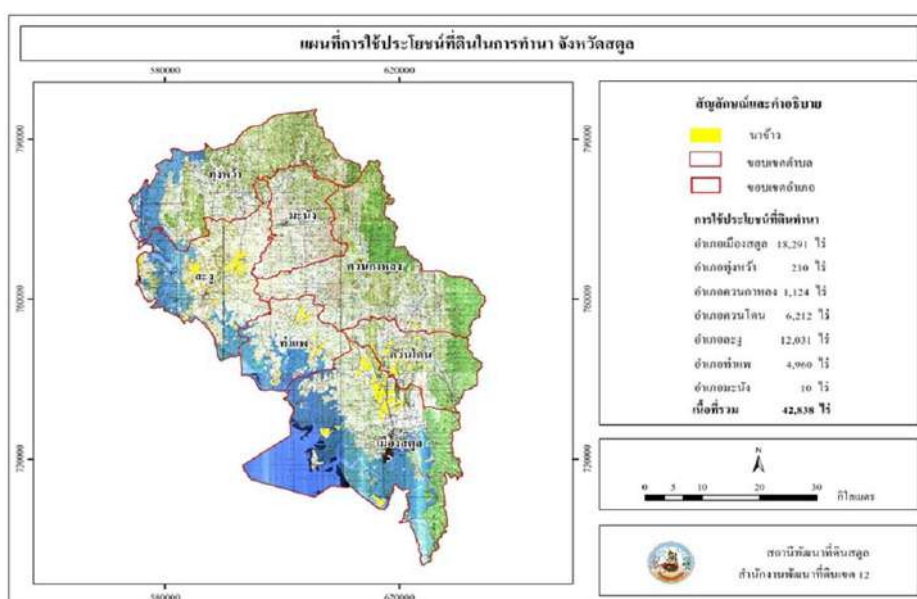
- พื้นที่แปลงนา เป้าหมายรวม จำนวน 200 ไร่ จำนวน 3 แปลง

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

- ไถกลบตอซังและฟางข้าว จำนวน 200 ไร่ พร้อมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินพื้นที่ปลูกข้าว

สถานที่ดำเนินงาน

สถานที่ดำเนินการ			พิกัด		เป้าหมายพื้นที่		เกษตรกร ได้รับ ประโยชน์ (ราย)
หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	N	E	แปลง	ไร่	
ม.2 ควนโต๊ะ	แปะ-ระ	ท่าแพ	603207	757150	1	50	21
ม.2 หัวควน	น้ำผุด	ละงู	593603	768456	1	100	26
ม.12 โคกโดน	ทุ่งนุ้ย	ควนกาหลง	621909	755904	1	50	12

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

งบประมาณ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 68,000 บาท. ค่าจ้างเหมาไถกลบตอซัง รวมจำนวน 200 ไร่ ไร่ละ 340.- บาท รวมเป็นเงิน 68,000.- บาท

กิจกรรม	แผนงาน	แผนเงิน
1. การไถกลบตอซังและฟางข้าว ร่วมกับสาธิตการใช้น้ำหมักชีวภาพ พต.2 ม.2 บ้านหัวควน ต.น้ำผุด อ.ละงู	100 ไร่	34,000
2. การไถกลบตอซังและฟางข้าว ร่วมกับสาธิตการใช้น้ำหมักชีวภาพ พต.2 ม.12 บ้านโคกโดน ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง	50 ไร่	17,000
3. การไถกลบตอซังและฟางข้าว ร่วมกับสาธิตการใช้น้ำหมักชีวภาพ พต.2 ม.2 บ้านควนโต๊ะ ต.ท่าแพ อ.ท่าแพ	50 ไร่	17,000

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุและปรับปรุงโครงสร้างและรักษาระดับความเป็นกรดเป็นด่างของดินให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช นอกจากนี้ยังทำให้ดินมีความโปร่งร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดียิ่งขึ้น
2. การไถกลบตอซังเป็นการนำธาตุอาหารให้แก่ดินโดยตรง อาจจะมีปริมาณธาตุอาหารน้อย แต่จะมีธาตุครบถ้วนตามที่พืชต้องการทั้งธาตุอาหารหลัก (ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม) ธาตุอาหารรอง (แคลเซียม แมกนีเซียมและกำมะถัน) และจุลธาตุ (เหล็ก แมงกานีส ทองแดง สังกะสี โบรอน โมลิบดีนัม และคลอรีน) จะค่อยๆ ปลดปล่อย ให้เป็นประโยชน์ต่อพืชในระยะยาว
3. เกษตรกรรู้จักคุณค่าประโยชน์ของการไถกลบตอซังมากยิ่งขึ้น และสามารถเข้าใจวิธีการไถกลบตอซังที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้
4. ป้องกันและบรรเทาการเกิดภาวะเรือนกระจกหรือโลกร้อนได้โดยการไถกลบตอซังพืช จะสามารถเพิ่มอินทรีย์คาร์บอนในดินได้
5. ลดมลพิษในสภาพแวดล้อม เนื่องจากการเผาตอซังข้าวทำให้เกิดมลพิษต่อ สิ่งแวดล้อม และมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน
6. เพื่อเป็นจุดเรียนรู้และแปลงตัวอย่างให้กับเกษตรกร

ชี้แจงและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ระหว่างไถให้หว่านพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) และรดน้ำหมักชีวภาพ พด.2

ก่อนทำการไถ

หลังทำการไถ

พัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์

ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก)

หลักการและเหตุผล

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ เห็นชอบให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) ซึ่งเป็นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ เป็นต้นไป โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดแผนงาน/โครงการตามหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วย BCG Model พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๙ เพื่อให้การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติในเรื่องนี้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วและยั่งยืน โดยที่ BCG Model(เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจใน ๓ มิติไปพร้อมกัน ได้แก่ ๑) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) คือ การนำความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรม มาพัฒนาต่อยอดจากฐานความเข้มแข็งเดิม นั่นก็คือ ทรัพยากรชีวภาพ หรือผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า เช่น การพัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีธาตุอาหารสูง เป็นต้น ๒) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด ที่สำคัญคือการมุ่งไปที่ ZERO WASTE หรือการลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์ ๓) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือการมุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การพัฒนาต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสังคมอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืนไปพร้อมกันซึ่ง BCG Model ครอบคลุมอุตสาหกรรมหลัก ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ๒. อุตสาหกรรมพลังงานและเคมีชีวภาพ ๓. อุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ และ ๔. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

การทำเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน เกษตรกรยังมีการพึ่งพาสารเคมีอยู่ค่อนข้างมากจากการใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง และสารเคมีทางการเกษตรที่เป็นต้นทุนหลักของเกษตรกรไทย เนื่องจากความต้องการของตลาดและผู้บริโภค และเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูง แต่ในขณะเดียวกันเกษตรกรก็มีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ การใช้สารเคมีทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชเป็นระยะเวลายาวนานย่อมส่งผลเสียโดยเฉพาะหากเป็นการนำไปใช้ที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้เป็นอันตรายทั้งต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค รวมทั้งการใช้สารเคมีทางการเกษตรยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรงอีกด้วย กรมพัฒนาที่ดินได้มีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น ผลิตภัณฑ์ พด.ต่าง ๆ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด และหญ้าแฝก เป็นต้น เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร พร้อมทั้งให้ความรู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรนำดินอาสา และเกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรที่ปลอดภัย ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม กรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งมีภารกิจในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการสนับสนุนส่งเสริม การปรับปรุงบำรุงดิน และฟื้นฟูคุณภาพดินให้เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมโดยตรง และได้มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตรมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน โดยในปี ๒๕๖๖ กรมพัฒนาที่ดิน ยังคงมีการดำเนินการโครงการดังกล่าว เพื่อให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร มีกระบวนการผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practice : GAP) สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ นำไปสู่การทำการเกษตรที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภคอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์และลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค
2. เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในการทำการเกษตรที่มุ่งสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice; GAP)

เป้าหมายการดำเนินการ

- กลุ่มเกษตรกรกลุ่มเดิมที่เข้มแข็ง 35 กลุ่ม เกษตรกร 470 ราย พื้นที่เกษตรกรรม 5,067.75 ไร่

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	ตำบล	อำเภอ	จำนวนสมาชิก
1	ม.4 ต.ควนขัน	นายบุญฤทธิ์ ละอองวิจิตร	ควนขัน	เมือง	15
2	ม.5 ต.เกตุรี	นายมานพ พูลแก้ว	เกตุรี	เมือง	15
3	ม.7 ต.คลองขุด	นายบุญสิน เรืองสุข	คลองขุด	เมือง	15
4	ม.3 ต.บ้านควน	นายศุภนันท์ สะเด็น	บ้านควน	เมือง	15
5	ม.6 ต.เจ๊ะบิลัง	นายณัฐพงศ์ หวังดี	เจ๊ะบิลัง	เมือง	16
6	ม.6 ควนขัน	นายมาสอด อยู่ดี	ควนขัน	เมือง	16
7	ม.1 ขอนคลานตะวันออก	นายสกล ทอดทึง	ขอนแก่น	ทุ่งหว้า	10
8	ม.5 ต.ทุ่งบุหลัง	นายอภิรักษ์ หนูหมาด	ทุ่งบุหลัง	ทุ่งหว้า	15
9	ม.2 บ้านหาญ	นายบาโหรณ เล็นหมาน	เขาขาว	ละงู	15
10	ม.4 บ้านสนกลาง	นายวัชร ดึงโหยบ	แหลมสน	ละงู	11
11	ม.2 บ.กาแบง	นายประวิทย์ หมิ่นรน	แหลมสน	ละงู	11

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม	ตำบล	อำเภอ	จำนวนสมาชิก
12	ม.8 นาพญาสัมพันธ์	นายมูอำมหาดอาสาต จ๊ะสัน	ละงู	ละงู	๑๑
13	ม.6 ปลักมัลลย์	นายสมชาย เหมาะะเหล่	กำแพง	ละงู	๑๐
14	ม.5 หุ่นางแก้ว	นายโกเมศวร์ คงชู	น้ำผุด	ละงู	๑๕
15	ม.9 หนองหอยโข่ง	นายอุดม จันทรัตน์	น้ำผุด	ละงู	๑๕
16	ม.7 เกาะใหญ่	นายสอาด หลงกาสา	ห้วยน้ำ	ควนกาหลง	๑๕
17	ม.8 ต.อุไคเจริญ	นางถนอม สังข์แก้ว	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	๑๕
18	บ.ห้วยน้ำดำ ต.ควนกาหลง	น.ส.มาเรียะ เศรษฐะนำ	ควนกาหลง	ควนกาหลง	๑๕
19	เกษตรอินทรีย์ ม.6 ต.ควนกาหลง	นายประเวช ทองดี	ควนกาหลง	ควนกาหลง	๑๖
20	บ.ผัง 39 ต.อุไคเจริญ	นายสาคร นาคะสรรค์	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	๑๕
21	ม.11 ปาล์มไทย	นายชูอิต หมั่นระเ	ควนกาหลง	ควนกาหลง	๒๑
22	เกษตรผสมผสาน บ้านมุดรวมใจ	นางร่มหยัน แหาหลี	ท่าแพ	ท่าแพ	๑๕
23	เกษตรพอเพียงควนโตะ	นายทักษิณ ศรียาน	แปะระ	ท่าแพ	๑๖
24	เกษตรพอเพียงบ้านนาโตะขุน	นายหมาด เปรมใจ	แปะระ	ท่าแพ	๑๐
25	เกษตรธรรมชาติบ้านสาครเหนือ	นายนพรัตน์ อุมานี	สาคร	ท่าแพ	๑๒
26	เกษตรวังปริงพัฒนา	นายโถม คงสุวรรณ	ท่าเรือ	ท่าแพ	๑๐
27	ม. 4 ควนโตะเหลง ต.ควนโดน	นายวาเศษ ตาเดอิน	ควนโดน	ควนโดน	๑๐
28	ม.10 บาราเกตุ ต.ควนโดน	นางกะลียะ แซะอามา	ควนโดน	ควนโดน	๑๐
29	ม.3 ต.วังประจัน	นางรัตนพร นาฮับผล	วังประจัน	ควนโดน	๑๐
30	ม.7 ปากบาง ต.ย่านซื่อ	นายหอด หมาดสา	ย่านซื่อ	ควนโดน	๑๐
31	เกษตรพอเพียงบ้านผัง 8	นายละออ ยินยง	นิคมพัฒนา	มะนัง	๑๕
32	เกษตรผสมผสานปลอดสารพิษ บ้าน ผัง 7	นายกิตติโชติ ชนะหลวง	นิคมพัฒนา	มะนัง	๑๐
33	เกษตรผสมผสานต้นปาล์ม 6	นายชัยรัตน์ แก้วพิทักษ์	นิคมพัฒนา	มะนัง	๑๕
34	เกษตรผสมผสานรวมใจ	นายสมชาย พรหมมาน	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	๑๐
35	เกษตรพอเพียงรวมใจ	นายธัชฐพงษ์ เหลาทอง	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	๑๕

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. พิจารณากำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติ จัดทำแบบฟอร์มรับสมัครและรายละเอียดการทำการเกษตรที่ต้องการของกลุ่มเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ

คุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

- มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มไม่ต่ำกว่า ๑๐ ราย
- มีหมอดินอาสาเป็นประธานกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

- สมาชิกในกลุ่มมีการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- ไม่อยู่ในกลุ่มเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS
- มีความสนใจและต้องการได้รับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการใช้

สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร

2. จัดประชุมเพื่อให้ความรู้และสาธิตการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ให้กับสมาชิกในกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3. ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรและอุปกรณ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พด. เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด อุปกรณ์และวัตถุดิบ ประกอบด้วย กากน้ำตาล พืชสมุนไพร วัตถุดิบการผลิตปุ๋ยหมัก ถังหมัก หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม โดยปริมาณกากน้ำตาล หรือการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรให้กับกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ ขอให้อยู่ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาที่ดิน ควรจะสนับสนุนให้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด (ภายในวงเงินงบประมาณที่กรมฯ จัดสรรให้)

4. เก็บรวบรวมข้อมูลการทำการเกษตร กิจกรรมของกลุ่มเกษตรกร การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อนำมาเปรียบเทียบปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

5. รณรงค์และส่งเสริมการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เข้าตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ ติดตามการดำเนินงานว่ามีการผลิตและใช้สารอินทรีย์หรือไม่ รวมทั้งสอบถามปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มอย่างยั่งยืน

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

งบประมาณ

งบประมาณการดำเนินงานรายกลุ่ม กลุ่มละ 3,250 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 113,750 บาท รายละเอียดดังนี้

1. ถังหมัก ขนาด 20 ลิตร (พร้อมสกรีนซื้อโครงการ) จำนวน 70 ใบ ๆละ 550 บาท	เป็นเงิน 38,500 บาท
2. กากน้ำตาล จำนวน 1,750 กิโลกรัม ๆละ 15 บาท	เป็นเงิน 26,250 บาท
3. มูลไก่ จำนวน 9,180 กิโลกรัม ๆละ 4 บาท	เป็นเงิน 36,720 บาท
4. เบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่	เป็นเงิน 12,280 บาท
	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 113,750 บาท

หมายเหตุ : *ทั้งนี้ งบประมาณทุกรายการ สามารถถัวจ่ายได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและสามารถเตรียมความพร้อมเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน GAP
2. พื้นที่การเกษตรของสมาชิกในกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพดีขึ้น ช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
3. การพัฒนาที่ดินได้พัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรลดใช้สารเคมีและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทางการเกษตรที่มีความเข้มข้น และเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP
4. ทรัพยากรดินของประเทศไทยได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ให้สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ภาพประกอบกิจกรรม

หลักการและเหตุผล

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ภาษา การอาชีพ ตลอดจนการเกษตร ให้แก่นักเรียน ซึ่งก็คือ เด็กและเยาวชนที่จะต้องเรียนรู้ และเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี สุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต การที่โรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียน สามารถให้ความรู้ซึ่งเป็นพลังทางสมองแล้ว หากโรงเรียนสามารถสนับสนุนให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่สะอาด เหมาะสม และถูกต้องตามหลักโภชนาการด้วยแล้ว ก็จะเป็นการให้ร่างกายมีพลังงาน สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นความหวังและอนาคตของชาติต่อไป

กรมพัฒนาที่ดินเล็งเห็นความสำคัญของการมีโภชนาการทางอาหารที่ดีของนักเรียน จึงได้มีการดำเนินการโครงการเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียนขึ้น เพื่อปลูกฝังเยาวชนนักเรียนในเรื่องการทำการเกษตรและปลูกพืชผักให้ปลอดภัยจากพิษ เพื่อให้ปลอดภัยทั้งต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต โดยกรมพัฒนาที่ดินจะสนับสนุนอุปกรณ์และปัจจัยการผลิตที่เป็นเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อนำไปใช้ในการสาธิตการผลิตและการนำไปใช้แปลงเกษตรที่มีการดำเนินการในโรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีการจัดการอบรมให้แก่วิทยากรหรือครูเกษตรที่รับผิดชอบโครงการในแต่ละโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ในด้านต่าง ได้แก่ ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภาพ การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพื่อนำความรู้ดังกล่าวไปถ่ายทอดให้แก่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการทำการเกษตรอย่างปลอดภัยโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพและผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกส่วนใหญ่เป็นลูกหลาน หรือมีครอบครัวที่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ซึ่งเปรียบเสมือนรากแก้วของแผ่นดิน ดังนั้น การถ่ายทอดองค์ความรู้พื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดินโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดินให้แก่นักเรียนในโรงเรียน จะเป็นการปลูกจิตสำนึกการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนให้มีความรู้พื้นฐานในการทำการเกษตรได้อย่างถูกต้อง และหวังผลให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ปกครอง เพื่อนักเรียน และเกษตรกรทั่วไป สามารถทำการเกษตรที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โครงการเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน นอกจากการที่กรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิต และ องค์ความรู้ในการทำการเกษตรอย่างถูกต้องและปลอดภัยแล้ว ผลผลิตจากแปลงเกษตรของนักเรียนที่ร่วมกันทำขึ้นในโรงเรียนนั้น สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาหารกลางวันให้กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารได้อีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรและการพัฒนาที่ดิน
2. เพื่อเป็นแหล่งอาหารกลางวันให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
3. เพื่อจัดระดับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

เป้าหมายการดำเนินการ

1. โรงเรียนใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1 แห่ง
2. โรงเรียนต่อยอดขยายผลจากโรงเรียนเดิมที่เข้าร่วมโครงการ ระหว่างปี ๒๕๕๘-๒๕๖๕ จำนวน 7 แห่ง

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1. กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
 - โรงเรียนใหม่ มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - ต้องเป็นโรงเรียนที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการ มาก่อน และตั้งอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารมีความขาดแคลนหรือยากจน หรือพิจารณาจากตามความเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมและบริบทของพื้นที่
 - มีพื้นที่ภายในโรงเรียนที่มีขนาดเพียงพอที่จะสามารถพัฒนาเป็นพื้นที่การเกษตรได้ โดยต้องมีขนาดพื้นที่ทำแปลงเกษตรได้ตั้งแต่ ๒ งาน ขึ้นไป
 - มีแหล่งน้ำหรือมีพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการยุตสรรน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตร
 - มีครูเกษตรที่รับผิดชอบการสอนวิชาการเกษตรกรรม หรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน

กิจกรรมทางการเกษตร

- โรงเรียนต่อยอดขยายผลฯ มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - ต้องเป็นโรงเรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อกำหนดของโรงเรียนใหม่
 - เคยเข้าร่วมโครงการ ระหว่างปี ๒๕๕๘-๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรภายใต้โครงการฯ มาอย่างต่อเนื่อง
- นักเรียนที่จะสมัครเข้าร่วมโครงการ มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีที่ ๕ และปีที่ ๖ ระดับละ ๕ คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ คน
 - มีความสนใจในการทำเกษตร หรือมีพื้นฐานครอบครัวทำการเกษตร
 - มีความเป็นผู้นำและสามารถนำความรู้ด้านการเกษตรที่ได้รับไปถ่ายทอดให้แก่ผู้ปกครองหรือคนในชุมชนต่อไปได้

ต้องตามหลักวิชาการ

2.ชี้แจงวิธีการดำเนินงานและสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามรายละเอียดงบประมาณของโรงเรียนแต่ละประเภท

3.ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ให้แก่ครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

4.ประสานงานกับครูและนักเรียนเพื่อร่วมกันวางแผนการทำการเกษตรให้เหมาะสมตามความต้องการและบริบทในแต่ละท้องถิ่น

5.ลงพื้นที่ติดตาม ให้คำแนะนำและช่วยเหลือหากครูหรือนักเรียนในโรงเรียนเกิดปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหรือการเกษตร

6.เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดการดำเนินงานต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมที่มีการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด

7.จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งมายังกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย

8.รายละเอียดกิจกรรมที่ใช้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

๑) ความสำคัญของอินทรีย์วัตถุในดิน และการจัดการดินให้เหมาะสม

๒) การทำปุ๋ยหมักจากสารเร่งซูปเปอร์ พด.๑ และการผลิตน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูปเปอร์พด.๒ และการนำไปใช้ประโยชน์

๓) การผลิตเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมเชื้อสาเหตุของโรคพืช โดยใช้สารเร่งซูปเปอร์ พด.๓

๔) การผลิตสารบำบัดน้ำเสีย ขจัดกลิ่นเหม็น และกำจัดลูกน้ำยุงรำคาญ จากสารเร่งซูปเปอร์ พด. ๖

๕) การผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืชจากสารเร่งซูปเปอร์ พด.๓

๖) การใช้ประโยชน์พืชปุ๋ยสดเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน

๗) การปลูกหญ้าแฝกและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๘) การไถกลบฟางและตอซังพืชเพื่อการปรับปรุงบำรุงดินและเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

๙) การทำการเกษตรในระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practice : GAP)

สถานที่ดำเนินงาน

1. โรงเรียนใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1 แห่ง
 - โรงเรียนบ้านเขาไคร่ ที่ตั้ง ม.6 บ.เขาไคร่ ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล
 คุณครูผู้รับผิดชอบ นางจารี แสงชูต โทร 093-7195106
2. โรงเรียนต่อยอดขยายผลจากโรงเรียนเดิมที่เข้าร่วมโครงการ ระหว่างปี ๒๕๕๘-๒๕๖๕
 จำนวน 7 แห่ง
 - โรงเรียนบ้านมะนัง ที่ตั้ง ม.5 ต.ปาล์มพัฒนา อ.มะนัง จ.สตูล
 คุณครูผู้รับผิดชอบ นางสาวปรีดา สังข์ชาติ โทร 087-8992316
 - โรงเรียนบ้านเกตรี ที่ตั้ง หมู่ 5 ต.เกตรี อ.เมือง จ.สตูล
 คุณครูผู้รับผิดชอบ นายเอกราช หมดสอ ต.โทร 080-5445236
 - โรงเรียนทุ่งนางแก้ว ที่ตั้ง หมู่ 5 ต.น้ำผุด อ.ละงู จ.สตูล
 คุณครูผู้รับผิดชอบ นายสุวิทย์ เกิดศรี โทร 089-7137219
 - โรงเรียนบ้านสวนเทศ ที่ตั้ง หมู่ 7 ต.แปะ-ระ อ.ท่าแพ จ.สตูล
 คุณครูผู้รับผิดชอบ นางสาวอาติรา น้อยเด็น โทร 081-6788985
 - โรงเรียนบ้านย่านซื่อ มิตรภาพ 147 ที่ตั้ง หมู่ 2 ต.ย่านซื่อ อ.ควนโดน จ.สตูล
 คุณครูผู้รับผิดชอบ นายเส้น สามาน โทร 081-8983419
 - โรงเรียนบ้านอุโด ที่ตั้ง ม.๕ ต.อุโดเจริญ อ.ควนกาหลง จ.สตูล
 คุณครูผู้รับผิดชอบ น.ส.ณัฐกาญจน์ เพ็ชรมณี โทร 092-2640825
 - โรงเรียนเพียงหลวง ๔ ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี
 ที่ตั้ง ม.5 บ.สุโงมูโซ๊ะ ต.แหลมสน อ.ละงู
 คุณครูผู้รับผิดชอบ นายอาชีชัน ทาหิรัญ โทร 095-0409552

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

งบประมาณ 50,000 บาท

1. โรงเรียนใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1 แห่ง 15,000 บาท รายละเอียดดังนี้

ที่	กิจกรรม	จำนวนเงิน (บาท)
๑.	ถังพลาสติกขนาด ๑๒๐ ลิตร จำนวน ๔ ถังๆ ละ ๕๕๐ บาท	๒,๒๐๐
๒.	กากน้ำตาล (แกลลอนละ ๒๐ กก.) จำนวน ๑๐๐ กก.ๆ ละ ๑๕ บาท	๑,๕๐๐
๓.	ปุ๋ยหมัก จำนวน ๑๐๐ กก.ๆละ ๕ บาท	๕๐๐
๔.	พืชสมุนไพร /ตะไคร้ จำนวน ๕๐ กก.ๆ ละ ๑๐ บาท	๕๐๐
๕.	สับปะรด จำนวน ๕๐ กก.ๆ ละ ๑๐ บาท	๕๐๐
๖.	อุปกรณ์การเกษตร	
	- บัวรดน้ำ จำนวน ๖ ใบๆ ละ ๘๐ บาท	๔๘๐
	- จอบด้ามเหล็ก จำนวน ๕ ด้ามๆ ละ ๒๕๐ บาท	๑,๒๕๐
	- คราดเหล็ก จำนวน ๖ ด้ามๆ ละ ๒๐๐ บาท	๑,๒๐๐
	- ช้อนปลูก จำนวน ๖ ด้ามๆ ละ ๓๕ บาท	๒๑๐
	- ช้อนพรวน จำนวน ๖ ด้ามๆ ละ ๓๕ บาท	๒๑๐
	- สายยาง ขนาด ๔ หุน จำนวน ๕ กก.ๆ ละ ๙๐ บาท	๔๕๐
๗.	เมล็ดพันธุ์พืชผักอินทรีย์	
	- ผักบุ้ง จำนวน ๓ กก.ๆ ละ ๑๘๐ บาท	๕๔๐
	- กระบี่ จำนวน ๑๐ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๒๐๐
	- กวางตุ้ง จำนวน ๑๕ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๓๐๐
	- ถั่วงอกยาว จำนวน ๑๓ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๒๖๐
	- ผักกาดขาว จำนวน ๑๕ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๓๐๐
	- มะเขือกลม จำนวน ๑๐ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๒๐๐
	- มะเขือยาว จำนวน ๑๐ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๒๐๐
๘.	ค่าจัดทำป้ายโครงการ ขนาด ๐.๙x๑.๔ เมตร จำนวน ๑ ป้ายๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐
๙.	ค่าอำนวยการบริหารจัดการ	๒,๐๐๐
	รวม	๑๕,๐๐๐

2. โรงเรียนต่อยอดขยายผลจากโรงเรียนเดิมที่เข้าร่วมโครงการ ระหว่างปี ๒๕๕๘-๒๕๖๕
จำนวน 7 แห่ง 35,000 บาท รายละเอียดดังนี้

ที่	กิจกรรม	จำนวนเงิน (บาท)
๑.	กากน้ำตาล (แกลลอนละ ๒๐ กก.) จำนวน ๗๐๐ กก.ๆ ละ ๑๕ บาท	๑๐,๕๐๐
๒.	ปุ๋ยหมัก จำนวน ๗๐๐ กก.ๆ ละ ๕ บาท	๓,๕๐๐
๓.	พืชสมุนไพร /ตะไคร้ จำนวน ๓๕๐ กก.ๆ ละ ๑๐ บาท	๓,๕๐๐
๔.	สับปะรด จำนวน ๓๕๐ กก.ๆ ละ ๑๐ บาท	๓,๕๐๐
๕.	เมล็ดพันธุ์พืชผักอินทรีย์	
	- ผักบุ้ง จำนวน ๗ กก.ๆ ละ ๑๘๐ บาท	๑,๒๖๐
	- กระบี่ จำนวน ๓๕ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๗๐๐
	- กวางตุ้ง จำนวน ๗๐ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๑,๔๐๐
	- ถั่วงอกยาว จำนวน ๓๕ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๗๐๐
	- ผักกาดขาว จำนวน ๗๐ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๑,๔๐๐
	- มะเขือกลม จำนวน ๓๕ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๗๐๐
	- มะเขือยาว จำนวน ๔๒ ซองๆ ละ ๒๐ บาท	๘๔๐
๖.	ค่าอำนวยการบริหารจัดการ	๗,๐๐๐
	รวม	๓๕,๐๐๐

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนและครูในโรงเรียนได้รับความรู้และสามารถนำองค์ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีชีวภาพและปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของกรมพัฒนาที่ดินที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา
2. โรงเรียนมีอาหารกลางวันที่สะอาดและปลอดภัย ซึ่งเป็นผลผลิตจากการทำการเกษตรของนักเรียน โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากกรมพัฒนาที่ดิน
3. กรมพัฒนาที่ดินมีเครือข่ายครูและนักเรียนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการที่มีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนภารกิจของกรมฯ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
4. ประเทศไทยมีเยาวชนที่ได้รับการปลูกจิตสำนึกการเรียนรู้ให้มีความรู้พื้นฐานในการทำการเกษตรอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีความปลอดภัย สามารถถ่ายทอดความรู้พื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดินไปสู่ชุมชนโดยสามารถทำการเกษตรที่ปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ภาพประกอบกิจกรรม

หลักการและเหตุผล

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ เห็นชอบการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดแผนงาน/โครงการตามหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๙ ซึ่ง BCG Model เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจใน ๓ มิติไปพร้อมกันได้แก่ ๑) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) การนำความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มาพัฒนาต่อยอดจากฐานความเข้มแข็งเดิม ๒) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มุ่งที่ ZERO WASTE หรือการลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์ 3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร โดยประเทศไทยมีขยะมูลฝอย ปีละกว่า ๒๓.๔ ล้านตัน จากการสำรวจข้อมูลปี ๒๕๖๓ ของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย พบว่า 1 คน สร้างขยะเฉลี่ยวันละ ๑.๑๓ กิโลกรัม และจากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่าเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรขึ้นอยู่กับปริมาณพื้นที่และผลผลิตทางการเกษตร เช่น ในปีเพาะปลูก ๒๕๖๒/๖๓ มีเนื้อที่เพาะปลูกข้าว อ้อย และข้าวโพด จำนวน ๖๐.๑๑ ๑๒ และ ๖. ๕ ล้านไร่ ตามลำดับ และจากการประเมินของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ปี ๒๕๖๔ มีเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปีละ ๖๐ ล้านตัน สำหรับการนำเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ประโยชน์มีเกษตรกรบางส่วนเห็นว่าการผลิตปุ๋ยหมักหรือนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปใช้มีขั้นตอนที่ยุ่งยากใช้เวลานาน ขาดการสนับสนุนให้ความรู้ และควรมีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ (Jaitia, ๒๐๑๓)

กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์พึ่งพาปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภาพที่ผลิตได้จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในท้องถิ่น โดยในปี ๒๕๓๔ ได้ริเริ่มดำเนินงานโครงการหมอดินอาสาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตรในทุกหมู่บ้าน ซึ่งหมอดินอาสาเป็นเกษตรกรที่มีความสนใจสมัครเป็นอาสาสมัครของกรมพัฒนาที่ดิน ไม่มีค่าตอบแทน แต่มีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินและนำไปพัฒนารูปแบบการทำเกษตรของตนเอง มีความเป็นผู้นำและสามารถถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรภายในหมู่บ้านหรือพื้นที่อื่นๆ ได้ ทำให้ปัจจุบันมีหมอดินอาสาทั่วประเทศมากกว่า ๓๓,๐๐๐ คน นับเป็นกำลังที่สำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งมีการสนับสนุนความรู้แก่หมอดินอาสาให้เข้ากับปัญหาที่ดินในบริบทของท้องถิ่นที่หมอดินอาสาอาศัยอยู่ โดยหมอดินอาสาได้นำวัสดุเหลือใช้ทางเกษตรในท้องถิ่นร่วมกับผลิตภัณฑ์สารชีวภาพ เพื่อนำมาทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ หรือสารไล่แมลง นอกจากนี้มีการรณรงค์โกลบตอซัง เพื่อลดการเผาเศษวัสดุในไร่นา หรือมีการต่อยอดการบริหารจัดการขยะพลาสติกในพื้นที่ ใช้ระบบเทคโนโลยีไพโรไลซิส (Pyrolysis Technology System) เพื่อเปลี่ยนสถานะจากของแข็งเป็นของเหลวหรือน้ำมัน และก๊าซ เป็นการหมุนเวียน และรักษาสีสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในทุกมิติ

ปี ๒๕๖๖ กรมพัฒนาที่ดินจึงได้จัดทำโครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ

(Zero Waste Village) กำหนดให้มีหมอดินอาสาเป็นประธานกลุ่มพัฒนาต่อยอดจากกลุ่มเกษตรกรเดิมที่ดำเนินโครงการโดยการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยสถานีพัฒนาที่ดินคัดเลือกกลุ่มลดใช้สารเคมีที่เข้มแข็ง จำนวน ๓/๓ แห่ง สนับสนุนให้มีระบบการจัดการขยะอินทรีย์ การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรนำกลับมาหมუნเวียน ผลิตเป็นน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก สารชีวภาพบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น ที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกร ดังนั้น โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ จึงเป็นการดำเนินงานที่เกิดจากความรุ้ความเข้าใจและความร่วมมืออย่างเข้มแข็ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้หมอดินอาสาและเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และขยะอินทรีย์มาผลิตเป็นปุ๋ยหมักเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเป็นการช่วยรักษาสິงแวดล้อม
2. เพื่อส่งเสริมให้มีการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในหมู่บ้านมาหมუნเวียนให้เกิดประโยชน์ ตามหลักการของ BCG
3. เพื่อส่งเสริมให้หมอดินอาสา และสมาชิกในหมู่บ้านนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ร่วมกับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินมาพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเอง และเป็นต้นแบบในการจัดการขยะอินทรีย์

เป้าหมายการดำเนินการ/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรโครงการพัฒนาต่อยอดกลุ่มเดิมที่เข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก) หมู่ที่ 5 บ้านนาแค ต.คลองขุด อ.เมืองสตูล จ.สตูล มีสมาชิก 15 ราย ดังนี้

1. นายสมหมาย บรรณา	ประธาน		
2. นายอนันต์ กุลนันต์	สมาชิก	9. นายวิจิตร สังทอง	สมาชิก
3. น.ส.ไซหนาบ หมาดรา	สมาชิก	10. นายโอกาส ขอดสวัสดิ์	สมาชิก
4. นางชิน ขาวกลีบ	สมาชิก	11. นางบุญชอบ สัมมะมะโน	สมาชิก
5. นางนิตย์ ไปจีน	สมาชิก	12. นางหนูจัด ไปจีน	สมาชิก
6. นายชิน จันทขวัญ	สมาชิก	13. น.ส.กอบกุล ศิริวัง	สมาชิก
7. น.ส.นุชติยา ใจดี	สมาชิก	14. นางเจียร นิลรัตน์	สมาชิก
8. นางเจือ แก้วจันทร์	สมาชิก	15. นางสมฤดี สิตะพงศ์	สมาชิก

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

ปีที่ ๑ มีกิจกรรมการดำเนินงานของหมู่บ้านต้นแบบ มีดังนี้

1. แยกประเภทขยะในหมู่บ้านต้นแบบ เช่น ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะติดเชื้อ มีการจัดบันทึกปริมาณประเภทขยะทุกชนิดเดือนละ ๑ ครั้ง

2. นำขยะเศษวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ โดยแบ่งเป็น

2.1 ของเหลวหรือขยะเปียก (soluble) ที่เป็นเศษเหลือจากกระบวนการผลิตที่มีความชื้นสูง ได้แก่ เศษพืช ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ของเสียประเภทนี้ประกอบไปด้วยสารอินทรีย์ ต่างๆ ซึ่งเป็นอาหารของจุลินทรีย์ทำให้เกิดการย่อยสลายรวดเร็ว โดยรวบรวมวัสดุอินทรีย์หรือขยะเปียกจากครัวเรือนชุมชนภายในหมู่บ้านต้นแบบ นำมาผลิตน้ำหมักชีวภาพ จากสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ หรือนำมาผลิตสารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็นจากเศษอาหารเหลือทิ้งโดยใช้สารเร่ง พด.๖ โดยหมู่บ้านต้นแบบพิจารณากิจกรรมในการดำเนินงานตามความพร้อมของสมาชิก โดยเน้นกิจกรรมการทำน้ำหมักเพื่อนำไปใช้ในพื้นที่ทางการเกษตร

2.2 ของแข็งหรือขยะแห้ง (solid) แบ่งเป็น

(๑) วัสดุเหลือใช้ในไร่นาทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว ตอซังข้าวโพด ทลายปาล์ม พืชผัก กิ่งไม้ แกลบ เปลือกถั่วลิสง เปลือกไข่ เปลือกทุเรียน โดยรวบรวมที่เป็นวัสดุเหลือใช้ในไร่นาเพื่อนำมาทำปุ๋ยหมัก ถ่านไบโอชาร์ ได้ น้ำส้มควันไม้ ทั้งนี้หมู่บ้านต้นแบบพิจารณากิจกรรมในการดำเนินงานตามความพร้อมของสมาชิก โดยในเบื้องต้นเน้นกิจกรรมการทำปุ๋ยหมักเพื่อนำไปปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ทางการเกษตร

(๒) วัสดุที่รวบรวมจากสมาชิกในหมู่บ้าน เช่น มูลไก่ มูลควาย มูลวัว โดยรวบรวมเพื่อนำมาทำปุ๋ยคอก หรือทำปุ๋ยหมัก นำเศษวัสดุที่เหลือใช้ในไร่นา ผสมกับ มาผลิตเป็นทำปุ๋ยหมักที่ผลิตจากสารเร่งซูเปอร์ พด.๑ สำหรับการกลบกองปุ๋ยหมักอาจเช่าเครื่องมือในการกลบกองปุ๋ยหมักได้โดยใช้งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ให้ในราคาชั่วโมงละไม่เกิน ๑,๔๐๐ บาท กลบกอง ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๒,๘๐๐ บาท หรือมีการขยายเชื้อสารเร่งซูเปอร์ พด.๓. จากปุ๋ยหมักที่ได้โดยใช้ในการปลูกพืชเพื่อป้องกันโรครากเน่าโคนเน่าในพืชผัก ไม้ผล เพื่อนำไปปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ทางการเกษตร

(๓) พลังงานก๊าซชีวภาพ (Biogas หรือ Digester gas) หรือ ไบโอก๊าซ โดยแหล่งวัตถุดิบที่เหมาะสมสำหรับการผลิตก๊าซชีวภาพชุมชน ได้แก่ ขยะชุมชนในส่วนของขยะอินทรีย์ ของเสียจากอุตสาหกรรม ได้แก่ น้ำเสียจากโรงงานแป้งมันสำหรั่ง โรงงาน เบียร์ โรงงานผลไม้กระป๋อง โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม โรงงานเบียร์ โรงงานน้ำตาล เป็นต้น และของเสียที่เป็นกากตะกอนที่เป็นส่วนของสารอินทรีย์ของเสียจากการเกษตร ได้แก่ น้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เช่น หมู วัว ไก่ หรือขวดพลาสติก หมู่บ้านต้นแบบรวบรวมเพื่อนำไปรีไซเคิล และพิจารณาการดำเนินงานตามความพร้อมของสมาชิก โดยนำขวดพลาสติกไปขาย ทำเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ หรือจะระบบเทคโนโลยีไพโรไลซิส (Pyrolysis Technology System) มาใช้

ซึ่งจะนำขยะพลาสติกที่อัดเป็นก้อนสี่เหลี่ยมเข้าสู่ระบบเตาให้ความร้อนแบบควบคุมอากาศ

ที่ใช้อุณหภูมิสูง เปลี่ยนสถานะจากของแข็ง เป็นของเหลวหรือน้ำมันและก๊าซ น้ำมันเตา น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน เพื่อนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงหมุนเวียนในหมู่บ้านต้นแบบ

3. การจัดการขยะอันตราย และขยะติดเชื้อ ดำเนินการตามความเหมาะสมของหมู่บ้านต้นแบบโดยใส่ถุงปิดปากให้มิดชิด และติดป้ายทำสัญลักษณ์บนถุงทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม และมีการดำเนินการใน ปีที่ ๒ และปีที่ ๓ ต่อไป

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานเน้นเรื่องการให้ความรู้ ในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในท้องถิ่น ขยะอินทรีย์จากครัวเรือน สามารถแยกประเภทขยะในหมู่บ้านต้นแบบ เช่น ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะติดเชื้อ รายละเอียดดังนี้

1. กวจ. คัดเลือกกลุ่มจากฐานข้อมูลโครงการพัฒนาต่อยอดกลุ่มเดิมที่เข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก) ที่มีสมาชิก ๑๐ คนขึ้นไป คัดเหลือ ๗/๗ แห่ง และแจ้ง สพด. ยืนยันการดำเนินการกลุ่มเป้าหมายหาก สพด. มีกลุ่มเกษตรกรที่เหมาะสมกว่าสามารถแจ้งปรับเปลี่ยนมายัง กวจ. ภายในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๖ และแจ้งรายชื่อให้ กวจ. ทราบเพื่อประสานงานต่อไป

2. สพด. พิจารณามอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดูแลโครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ

3. สพด. แจ้งยืนยันกลุ่มเป้าหมายและรายชื่อสมาชิกกลุ่ม ที่มีหมอดินอาสาเป็นประธานกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้นำขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยหลังจากกลุ่มได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินงาน ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มที่มีองค์ประกอบ คือ เจ้าหน้าที่ สพด. ที่รับผิดชอบดูแลโครงการฯ เป็นที่ปรึกษาประธานคณะกรรมการ มีหมอดินอาสาเป็นประธาน มีผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน หรือที่ผู้ใหญ่บ้านมอบหมายเป็นกรรมการ และเลขานุการ

4. เจ้าหน้าที่ สพด. ที่รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละแห่ง จัดประชุมสาธิตการผลิตและการใช้สารอินทรีย์โดยให้ดำเนินการในพื้นที่ที่เหมาะสมในกลุ่มสมาชิก ใช้วัสดุและปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่กรมฯ สนับสนุนมีเนื้อหาทางวิชาการที่บรรยายให้ความรู้ ดังนี้

1) การให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Zero Waste ลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์ การแยกประเภทขยะให้ถูกต้อง

2) การบรรยายการใช้ประโยชน์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ข้าว มันปะสำหรับ อ้อย ยางพารา เปลือกทุเรียน พืชผัก เศษวัสดุในพื้นที่เกษตรผสมผสาน ฯลฯ เพื่อผลิตปุ๋ยหมักจากสารเร่งชุปเปอร์ พด. ๑

3) การบรรยายการใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์จากครัวเรือน เพื่อผลิตน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งชุปเปอร์ พด. ๒

- 4) การบรรยายการขยายเชื้อสารเร่งซูปเปอร์ พด.๓ จากปุ๋ยหมักที่ได้โดยใช้ในการปลูกพืชเพื่อป้องกันโรครากเน่า/โคนเน่าในพืชผัก ไม้ผล
- 5) การบรรยายการใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์จากครัวเรือนมาทำสารบำบัดน้ำเสียและกำจัดกลิ่นเหม็นโดยใช้สารเร่ง พด.๖
- 6) การบรรยายการเก็บตัวอย่างน้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยหมัก เพื่อส่งวิเคราะห์
- 7) การบริหารจัดการขยะพลาสติกในพื้นที่ ใช้ระบบเทคโนโลยีไพโรไลซิส (Pyrolysis Technology System)
- 8) การถ่ายทอดแนวคิดวิธีการบริหารกลุ่ม และเน้นให้เกษตรกรมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เป็นหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ

5.สพด. สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรและอุปกรณ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พด. อุปกรณ์ และวัตถุดิบ ประกอบด้วย กากน้ำตาล เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ขยะอินทรีย์จากครัวเรือนที่นำมาผลิตปุ๋ยหมัก ถังหมัก เครื่องย่อยเศษวัสดุ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม โดยปริมาณกากน้ำตาลหรือการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ทางการเกษตรให้กับกลุ่มเกษตรกร อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาที่ดิน ให้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของกลุ่ม

6.เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินที่รับผิดชอบดูแลกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการฯ จัดเก็บข้อมูลกิจกรรมของกลุ่มปริมาณขยะแต่ละประเภท เช่นขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ เศษวัสดุการเกษตรในพื้นที่ แนวทางการจัดการขยะชนิดต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์ และความคุ้มค่าของการจัดการขยะ เศษวัสดุเหลือใช้ในไร่นา เช่น ปริมาณที่นำมาผลิตเป็นปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ มีการเก็บตัวอย่างปุ๋ยหมัก เพื่อนำมาวิเคราะห์ pH Ece C:N ratio N P K %GI และความชื้น รวมถึงตัวอย่างน้ำหมักชีวภาพเพื่อนำมาวิเคราะห์ pH และ Ece และจะมีการสอบถามและสุ่มเก็บข้อมูลตัวอย่างเกษตรกร ไม่น้อยกว่า ราย/แห่ง (ประธาน ๑ ราย สมาชิกอย่างน้อย ๑ ราย) ซึ่งกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ. จะจัดทำและส่งแบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลของกลุ่มเกษตรกรให้

7.เจ้าหน้าที่จากกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย กวจ. ตรวจสอบเยี่ยมถอดบทเรียนหมู่บ้านต้นแบบ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การดำเนินงาน และติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ รวมทั้งรับทราบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน โดยจะนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขโครงการฯ ในปีต่อไป

8.ให้ สพด. นำกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการไปจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อรองรับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงบลงทุนซื้อเครื่องมือที่จำเป็นต่อโครงการ เช่น เครื่องสับย่อยกิ่งไม้ เครื่องอัดฟาง เตาไบโอชาร์ ระบบเทคโนโลยีไพโรไลซิส (Pyrolysis Technology System) เป็นต้น

ระยะเวลาการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น 57,000 บาท (-ห้าหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน-) ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1 รถเข็น จำนวน 1 คัน ๆ ละ 6,500.- บาท	เป็นเงิน 6,500.- บาท
2 ถังขนาด 70 ลิตร จำนวน 15 ใบ ๆ ละ 129.- บาท	เป็นเงิน 1,935.- บาท
3 ถังหมักขนาด 150 ลิตร จำนวน 2 ใบ ๆ ละ 550.- บาท	เป็นเงิน 1,100.- บาท
4 ถังน้ำ จำนวน 15 ใบ ๆ ละ 25.- บาท	เป็นเงิน 375.- บาท
5 กระสอบ จำนวน 155 ใบ ๆ ละ 10.- บาท	เป็นเงิน 1,550.- บาท
6 ตาช่ายพรางแสง จำนวน 1 ม้วน ๆ ละ 1,950.- บาท	เป็นเงิน 1,950.- บาท
7 มีดพร้า จำนวน 15 ด้าม ๆ ละ 210.- บาท	เป็นเงิน 3,150.- บาท
8 ถังขยะ จำนวน 1 ชุด ๆ ละ 6,300.- บาท	เป็นเงิน 6,300.- บาท
9 กากน้ำตาล จำนวน 300 กิโลกรัม ๆ ละ 15.- บาท	เป็นเงิน 4,500.- บาท
10 ป้ายโครงการ จำนวน 1 ป้าย ๆ ละ 1,400.- บาท	เป็นเงิน 1,400.- บาท
11 ไวนิล จำนวน 1 ป้าย ๆ ละ 450.- บาท	เป็นเงิน 450.- บาท
12 มูลไก่ จำนวน 4,110 กิโลกรัม ๆ ละ 4.- บาท	เป็นเงิน 16,440.- บาท
13 สับปะรด จำนวน 80 กิโลกรัม ๆ ละ 10.- บาท	เป็นเงิน 800.- บาท
14 ค่าติดตามงานโครงการฯ	เป็นเงิน 8,000.- บาท
15 ค่าจัดฝึกอบรม จำนวน 1 วัน	เป็นเงิน 2,550.- บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 57,000.- บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1 เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้ Zero Waste ลดปริมาณของเสียให้น้อยลง หรือเท่ากับศูนย์ โดยสามารถนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เศษอาหารในชุมชนมาใช้ประโยชน์ ร่วมกับการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรลดต้นทุน และเพิ่มรายได้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2 พื้นที่การเกษตรของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ลดการเผาฟางในพื้นที่เกษตรกรรม รักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรดินได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพดีขึ้น ช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3 กรมพัฒนาที่ดินได้ต้นแบบหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste) ที่ต่อยอดจากกลุ่มเดิมที่เข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี (ครัวไทยสู่ครัวโลก) ซึ่งเป็นกลไกในการสนับสนุนภารกิจของกรมฯ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินอย่างต่อเนื่อง ผ่านบทบาทของหมอดินอาสาที่เป็นประธานกลุ่ม

ภาพประกอบกิจกรรม

กิจกรรม การให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด Zero Waste ลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์
การแยกประเภทขยะให้ถูกต้อง

กิจกรรม การบรรยายการใช้ประโยชน์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อผลิตปุ๋ยหมักจากสารเร่งชุปเปอร์
พด. ๑

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

ภาพประกอบกิจกรรม

กิจกรรม การบรรยายการใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์จากครัวเรือน เพื่อผลิตน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่งซูเปอร์ พด. ๒

กิจกรรม การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรและอุปกรณ์

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยประสบปัญหามลพิษทางอากาศซึ่งสาเหตุหนึ่งเกิดจากการเผาวัสดุทางการเกษตรและพื้นที่ป่าไม้ เพื่อเตรียมแปลงปลูกพืชในฤดูถัดไป การที่เกษตรกรเลือกใช้วิธีการกำจัดเศษวัสดุโดยวิธีการเผาเนื่องจากเกษตรกรไม่มีทุนเพิ่มเพื่อกำจัดเศษวัสดุในวิธีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเผาเศษวัสดุเป็นการสร้างมลพิษทางอากาศนำไปสู่ภาวะโลกร้อน พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม สูญเสียอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดินทำลายโครงสร้างดินที่เหมาะสม และทำลายห่วงโซ่อาหาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีนโยบายเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ตามยุทธศาสตร์ด้านการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศให้บรรลุตามเป้าหมายที่ประเทศไทย ได้แสดงเจตนารมณ์ไว้ในเวทีโลก และเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานสู่เป้าหมายการลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิให้เป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ. 2608 – 2613 โดยการไถกลบตอซังพืชแทนการเผา ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเผาวัสดุทางการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรดิน เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมให้เกษตรกรลด ละ เลิก การเผาเศษวัสดุทางการเกษตร จึงได้จัดงาน “ไถกลบแทนเผา บรรเทาหมลพิษ พืชหมอกควัน” ประจำปีงบประมาณ 2566 เพื่อช่วยในการปรับปรุงบำรุงดินและลดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยให้จังหวัดที่มีเป้าหมายดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตการไถกลบตอซังพืช มุ่งเน้นให้ผู้นำชุมชนและเกษตรกรในท้องถิ่นได้รับรู้และตระหนักถึงการทำการเกษตรกรรมที่ไม่เผาฟางและตอซังพืช ไม่ทำลายโครงสร้างดิน จุลินทรีย์ดิน เกิดความสมดุลของระบบนิเวศดิน และช่วยลดเขม่าควัน ฝุ่นละออง ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อสร้างความตระหนักให้เกษตรกรทำการเกษตรกรรมที่ไม่เผาฟางและตอซังพืช ช่วยให้คุณสมบัติของดินดีไม่ถูกทำลาย เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน
- 2 เพื่อช่วยลดปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง และลดผลกระทบต่อการเกิดภาวะโลกร้อน

เป้าหมายการดำเนินการ/สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่เกษตรกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดการเผา (Hot Spot) สพด. 56 จังหวัด (จังหวัดละ ๑ แห่ง) จังหวัดสตูลมีจุดอยู่ที่ หมู่ที่ 12 ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1 คัดเลือกพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดการเผา (Hot Spot) ของจังหวัด (เอกสารแนบ) เพื่อเลือกพื้นที่จังหวัดละ ๑ แห่ง สำหรับร่วมโครงการ “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชดีหมอกควัน”

2 ประชาสัมพันธ์ดำเนินการจัดงาน “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชดีหมอกควัน” ของแต่ละจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการไถกลบแทนการเผา

3 ดำเนินการจัดงาน “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชดีหมอกควัน” พร้อมกัน 56 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีศูนย์กลางการจัดงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่ และถ่ายทอดสดไปยังพื้นที่จัดงาน ผ่านระบบ Zoom conference Meeting และ Facebook live

กำหนดการ พิธีเปิดงาน “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชดีหมอกควัน”

วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2566 ณ พื้นที่จัดงาน 50 จังหวัดทั่วประเทศ (Node)

09.00 น. – 10.00 น. **พิธีกร** กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

พิธีกร กล่าวเชิญรับชมพิธีการเปิดงานผ่านการถ่ายทอดสดจากจังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับพื้นที่ตัวแทนภาค 5 จังหวัด (ลพบุรี ปราจีนบุรี ชอนแก่น เพชรบูรณ์ เพชรบุรี) พร้อมกันพื้นที่จัดงาน 50 จังหวัดทั่วประเทศ

10.00 น. – 10.30 น. **พิธีกร** กล่าวเชิญ **ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ชัยนาท**

****เชิญรับชมพิธีการเปิดงานผ่านการถ่ายทอดสดจากจังหวัดเชียงใหม่ ****

– **อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน** กล่าวรายงานการจัดงาน “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชดีหมอกควัน” ปีงบประมาณ 2566

– **ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** กล่าวทักทายผู้ร่วมงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตซึ่งเป็นพื้นที่ตัวแทนภาค 5 จังหวัด เกษตรกร และผู้ร่วมงานทั้ง 5 จังหวัด

– **ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** กล่าวเปิดการจัดงาน “ไถกลบแทนเผา บรรเทามลพิษ พืชดีหมอกควัน” ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

10.30 น. – 11.00 น. **ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน** นำขบวนรถไถ เพื่อไถกลบตอซังพืช พร้อมกันทั่วประเทศ

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน แจกเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดให้เกษตรกร และหวานเมล็ดพันธุ์ในแปลงสาธิต

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน ในเรื่องการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการจัดงาน“ไถกลบแทนเผา บรรเทาหมอกพิษ พืชหมอกควัน” จำนวน 9,000 บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 เกษตรกรได้ตระหนักรู้ถึงการทำการเกษตรกรรมที่ไม่เผาฟางและตอซังพืช ช่วยให้ดินดีคงความอุดมสมบูรณ์ไม่ถูกทำลาย และยังช่วยบำรุงดินให้มีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้น เกิดความสมดุลของระบบนิเวศดิน
- 2 พื้นที่เกษตรกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดการเผา (Hot Spot) ลดลง
- 3 ช่วยลดปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง ส่งผลดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และยังช่วยลดผลกระทบต่อการเกิดภาวะโลกร้อน

ภาพประกอบกิจกรรม

ส่วนที่ 2 ผลงานประจำปีงบประมาณ 2566

World
Soil Day

สถาบันพัฒนาที่ดินสตูล

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการทำเกษตรกรรม เป็นพื้นฐานตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ซึ่งในการทำเกษตรกรรมจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์ มีปริมาณธาตุอาหารในดินสูงเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช แต่ทรัพยากรดินที่มีอยู่ในประเทศไทยถูกใช้งานมาอย่างขาดการดูแลรักษาที่ดี ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและเกิดข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์มากขึ้น วิธีที่จะรักษาคุณภาพดินและฟื้นฟูให้กลับมามีระดับความอุดมสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน จำเป็นต้องพึ่งพาและให้ความสำคัญต่อการเกษตรธรรมชาติ เกษตรปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์ เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายการใช้สารเคมีที่มีต้นทุนสูง และแก้ความเสื่อมโทรมให้เกิดขึ้นในระยะยาว

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ให้ความสำคัญเรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งมีผลกระทบต่อการปรับโครงสร้างดินและให้ธาตุอาหารที่จำเป็นแก่พืช การใช้ปุ๋ยอินทรีย์มีหลายรูปแบบ เช่น ปุ๋ยพืชสด โดยการใช้เมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วมะแฮะ ถั่วพราง โสนอัฟริกัน ปอเทืองนำมาปลูกและทำการไถกลบ การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ โดยนำเอาเศษพืช จากไร่นา จากครัวเรือน จากตลาด นำมาผลิตเป็นปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพจะเป็นการใช้วัสดุให้เกิดประโยชน์ ลดมลภาวะต่าง ๆ และขยะได้ นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาการเผาเศษพืชในไร่นาและขยะได้มากขึ้น ประกอบกับทิศทางของการทำการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยทั้งตัวผู้ผลิตและผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์การทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากดินได้อย่างยั่งยืน และเพื่อเป็นการช่วยเกษตรกร ลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี หรือร่วมกันใช้อย่างเหมาะสม ได้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นในพื้นที่ การดูแลของสถานีพัฒนาที่ดินในแต่ละจังหวัด รวมถึงหน่วยงานภายในกรมพัฒนาที่ดินที่มีศักยภาพในการผลิตเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรนำเอาเศษวัสดุเหลือใช้ไน้ไร่นา ในครัวเรือน และจากโรงงานอุตสาหกรรม มาฝากไว้ที่ธนาคาร ธนาคารจะทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ให้เกษตรกรมาเบิกถอนเอาไปใช้ประโยชน์เมื่อวัสดุนั้นย่อยสลายเป็นปุ๋ยแล้ว หรือให้เกษตรกรกู้ยืมปุ๋ยจากธนาคารไปใช้แล้วใช้หนี้ด้วยวัสดุเหลือใช้จากไร่นา เพื่อให้เกิดการผลิตและมีการนำไปใช้ประโยชน์ได้ถูกต้อง มีราคาถูก พร้อมทั้งช่วยลดปัญหาการเผาและปัญหาจากการกำจัดหรือทิ้งขยะในอนาคด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรนำวัสดุเหลือใช้ในการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์
2. เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการการผลิตและใช้ประโยชน์ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง

ประเภทของปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นปุ๋ยที่ได้จากการหมักให้จุลินทรีย์ย่อยสลาย จนอยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างของดิน และสามารถปลดปล่อยธาตุอาหารที่พืชต้องการในการเจริญเติบโตได้แบ่งประเภทปุ๋ยอินทรีย์ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. ปุ๋ยคอก ได้แก่ ปุ๋ยที่ได้จากมูลของสัตว์ทุกชนิดและคน

2. ปุ๋ยหมัก เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่เกิดจากการนำซากหรือเศษเหลือจากพืชมาหมักรวมกันและผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยกิจกรรมของจุลินทรีย์ จนเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมเป็นวัสดุที่มีลักษณะอ่อนนุ่ม เปื่อยยุ่ย ไม่แข็งกระด้าง ไม่มีกลิ่น มีสีน้ำตาลปนดำ

3. ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ (น้ำหมัก) หมายถึง ของเหลวที่ได้มาจากการย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชหรือสัตว์ที่มีลักษณะสด โดยกิจกรรมของจุลินทรีย์ในสภาพที่ไม่มีออกซิเจนเป็นส่วนใหญ่ ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลักษณะเป็นของเหลวใสสีน้ำตาลซึ่งประกอบด้วย คาร์โบไฮเดรต (Carbohydrates) กรดอินทรีย์ (Organic acid) กรดอะมิโน (Amino acid) กรดฮิวมิก (Humic acid) น้ำย่อย (Enzymes) วิตามิน (Vitamins) แร่ธาตุ (Minerals) และฮอร์โมน (Grow hormones) น้ำหมักที่ผลิตจากวัสดุชนิดต่างกันส่งผลให้มีปริมาณของฮอร์โมนต่างกันไปด้วย (กรมพัฒนาที่ดิน, 2548) ฮอร์โมนพืชที่พบในปุ๋ยอินทรีย์น้ำมี 3 ชนิด ได้แก่ ออกซิน ไซโตไคนิน และจิบเบอเรลลิน ซึ่งมีส่วนผสมในการทำน้ำหมัก คือ ผักหรือผลไม้: กากน้ำตาล: น้ำ: สารเร่ง พด.2 ในอัตราส่วน 40:10.:10.1 ใช้เวลาหมัก 7 วัน หรือ ทำจาก ปลาหรือหอยเชอรี่: กากน้ำตาล: ผลไม้: น้ำ: สารเร่ง พด.2 ในอัตรา 30.10.10.10.1 ใช้เวลาหมัก 21 วัน สามารถนำไปใช้สำหรับช่วยเร่งการเจริญเติบโตของพืช การออกดอก การติดผลและเพิ่มผลผลิต

4. ปุ๋ยพืชสด หมายถึง ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ได้จากการตัดล้ม หรือไถกลบพืชที่ยังเขียวอยู่ลงดินในระยะเวลาที่พืชออกดอกหรือยังสด และต้องทิ้งไว้ในดินประมาณ 7-15 วัน เพื่อให้เซลล์พืชอ่อนตัวและค่อย ๆ ย่อยสลายตัวอย่างสมบูรณ์ จนพืชสามารถดูดซับธาตุอาหารได้ ชนิดพืชที่นำมาใช้เป็นปุ๋ยพืชสดได้แก่พืชตระกูลถั่ว เช่น ปอเทือง ถั่วพราง ถั่วพุ่ม โสนอัฟริกัน เป็นต้น

เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ผลิตปุ๋ยหมัก จำนวน 4 ตัน และผลิตน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 5,000 ลิตร กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยหมัก, น้ำหมักชีวภาพที่ได้รับคัดเลือกจากสถานีพัฒนาที่ดินสตูล ได้แก่ ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ สาขาย่อย ม.5 ของ นายสมหมาย บรรณนา ม.5 ต.คลองขุด อ.เมืองสตูล จ.สตูล

ระยะเวลาการดำเนินงาน

ตั้งแต่ ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

งบประมาณในการดำเนินงาน

งบประมาณโครงการธนาคารสินค้าเกษตร(ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์) ปีงบประมาณ 2566

ผลิตปุ๋ยหมัก จำนวน 4 ตัน เป็นเงิน 13,600.- บาท

ผลิตน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 5,000 ลิตร เป็นเงิน 65,000.- บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 78,600.- บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 ลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร
- 2 สมาชิกธนาคารปุ๋ยอินทรีย์เกิดการเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายการผลิตในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- 3 ลดปริมาณขยะและเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรในแต่ละชุมชน

ภาพประกอบกิจกรรม

ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

การถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

หลักการและเหตุผล

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road map) โดยมีการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง เน้นให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมกลุ่มทำการผลิตเป็นแปลงใหญ่เพื่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนด และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด เชื่อมโยงตลาดเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเพื่อแก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีกรมส่งเสริมการเกษตร (กสก.) เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิตและบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพราคาเป็นธรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิตและให้การผลิสินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐานเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร

กรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมในการปลูกพืช ให้คำแนะนำการผลิตพืชในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการผลิตพืชสินค้าเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต และส่งเสริมสนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต รวมถึงยังส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มีความรู้ด้านงานพัฒนาที่ดินให้สามารถนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับนำไปสาธิตในพื้นที่ของตนเองให้เกิดผลได้อย่างถูกต้อง และให้เกิดการขยายผลความรู้ไปยังเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีให้เข้าถึงตัวเกษตรกร กรมพัฒนาที่ดินจึงได้จัดกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

วัตถุประสงค์

1 เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดินให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับนำไปสาธิตในพื้นที่ของตนเองให้เกิดผลได้อย่างถูกต้อง

2 เพื่อส่งเสริมและสาธิตการพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่แปลงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ให้มีศักยภาพ มีความเหมาะสมในการผลิตพืช และใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในพื้นที่แปลงใหญ่ผลิตพืชชนิดต่าง ๆ จำนวน 10 แปลง ดังนี้

1. แปลงขนาด S จำนวน 5 แปลง
2. แปลงขนาด M จำนวน 5 แปลง

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่จังหวัดสตูล ที่เริ่มดำเนินการในปี 2564-2566 จำนวน 10 แปลง ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้คัดเลือก ดังนี้

1. แปลงใหญ่ปี 2564 เป้าหมาย 5 แปลง
 - 1.1 แปลงปาล์มน้ำมัน ตำบลอุโดเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล (ขนาด S)
 - 1.2 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล (ขนาด M)
 - 1.3 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล (ขนาด M)
 - 1.4 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลอุโดเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล (ขนาด S)
 - 1.5 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลน้ำผุด อำเภอละงู จังหวัดสตูล (ขนาด M)
2. แปลงใหญ่ปี 2565 เป้าหมาย 2 แปลง
 - 2.1 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล (ขนาด M)
 - 2.2 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล (ขนาด S)
3. แปลงใหญ่ปี 2566 เป้าหมาย 3 แปลง
 - 3.1 แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล (ขนาด S)
 - 3.2 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล (ขนาด M)
 - 3.3 แปลงใหญ่ยางพารา ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล (ขนาด S)

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน

1 การประชุมชี้แจงโครงการฯ

ผอ.สพด./เจ้าหน้าที่ เข้าชี้แจงกิจกรรม “การถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน” ของกรมพัฒนาที่ดินในรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อรับทราบและให้มีการรับรู้ร่วมกันในหน่วยงานและท้องถิ่น ในหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพความรู้การพัฒนาที่ดิน เป้าหมายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และสถานที่ใช้ในการฝึกอบรม เป็นต้น

ทีมวิทยากร โดยจัดทีมวิทยากรจากบุคคลของ สพข./สพด. วิทยากรหมอดิน และอาจใช้สื่อ Multimedia Online หรือการใช้รูปแบบของ e-Learning ในแต่ละรายวิชาได้

2 การคัดเลือกเกษตรกร

- ประสานเจ้าภาพ (กสก.) เพื่อทราบพื้นที่แปลงใหญ่เป้าหมายดำเนินการในปีงบประมาณ 2566 จำนวนทั้งหมด 10 แปลง มีแปลงใหญ่ผลิตพืช (ปาล์มน้ำมัน และยางพารา) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของพื้นที่เป้าหมายตามที่กรมฯ ได้จัดแผนงานงบประมาณไปให้อีกครั้ง
- สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ประสานผู้จัดการแปลงเพื่อจัดทำแผนความต้องการในหลักสูตรวิชาที่สนใจ

3 หลักสูตร “การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน” จำนวน 4 รายวิชา ได้แก่

1) การวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 2) การจัดการดินและปุ๋ย 3) การจัดการดินด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ 4) การเข้าถึงสารสนเทศและการใช้ประโยชน์ Application กรมฯ

4 สถานที่จัดฝึกอบรม

สถานที่ตั้งแปลงในพื้นที่จังหวัดสตูล เป้าหมายการดำเนินงานฝึกอบรมของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล จำนวน 10 แปลง

ตารางการฝึกอบรม

เวลา	กิจกรรม/เนื้อหาวิชา
๐๘:๓๐ - ๐๙:๐๐ น.	ลงทะเบียน
๐๙:๐๐ - ๑๐:๓๐ น.	การวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๑๐:๓๐ - ๑๐:๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๐:๔๕ - ๑๒:๐๐ น.	การจัดการดินและปุ๋ย
๑๒:๐๐ - ๑๓:๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓:๐๐ - ๑๔:๓๐ น.	การจัดการดินด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ
๑๔:๓๐ - ๑๔:๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๔:๔๕ - ๑๖:๐๐ น.	การเข้าถึงสารสนเทศและการใช้ประโยชน์ Application กรมฯ
๑๖:๐๐ - ๑๖:๓๐ น.	ทบทวน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้/พร้อมตอบข้อซักถาม

งบประมาณ / กิจกรรม

งบประมาณโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ การเบิกจ่ายแบ่งเป็น 2 กิจกรรม คือ

- ซื้อวัสดุทางการเกษตรเพื่อสาธิต เป็นเงิน 242,440 บาท
- ถ่ายทอดองค์ความรู้ เป็นเงิน 25,500 บาท

เป็นเงินทั้งสิ้น 267,940 บาท

แบ่งเป็นกิจกรรมย่อย ดังนี้

-ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	28 ตัน	งบประมาณ	47,600	บาท
-ส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	56 ไร่	“	840	บาท
-ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	28 ตัน	“	95,200	บาท
-ส่งเสริมการทำน้ำหมัก	7,600 ลิตร	“	98,800	บาท
-ถ่ายทอดองค์ความรู้	10 ครั้ง	“	25,500	บาท
-บริการวิเคราะห์ดิน	24 ตย.	เบิกจ่ายกลุ่มวิเคราะห์ดิน		

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาที่ดิน โดยนำความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปสาธิตใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง
2. พื้นที่แปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ได้รับการพัฒนาคุณภาพดินให้มีความเหมาะสมในการผลิตพืชเพื่อให้มีศักยภาพการผลิตที่เพิ่มขึ้น

ภาพประกอบกิจกรรม

โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร

ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)

กิจกรรมหลักที่ 15 พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่
ที่ไม่เหมาะสม Agri-Map

- # ปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อทำเกษตรผสมผสาน
- # พัฒนาที่ดินเพื่อการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม

Agri-Map

หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรไทย ยังมีการผลิตไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศ และการเชื่อมโยงในระดับโลก มีความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าบางชนิด ส่งผลถึงราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรได้รับ ส่วนด้านกายภาพ พื้นที่การเกษตรของประเทศจำนวนหนึ่งอยู่ในพื้นที่เหมาะสมน้อย และไม่เหมาะสม เกษตรกรยังมีการผลิตตามความเคยชิน ทำให้ได้รับผลผลิตต่ำ ต้นทุนในการผลิตสูง และผลตอบแทนต่ำหรือขาดทุนในบางปีขาดศักยภาพในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น อีกทั้งมีการใช้ที่ดินเพื่อปลูกข้าวมากเกินความต้องการของตลาด จากข้อมูล Agri-Map พบว่า ประเทศไทยมีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 และ N) อยู่จำนวนมาก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีนโยบายให้มีการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ โดยการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ซึ่งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและการแก้ไขปัญหาคาดการณ์ระดับจังหวัด (Chief of Operation; COO) ของแต่ละจังหวัดและใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ในการสนับสนุน ชูใจ ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของตลาดบนพื้นฐานความสมัครใจของเกษตรกร

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน

- 1 กำหนดพื้นที่เป้าหมายจากพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 และ N) ในจังหวัด โดยระบุการผลิตสินค้าเดิม และสินค้าที่ต้องการปรับเปลี่ยนการผลิต
- 2 คัดเลือกเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

3 รวบรวมข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายและประเภทกิจกรรมสำหรับการปรับเปลี่ยนการผลิต

4 จัดทำแผนงาน/งบประมาณ ระบุกิจกรรมเพื่อสนับสนุน การปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจ

5 ติดตามและประเมินผล เพื่อหาแปลงต้นแบบและแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice) สำหรับเป็นพื้นที่ตัวอย่างสู่การขยายผลให้เกษตรกรรายอื่น

6 จัดทำแผนงาน/งบประมาณ กระจายประจำปีในระยะต่อไป

เป้าหมาย / งบประมาณ 186,499 บาท

1 กิจกรรม จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map เป้าหมาย 40 ไร่

-จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จำนวน 40 ไร่ งบประมาณ 79,900 บาท

-ค่าควบคุมจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ “ 1,399 บาท

2 กิจกรรม สนับสนุนสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

-ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) 20 ตัน งบประมาณ 34,000 บาท

-ส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) 40 ไร่ “ 600 บาท

-ผลิตปุ๋ยหมัก พด. 20 ตัน “ 68,000 บาท

-ส่งเสริมการทำน้ำหมัก 200 ลิตร “ 2,600 บาท

สถานที่ดำเนินงาน

จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map พื้นที่ดำเนินการจำนวน 40 ไร่ ตามรายละเอียดดังนี้

- พื้นที่ดำเนินการ หมู่ที่ 3 บ้านบุโบย หมู่ที่ 4 บ้านสนกลาง หมู่ที่ 6 บ้านสนใหม่ ตำบลแหลมสน อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม
- 2) เกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนเพื่อปลูกเมื่อได้ความต้องการและเกษตรกรมีความพึงพอใจ
- 3) เกษตรกรมีรายได้ เพิ่มขึ้น การเป็นอยู่ดีขึ้น

โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

กิจกรรมหลักที่ 16 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม การฟื้นฟูประเทศไทยภายหลังเหตุการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน และครอบคลุมทุกมิติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดทำโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นโครงการที่ดำเนินงานภายใต้แผนงาน/โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ตามบัญชีท้าย พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 บรรเทาปัญหาการว่างงาน ลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานภาค การเกษตร และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในท้องถิ่นมีความมั่นคงในการเป็นแหล่งผลิตอาหาร เป็นการผลักดัน การฟื้นฟูเศรษฐกิจในระยะสั้นและช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจไทยในระยะยาว ทำให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงตนเองและสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้อย่างพอเพียงและยั่งยืน โดยกรมพัฒนาที่ดินได้รับมอบหมายให้ดำเนินการชุดสระเก็บน้ำ และปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ดินเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการเกษตร เนื่องจากดินเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของพืช โดยทั่วไปดินที่มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช คือ ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีแร่ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับ การเจริญเติบโตของพืช ขณะเดียวกันก็มีสมบัติทางกายภาพที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่ยึดเกาะของรากพืช ช่วยยึด ลำต้นให้แน่น ไม่ให้ล้มเอียง และยังทำหน้าที่เก็บกักน้ำเพื่อการเจริญเติบโตของพืช ให้อากาศแก่รากพืชเพื่อการ หายใจ ทั้งนี้ดินที่เกิดจากการชุดสระเก็บน้ำที่ปรับเปลี่ยนในพื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นดินล่างที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีธาตุอาหารในดินต่ำ กรมพัฒนาที่ดินจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ ปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ดินมีสภาพอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การปลูกพืชให้ เจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน

1. เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมต่อการทำการเกษตร

2. เพื่อให้เกษตรกรโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาที่ดิน อย่างถูกต้อง และนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถลดรายจ่ายในการทำเกษตรได้

เป้าหมาย

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ จำนวน 14 ราย

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

1. พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ปี 2564 (งบเงินกู้) ที่ กรมพัฒนาที่ดินเข้าไปสนับสนุนแหล่งน้ำให้เกษตรกร ที่มีความพร้อมในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาให้ครบทุกขนาดพื้นที่และทุกตำบลที่ดำเนินการภายใต้กรอบเป้าหมายที่กำหนดให้ภายใต้เงื่อนไข

1) พิจารณาคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่ได้ดำเนินการขุดสระเก็บน้ำให้ครบทุกตำบล อย่างน้อย ตำบลละ 1 ราย

2) พิจารณาคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายให้ครบทุกขนาดที่ดำเนินการขุดสระเก็บน้ำ ภายใต้เป้าหมาย ที่ได้รับการจัดสรร อย่างน้อยตำบลละ 1 ขนาด ยกเว้น จังหวัดที่ดำเนินการไม่ครบทุกขนาดจะมีเฉพาะขนาดที่ ดำเนินการเท่านั้น

3) กรณีที่เป้าหมายภาพรวมทั้งจังหวัดที่จัดสรรให้มากกว่าจำนวนตำบลที่ดำเนินการจะทำให้ บางตำบลมีเป้าหมายมากกว่า 1 ราย ดังนั้นการพิจารณาคัดเลือกเป้าหมายพื้นที่ในตำบลที่มีมากกว่า 1 ราย จะต้องเลือกพื้นที่ที่มีขนาดแตกต่างกัน (ไม่ซ้ำขนาด)

2 วิเคราะห์ดินในพื้นที่เกษตรกรเป้าหมายทุกรายทั้งก่อนและหลังดำเนินการ พร้อมบันทึกข้อมูลเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง

3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้าน การพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามความต้องการของเกษตรกร และความ เหมาะสมของพื้นที่ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และเหมาะสมในการเพาะปลูกพืช

4 ถ่ายทอดองค์ความรู้และให้คำแนะนำการเก็บตัวอย่างดิน การจัดการดินอย่างยั่งยืน การศึกษาข้อมูล จากเว็บไซต์และการใช้งานแอปพลิเคชันต่าง ๆ ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรสามารถศึกษาหาความรู้และ ใช้ประโยชน์จากสื่อของกรมพัฒนาที่ดิน และนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

5 ติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำปรึกษากับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

6 สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้รับทราบโครงการ

7 จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านใหม่ เป้าหมาย ๑๔ ราย ตามรายละเอียดดังนี้

ลำดับ ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	เป้าหมาย (ราย)
๑	ควนโดน	ควนโดน	สตูล	๑
๒	ควนสตอ	ควนโดน	สตูล	๑
๓	ควนกาหลง	ควนกาหลง	สตูล	๑
๔	ป่าแกบ่อหิน	ทุ่งหว้า	สตูล	๑
๕	นาทอน	ทุ่งหว้า	สตูล	๑
๖	น้ำผุด	ละงู	สตูล	๒
๗	กำแพง	ละงู	สตูล	๔
๘	ท่าแพ	ท่าแพ	สตูล	๑
๙	บ้านควน	เมือง	สตูล	๑
๑๐	ควนโพธิ์	เมือง	สตูล	๑
รวม				๑๔

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

แผนงานและงบประมาณ (จำแนกรายปี)

กิจกรรม มาตรการปรับปรุงบำรุงดิน จำนวน 14 ราย งบประมาณ 28,000 บาท

- กากน้ำตาล (แกลลอนละ 20 กก.) จำนวน 560 กก.ๆ ละ 15 บาท เป็นเงิน 8,400 บาท
(รายละเอียด 40 กก.)
- มูลไก่ จำนวน 4,900 กก.ๆ ละ 4 บาท เป็นเงิน 19,600 บาท
(รายละเอียด 130 กก.)

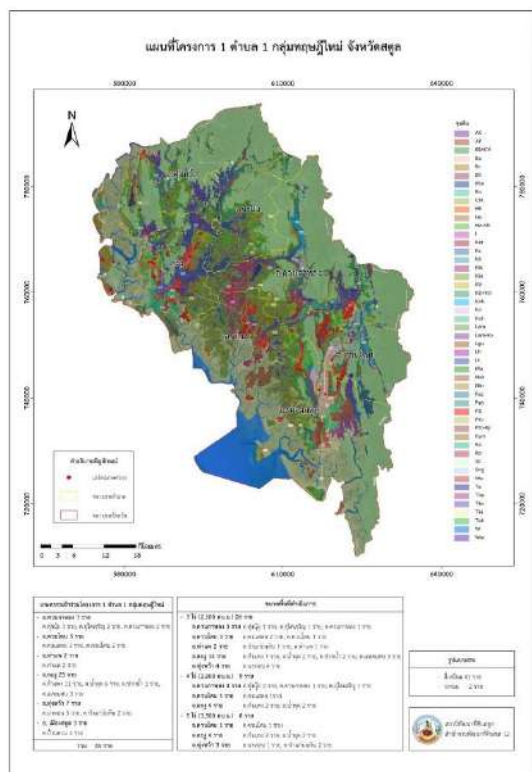
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 28,000 บาท

หมายเหตุ : งบประมาณสามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการตามความเหมาะสม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 พื้นที่เกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมต่อการทำการเกษตร
 - 2 เกษตรกรนำความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินที่ได้รับไปปรับใช้ในการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ของตนเอง
- และ ทำเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในครัวเรือนได้

ภาพประกอบกิจกรรม

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน และในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาสถานการณ์การผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อน การดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆของตำบล
- 2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน
- 3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของรูปแบบเศรษฐกิจ BCG

สถานที่ดำเนินงาน

ตำบลเป้าหมาย จำนวน 15 ตำบล ภายในจังหวัดสตูล ดังนี้

ที่	พื้นที่ดำเนินการระดับตำบล			จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม (ราย)	วันที่ดำเนินการ	สถานที่
	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
๑.	ละงู	ละงู	สตูล	๔๐	๖ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.ละงู
๒.	เขาขาว	ละงู	สตูล	๑๙	๗ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.เขาขาว
๓.	แหลมสน	ละงู	สตูล	๑๒	๘ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.แหลมสน
๔.	นาทอน	ทุ่งหว้า	สตูล	๒๒	๙ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.นาทอน
๕.	ทุ่งบุหรง	ทุ่งหว้า	สตูล	๑๔	๑๓ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.ทุ่งบุหรง
๖.	ควนกาหลง	ควนกาหลง	สตูล	๒๗	๑๔ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.ควนกาหลง
๗.	อุไคเจริญ	ควนกาหลง	สตูล	๒๓	๑๕ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.อุไคเจริญ
๘.	ทุ่งนัย	ควนกาหลง	สตูล	๒๘	๑๖ มี.ย. ๒๕๖๖	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สตูล
๙.	ควนโดน	ควนโดน	สตูล	๒๔	๒๐ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.ควนโดน
๑๐.	ควนสตอ	ควนโดน	สตูล	๒๔	๒๑ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.ควนสตอ
๑๑.	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	สตูล	๒๔	๒๒ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.ปาล์มพัฒนา
๑๒.	ฉลุง	เมือง	สตูล	๓๒	๒๓ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.ฉลุง
๑๓.	เกดรี	เมือง	สตูล	๑๙	๒๗ มี.ย. ๒๕๖๖	อบต.เกดรี
๑๔.	แป-ระ	ท่าแพ	สตูล	๑๘	๔ ก.ค. ๒๕๖๖	อบต.แป-ระ
๑๕.	ท่าแพ	ท่าแพ	สตูล	๒๔	๕ ก.ค. ๒๕๖๖	อบต.ท่าแพ

1 มิถุนายน พ.ศ. 2566 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2566

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศสภาพการใช้ที่ดินเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯ

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร ฯ

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานแผนตำบลๆ ละ 5,000.- บาท จำนวน 15 ตำบล เป็นเงิน 75,000.- บาท (เจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) รายละเอียดดังนี้

1. ค่าป้ายไวนิล จำนวน 1 ป้ายๆ ละ 240.- บาท เป็นเงิน 240.- บาท
 2. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน 350 รายๆ ละ 35.-บาท เป็นเงิน 12,250.- บาท
 3. ค่าทำเล่มรายงานแผนตำบล จำนวน 75 เล่มๆ ละ 350.-บาท เป็นเงิน 26,250.- บาท
 4. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดประชุมจัดทำรายงานแบบสัมภาษณ์ และการจัดพิมพ์แผนที่
- เป็นเงิน 36,260.- บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 75,000.-บาท

หลักสูตรการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) โครงการบริหารจัดการทรัพยากรดินระดับตำบล ปี 2566 รับฟังความเห็นของชุมชนของผู้มีส่วนได้เสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน เพื่อนำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1 การมีส่วนร่วมของชุมชน ให้คนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ของตนเองโดยการให้ข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริงของพื้นที่ในด้านการประกอบอาชีพ ความต้องการชุมชนในด้านต่างๆ ซึ่งช่วยให้การวางแผนการใช้ที่ดินอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง อันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาที่เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นที่ยอมรับของชุมชน

2 แผนการใช้ที่ดินตำบลจะไปช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมต่างๆ เกิดการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

3 เกิดการบูรณาการอย่างเชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างหน่วยงานในการใช้แผนตำบล เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน

ภาพประกอบกิจกรรม

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสภาพภูมิอากาศค่อนข้างแห้งแล้งเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้นๆ ต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน และพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโต ผลผลิต และคุณภาพของผลผลิต จึงมีความจำเป็นต้องมีแหล่งน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร เพื่อสำรองน้ำสำหรับการทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

กรมพัฒนาที่ดินจึงมีโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร และในพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง

เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง และเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน และเพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตพืชได้ผลผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น

โดยกำหนดให้มีการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ดังนี้

- สระเก็บน้ำ แหล่งเก็บขังน้ำฝน หรือน้ำซับที่ไหลซึมออกมาจากดิน โดยการขุดดินออกเพื่อให้เป็นที่สำหรับขังน้ำให้มีขนาดความจุตามปริมาณน้ำที่ต้องการจะเก็บขังไว้ใช้แล้วนำดินที่ขุดมาถมเป็นคันล้อมรอบขอบสระ

- งานดินขุด คือ การขุดดินให้ได้ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก และลาดด้านข้างตามที่กำหนดในแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่เก็บกักน้ำ โดยมีข้อกำหนดลาดข้างตามคุณสมบัติของดิน

วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน และในพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร และบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำ

2) เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต คุณภาพผลผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้น

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน

1) สำรวจและรวบรวมรายชื่อเกษตรกรที่มีความต้องการสระน้ำ (คำขอล่วงหน้า)

2) คัดเลือกพื้นที่ขุดสระน้ำ (ระบุพิกัด) ตามเงื่อนไขของโครงการ (คำขอล่วงหน้า) เป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำ โดยพิจารณาจากสมบัติดิน หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เป็นดินทรายจัด

3) คัดเลือกเกษตรกร จากแผนความต้องการสระน้ำที่เกษตรกรมาขึ้นแสดงความจำนง

4) ชี้แจงเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงาน และซักซ้อมความเข้าใจ

5) จัดลำดับบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่มีความพร้อมที่ดำเนินการขุดสระน้ำ

6) จัดซื้อ-จัดจ้าง ตามระเบียบฯ โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด

1,260 ลูกบาศก์เมตร

7) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

8) ควบคุม และติดตามการดำเนินงาน

เป้าหมาย

แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร จำนวนทั้งสิ้น 37 บ่อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สพด.	อำเภอ	เป้าหมาย (บ่อ)	ตำบล	เป้าหมาย (บ่อ)
สตูล	เมืองสตูล	12	ฉลุง	6
			ควนโพธิ์	2
			เกตุรี	1
			ควนขัน	1
			เจ๊ะบิลัง	1
			บ้านควน	1
	ละงู	9	น้ำผุด	1
			ละงู	3
			กำแพง	5
	ทุ่งหว้า	2	นาทอน	2
	ท่าแพ	3	สาคร	2
			แปะระ	1
	มะนัง	3	ปาล์มพัฒนา	3
	ควนกาหลง	6	อุไคเจริญ	2
			ควนกาหลง	4
	ควนโดน	2	ควนสตอ	1
			ควนโดน	1
รวม		37		37

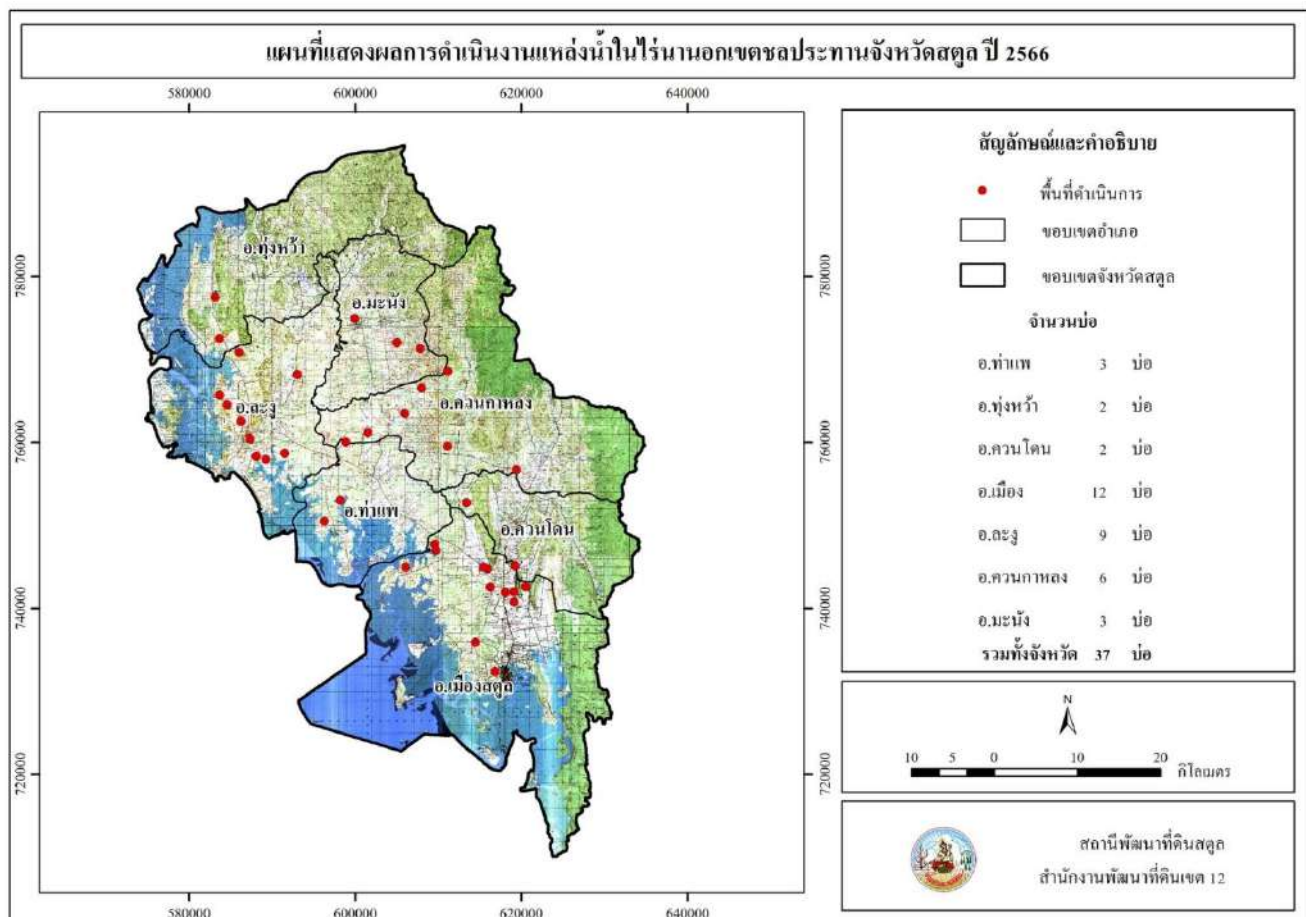
ระยะเวลาดำเนินการ

– ตุลาคม 2565 – มิถุนายน 2566

148

แผนที่แสดงสถานที่ดำเนินงาน

พื้นที่ของเกษตรกรนอกเขตชลประทานใน 7 อำเภอของจังหวัดสตูล ได้แก่ อำเภอเมืองสตูล อำเภอมะนัง อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า อำเภอท่าแพ อำเภอมะนัง อำเภควนกาหลง และควนโดน

งบประมาณ

งบประมาณโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานทั้งสิ้น 762,200 บาท
 งบประมาณจัดสรรบ่อละ 20,600 บาท เกษตรกรสมทบบ่อละ 2,500 บาท รวมงบประมาณในการขุด
 บ่อทั้งสิ้น 23,100 บาทต่อบ่อ โดยเบิกจ่ายเป็นรายตำบล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สตูล	เมืองสตูล	ฉลุง	123,600
		ควนโพธิ์	41,200
		เกตุรี	20,600
		ควนขัน	20,600
		เจาะบิลัง	20,600
		บ้านควน	20,600
	ละงู	น้ำผุด	20,600
		ละงู	61,800
		กำแพง	103,000
	ทุ่งหว้า	นาทอน	41,200
	ท่าแพ	สาคร	41,200
		แปะ-ระ	20,600
	มะนัง	ปาล์มพัฒนา	61,800
	ควนกาหลง	อุไคเจริญ	41,200
		ควนกาหลง	82,600
	ควนโดน	ควนสตอ	20,600
		ควนโดน	20,600
รวม			762,200

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรจำนวน 37 ราย มีความพึงพอใจ เนื่องจากมีน้ำใช้ในการเกษตรในช่วงหน้าแล้งอย่างเพียงพอ ประมาณ 46,620 ลบ.ม. และสามารถปลูกพืชผัก ผลไม้บนขอบสระน้ำได้อีกเป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร

รูปแบบการก่อสร้างแหล่งน้ำ

สระเก็บน้ำ คือ แหล่งเก็บขังน้ำฝน หรือน้ำซับที่ไหลซึมออกมาจากดิน โดยการขุดออกให้เป็นสำหรับขังน้ำให้มีขนาดความจุตามปริมาณน้ำที่ต้องการจะเก็บขังไว้ใช้แล้วนำดินที่ขุดมาถมเป็นคันล้อมรอบขอบสระ

งานดินขุด คือ การขุดดินให้ได้ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก และลาดด้านข้าง ตามที่กำหนดในแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่เก็บกักน้ำ โดยมีข้อกำหนดลาดด้านข้างตามคุณสมบัติของดินดังนี้

1. ลาดด้านข้าง การขุดดินจะต้องมีความมั่นคงไม่เกิดการสั่นไถลของลาดตลิ่ง การกำหนดความลาดด้านข้างของดินขึ้นอยู่กับชนิดของดินที่จะขุด โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ดินเหนียวทั่วไปอาจปนทรายหรือกรวดมีลาดด้านข้าง 1 : 2 ดินตะกอนทั่วไปอาจปนทราย มีความลาดชัน 1 : 3

2. ความลึก การขุดดินไม่ควรลึกเกิน 3.00 ในแต่ชั้น ถ้าลึกเกินต้องทำชันพักเพื่อความมั่นคงและความสะดวกในการก่อสร้าง

กรมพัฒนาที่ดินได้ออกแบบสระเก็บมาตรฐานความจุ 1,260 ลบ.ม. ซึ่งมีแบบให้เลือก 2 รูปแบบเป็นแบบรูปตัว I และแบบรูปตัว L พร้อมหลักเกณฑ์ในการคำนวณปริมาณดินขุด การก่อสร้างสระที่มีความกว้าง ความยาว คลายลึก และลาดด้านข้างที่แตกต่างกัน สามารถคำนวณปริมาณดินขุด โดยพิจารณาจากกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความกว้าง ความยาวและความลึกของสระเมื่อมีปริมาตรดินขุด 1,260 ลบ.ม.

รายงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566
(ฉบับสมบูรณ์)

รายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นาออกเขตชลประทาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๖
สถานีพัฒนาที่ดินสตูล สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	ที่อยู่			พื้นที่ขุดสระน้ำ				จำนวน (บ่อ)	ค่าพิกัด**		เอกสารสิทธิ์
			เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	หมู่	ตำบล	อำเภอ		E	N	
๑	นางสุดารัตน์ คงประสม	๓ ๙๑๙๙ ๐๐๐๔๕ ๗๗ ๓	๕๔/๔	๖	ควนลัง	หาดใหญ่	๗	ฉลุง	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๖๑๔๓	๗๔๒๕๕๔	โฉนด
๒	นายเป็น คำล้ำสุ	๓ ๙๑๐๑ ๐๐๐๖๔ ๓๙ ๒	๗๗	๑๔	ฉลุง	เมืองสตูล	๑๔	ฉลุง	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๕๙๔๑	๗๔๔๗๗๓	โฉนด
๓	นายรอเชิด สุ่มสา	๓ ๙๑๐๑ ๐๐๓๕๙ ๐๑ ๕	๑๐๗	๗	ฉลุง	เมืองสตูล	๘	ฉลุง	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๖๒๘๒	๗๔๐๖๓๔	โฉนด
๔	นายนิพนธ์ ยะอุรา	๓ ๙๐๑๑ ๐๐๑๕๖ ๔๓ ๓	๔๐๐/๔๑	๒	ฉลุง	เมืองสตูล	๑	ฉลุง	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๙๑๑๒	๗๔๒๐๓๐	น.ส.๓ก
๕	นายสาและ เส็นโกบ	๓ ๙๑๐๑ ๐๐๕๘๒ ๗๔ ๑	๔๒	๑๑	ฉลุง	เมืองสตูล	๘	ฉลุง	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๑๒๒๐	๗๔๒๐๓๐	โฉนด
๖	นางวารี หล้าดี	๓ ๙๑๐๔ ๐๐๑๑๔ ๗๔ ๓	๒๒	๑	สาคร	ท่าแพ	๕	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๔๓๙๐	๗๔๗๙๓๑	โฉนด
๗	นายสมหมาย จันทร์ปล้อง	๓ ๙๑๐๑ ๐๐๐๘๐ ๙๖ ๗	๑๕๖/๗๒	๕	รัชฎา	เมืองสตูล	๓	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๕๑๐๘	๗๔๖๕๔๖	โฉนด
๘	นายสักรียา สันหมุด	๕ ๙๑๐๑ ๐๐๐๖๖ ๙๓ ๙	๑๕๙	๒	เกตุรี	เมืองสตูล	๒	เกตุรี	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๘๖๐๖	๗๔๐๑๖๓	น.ส.๓ก
๙	นายราห์ลี เภาวัลย์	๓ ๙๑๐๑ ๐๐๓๓๓ ๙๐ ๔	๙๔	๕	บ้านควน	เมืองสตูล	๑	ฉลุง	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๘๕๕๔	๗๔๒๖๐๙	โฉนด
๑๐	นายวินัส ยัมประเสริฐ	๓ ๙๑๐๑ ๐๐๒๔๙ ๕๕ ๔	๑๐๓	๕	ควนขัน	เมืองสตูล	๕	ควนขัน	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๔๖๓๕	๗๓๕๕๒๗	สปก.๔-๐๑
๑๑	นายเส้น หวันนุหะลิ๊ะ	๓ ๙๐๑๑ ๐๑๑๑๑ ๖๗ ๒	๒๑๒	๓	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๕	เจ๊ะบิลัง	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๔๖๓๓	๗๓๕๕๖๗	สปก.๔-๐๑
๑๒	นายเนาะหมาด ตาหวัน	๓ ๙๑๐๑ ๐๐๑๓๕ ๙๙ ๑	๓๘๔	๓	บ้านควน	เมืองสตูล	๖	บ้านควน	เมืองสตูล	สตูล	๖๑๕๐๑๗	๗๓๙๕๘๔	น.ส.๓
๑๓	นายอาลีดี จันทร์กษ	๑ ๙๑๐๕ ๐๐๐๓๘ ๖๗ ๘	๓๑๐	๒	น้ำผุด	ฉลุง	๒	น้ำผุด	ฉลุง	สตูล	๕๙๓๒๒๖	๗๖๘๑๔๔	โฉนด
๑๔	นางสาวรัตนา อูสมหา	๓ ๙๑๐๕ ๐๐๔๑๗ ๓๘ ๑	๒๒๖	๑๕	ฉลุง	ฉลุง	๘	ฉลุง	ฉลุง	สตูล	๕๙๓๔๒๐	๗๕๗๗๓๗	โฉนด
๑๕	นายดินัน ขายเตตุ	๓ ๙๑๐๕ ๐๐๓๓๖ ๕๐ ๑	๒๑๙	๑๓	ฉลุง	ฉลุง	๕	ฉลุง	ฉลุง	สตูล	๕๙๐๗๘๔	๗๖๑๗๑๖	โฉนด
๑๖	นางสุรพร ไชยมล	๓ ๙๒๐๔ ๐๐๑๑๓ ๒๒ ๖	๓๕๕	๑๐	ฉลุง	ฉลุง	๑๐	ฉลุง	ฉลุง	สตูล	๕๙๔๗๕๖	๗๕๙๓๐๑	โฉนด
๑๗	นางสาวกมลภาท ทองแก้วแก้ว	๑ ๙๑๐๕ ๐๐๐๓๗ ๒๒ ๓	-	๑๑	กำแพง	ฉลุง	๑๑	กำแพง	ฉลุง	สตูล	๕๘๖๐๖๖	๗๗๐๘๗๗	สปก.๔-๐๑
๑๘	นายปราชญ์ ปาละสัน	๓ ๘๐๙๙ ๐๐๔๕๘ ๘๘ ๒	๓	-	พิมาน	เมืองสตูล	๕	กำแพง	ฉลุง	สตูล	๕๘๓๗๑๑	๗๖๕๗๐๙	น.ส.๓ ก
๑๙	นางสาวนุริยา ดาเร๊ะหมื่น	๑ ๙๑๐๕ ๐๐๐๒๓ ๙๖ ๔	๓๐๗	๑๐	กำแพง	ฉลุง	๑๐	กำแพง	ฉลุง	สตูล	๕๘๕๔๐๒	๗๖๐๗๓๐	โฉนด
๒๐	นายอับลูมายิด จันทร์เพ็ญ	๓ ๙๑๐๕ ๐๐๒๐๖ ๘๔ ๔	๒๕๖	๗	กำแพง	ฉลุง	๒	กำแพง	ฉลุง	สตูล	๕๘๓๔๖๖	๗๖๗๕๗๔	โฉนด

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	ที่อยู่				พื้นที่ชุดสระน้ำ				จำนวน	คำพิภพ**		เอกสารสิทธิ์
			เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		E	N	
๒๑	นายชินภักดิ์ กฤตธีรพัฒน์	๓ ๙๓๐๑ ๐๐๑๙๗ ๓๓ ๓	๑๕๙	๘	ละงู	ละงู	๑	กำแพง	ละงู	สตูล	๑	๕๘๗๙๕๒	๗๖๕๓๓	โฉนด
๒๒	นายท่ม ทองนาค	๓ ๙๑๐๖ ๐๐๑๐๙ ๗๖ ๐	๘๕	๔	นาพอน	ทุ่งหว้า	๔	นาพอน	ทุ่งหว้า	สตูล	๑	๕๘๘๘๕๖	๗๗๑๗๕๒	โฉนด
๒๓	นายภักดี เคนกัญญะนันท	๓ ๙๑๐๖ ๐๐๐๖๒ ๘๖ ๑	๔๕	๕	นาพอน	ทุ่งหว้า	๕	นาพอน	ทุ่งหว้า	สตูล	๑	๕๙๖๐๙	๗๗๕๓๕๘	โฉนด
๒๔	นางสาวไวยยา เพ็งเขียว	๓ ๙๑๐๔ ๐๐๑๕๗ ๗๖ ๘	๑๑๐	-	หาดใหญ่	หาดใหญ่	๗	สาคร	ท่าแพ	สตูล	๑	๕๙๖๓๘๙	๗๕๕๐๙๒	โฉนด
๒๕	นายมะแอน ลาหมีเด	๓ ๙๑๐๔ ๐๐๑๕๐ ๖๙ ๓	๓๒	๖	สาคร	ท่าแพ	๖	สาคร	ท่าแพ	สตูล	๑	๕๙๖๓๓๖	๗๕๐๕๑๙	โฉนด
๒๖	นายสมพงษ์ ราชเมืองขวาง	๓ ๙๑๐๔ ๐๐๑๐๖ ๔๓ ๕	๘๗๒	๓	กำแพง	ละงู	๗	แปะ	ท่าแพ	สตูล	๑	๕๙๘๘๙๕	๗๖๐๗๑๑	โฉนด
๒๗	นางสมจิตต์ เพ็ชรประดับ	๓ ๙๐๐๒ ๐๐๔๖๖ ๗๙ ๒	๖๐/๑	๘	นิคมพัฒนา	มะนัง	๑	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	สตูล	๑	๖๐๐๗๗๐	๗๗๕๖๔๘	นค.๑
๒๘	นายณัฐ ลิจัน	๓ ๘๐๐๖ ๐๐๖๖๓ ๓๗ ๗	๑๓๒/๑	๑๐	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	๑๐	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	สตูล	๑	๕๙๙๐๕๓	๗๗๕๕๓๔	โฉนด
๒๙	นายอานวย ปานช่วย	๓ ๙๑๐๓ ๐๐๐๖๖ ๕๕ ๑	๙๐	๑๐	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	๑๐	ปาล์มพัฒนา	มะนัง	สตูล	๑	๕๙๙๓๔๖	๗๗๕๓๓๔	นค.๑
๓๐	นางเสียงม เกตุศรี	๓ ๙๐๑๑ ๐๐๔๕๔ ๔๓ ๔	๑๔๐	๗	อุไ้เจริญ	ควนกาหลง	๗	อุไ้เจริญ	ควนกาหลง	สตูล	๑	๖๐๙๘๕๖	๗๖๔๔๙๖	นค.๓
๓๑	นายช่อ ศรีสวัสดิ์	๓ ๙๑๐๓ ๐๐๒๒๓ ๔๔ ๓	๑๒๕	๗	อุไ้เจริญ	ควนกาหลง	๗	อุไ้เจริญ	ควนกาหลง	สตูล	๑	๖๐๗๖๓๕	๗๖๖๓๔๕	นค.๓
๓๒	นายวัฒนา หมดอาตัม	๓ ๙๑๐๓ ๐๐๑๘๖ ๗๐ ๐	๒๘๖	๖	ควนกาหลง	ควนกาหลง		ควนกาหลง	ควนกาหลง	สตูล	๑	๖๑๑๐๗๓	๗๖๘๖๔๕	โฉนด
๓๓	นางสาวโสภิตา สุวรรณชนะ	๑ ๙๑๙๙ ๐๐๐๙๐ ๒๙ ๒	๒/๒๔๓	-	ควนกาหลง	ควนกาหลง	๒	ควนกาหลง	ควนกาหลง	สตูล	๑	๖๑๑๐๔๖	๗๕๙๕๕๒	โฉนด
๓๔	นายหวั่นไธยะ ปะดุกา	๓ ๙๑๐๓ ๐๐๑๒๑ ๙๒ ๑	๙	๑	ควนกาหลง	ควนกาหลง	๑	ควนกาหลง	ควนกาหลง	สตูล	๑	๖๑๕๕๓๐	๗๕๗๕๒๔	โฉนด
๓๕	นายชวณ สุภาพนิชัย	๓ ๙๑๙๙ ๐๐๐๙๒ ๒๘ ๓	๔๘	-	พิมาน	เมืองสตูล	๑๐	ควนกาหลง	ควนกาหลง	สตูล	๑	๖๑๕๕๗๑	๗๕๖๗๐๐	โฉนด
๓๖	นางยาริยะ โดงกุล	๓ ๙๑๐๒ ๐๐๐๖๖ ๖๙ ๙	๗๓	๑	ควนสตอ	ควนโดน	๑	ควนสตอ	ควนโดน	สตูล	๑	๖๒๐๕๕๗	๗๕๖๖๒๑	โฉนด
๓๗	นายหม่อมอำมหิต แซ่อาหลี	๓ ๙๑๐๒ ๐๐๐๒๐ ๐๘ ๗	๑๕๘	๒	ควนโดน	ควนโดน	๒	ควนโดน	ควนโดน	สตูล	๑	๖๑๖๙๕๓	๗๕๖๕๕๐	โฉนด
รวมทั้งสิ้น ๓๗ บ่อ														

กิจกรรมหลักที่ 26 ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

● ปกป้องทรัพยากร

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๙) ภายใต้กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมปกป้องทรัพยากร เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีพื้นที่ปกป้องพื้นที่ป่าธรรมชาติให้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขตพรมพฤษชาติ โดยดำเนินงานนอกพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาที่ดิน (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑-๑๒ และสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด) จากนั้นมีการสำรวจขึ้นทะเบียน ทำรหัสประจำต้นไม้ และทรัพยากรชีวภาพอื่นๆ ซึ่งหากรักษาป่าดั้งเดิมไว้ได้ ก็จะรักษาพันธุกรรมดั้งเดิม ซึ่งจะทำให้การศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไปเมื่อมีความพร้อม

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)
- 2 เพื่อรักษาทรัพยากรในพื้นที่ปกป้องทรัพยากรในพื้นที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด
- 3 เพื่อให้ทราบความหลากหลายของทรัพยากรในพื้นที่ปกป้องทรัพยากร อพ.สธ. - พด. และบูรณาการข้อมูลไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

เป้าหมาย

พื้นที่ปกป้องทรัพยากร อพ.สธ. - พด. ในสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด รวม 50 แห่ง ได้รับการปกป้องให้เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิม

สถานที่ดำเนินการ

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล 40/2 ม.7 ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล

156

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

รูปแบบกิจกรรม

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่กิจกรรมปกปักษ์ทรัพยากร

1 เป็นพื้นที่ที่อยู่ภายในสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต หรือสถานีพัฒนาที่ดินเท่านั้น

2 เป็นพื้นที่ปราชญ์ชาติดั้งเดิม ที่ยังไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลง บุกรุก หรือมีการนำไปใช้

ประโยชน์ด้านอื่น

หมายเหตุ : พื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากร จะไม่สามารถใช้ประโยชน์ด้านอื่นได้นอกจากการสำรวจและเก็บรวบรวมความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งนี้หากมีความประสงค์ที่จะใช้พื้นที่ในกิจกรรมอื่นๆสามารถดำเนินการแจ้งความประสงค์ไปยัง อพ.สธ. ได้ หากเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการสูญเสียทรัพยากรอันมีค่าจะต้องมีการขอพระราชทานพระราชวินิจฉัยก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงพื้นที่

แนวทางการดำเนินงาน

หน่วยงานที่มีพื้นที่ดำเนินกิจกรรมปกปักษ์ทรัพยากร (ดำเนินงานอยู่แล้ว)

1 พิจารณาทบทวนพื้นที่ใน สพข/สพด./ศูนย์ศึกษาฯ ที่ดำเนินกิจกรรมปกปักษ์ทรัพยากรของหน้าดิน

2 สำรวจความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรในพื้นที่ เช่นความเปลี่ยนแปลงของพันธุ์พืช ความอุดมสมบูรณ์ของหน้าดิน

3 จัดทำข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่แต่ละชนิด ในรูปแบบ file digital เพื่อนำเข้าระบบฐานข้อมูล อพ.สธ. –กรมพัฒนาที่ดิน

4 ซ้อมแซม, ดูแลรักษา OR Code แสดงข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ ที่ติดไว้บนแผ่นป้ายชื่อพรรณไม้ในพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากร

5 ดูแลรักษาพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากรให้อยู่ในสภาพเป็นพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ได้รับการปกปักษ์อนุรักษ์ทรัพยากร

งบประมาณ

1. ค่าจัดทำป้ายบอกพันธุ์พืชในพื้นที่ปกปักทรัพยากร จำนวน 34 ป้ายๆ ละ 120.- บาท
เป็นเงิน 4,080.- บาท
2. ค่าป้ายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช จำนวน 1 ป้ายๆ ละ 920.- บาท
เป็นเงิน 920.- บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 5,000.- บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 สร้างจิตสำนึกในการรักษา อนุรักษ์ ดูแลพันธุ์ไม้ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อสืบสานให้คงอยู่สืบต่อไป
- 2 พื้นที่ป่าธรรมชาติได้รับการปกปักให้คงอยู่ในสภาพป่าดั้งเดิม

ภาพประกอบกิจกรรม

หลักการและเหตุผล

ตามกรอบแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (ตุลาคม ๒๕๖๔-กันยายน ๒๕๖๘) ภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร งานอบรม กรมพัฒนาที่ดิน ตระหนักถึงความสำคัญของโรงเรียนซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้นของเยาวชน จึงดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดิน อย่างยั่งยืน ให้แก่สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อปลูกจิตสำนึกการเรียนรู้ให้แก่เยาวชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักรักษา หวงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรดิน สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ขยายผลไปสู่ผู้ปกครองและเกษตรกรทั่วไปและพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อท.สธ.)
- 2 เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้กับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- 3 เพื่อปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้แก่เยาวชนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

เป้าหมาย

โรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่มีความประสงค์จะรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน

สถานที่ดำเนินการ

- โรงเรียนใหม่ปี 2566 จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบ
1. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสำนแดง ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล
 2. ศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอควนกาหลง ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล

โรงเรียนต๋อยยอดปี 2565 จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบ

1. โรงเรียนบ้านไร่ ต.ท่าเรือ อ.ท่าแพ จ.สตูล
2. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล ต.เกตุรี อ.เมืองสตูล จ.สตูล

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566

รูปแบบกิจกรรม

1 ประสานกับโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อเข้าร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน ให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์

2 สาธิตการใช้ปัจจัยการผลิตด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ให้กับสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจังหวัดละ ๒ แห่ง ให้เกิดความรู้ในการใช้ประโยชน์และสามารถนำไปขยายผลให้กับผู้เกี่ยวข้องได้ด้วย

ทั้งนี้สามารถตรวจสอบข้อมูลรายชื่อโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้ทาง website โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ www.rspg.or.th หัวข้อสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

งบประมาณ

- โรงเรียนใหม่ปี 2566 จำนวน 2 โรงเรียนๆ ละ 1,800.- บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,600.- บาท (สามพันหกร้อยบาทถ้วน) รายละเอียดดังนี้
 1. ถังหมักขนาด 120 ลิตร จำนวน 2 ใบๆ ละ 550.- บาท เป็นเงิน 1,100.- บาท
 2. กากน้ำตาล จำนวน 80 กิโลกรัมๆ ละ 15.- บาท เป็นเงิน 1,200.- บาท
 3. มูลไก่ จำนวน 325 กิโลกรัมๆ ละ 5.- บาท เป็นเงิน 1,300.- บาท
- โรงเรียนต๋อยยอดปี 2566 จำนวน 2 โรงเรียนๆ ละ 800.- บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,600.- บาท (หนึ่งพันหกร้อยบาทถ้วน) รายละเอียดดังนี้
 1. กากน้ำตาล จำนวน 40 กิโลกรัมๆ ละ 15.- บาท เป็นเงิน 600.- บาท
 2. มูลไก่ จำนวน 250 กิโลกรัมๆ ละ 5.- บาท เป็นเงิน 1,000.- บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรดิน การพัฒนาที่ดิน
- 2 นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน
- 3 นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมีความรู้ในการพัฒนาที่ดินจากการใช้ปัจจัยการผลิตของกรมพัฒนาที่ดินและสามารถนำไปขยายผลต่อผู้เกี่ยวข้องได้

ภาพประกอบกิจกรรม

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านसानแดง ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล

ศูนย์การศึกษากระบอบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอควนกาหลง

ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง จ.สตูล

โรงเรียนบ้านไร่ ต.ท่าเรือ อ.ท่าแพ จ.สตูล

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล ต.เกตุริ อ.เมืองสตูล จ.สตูล

รายงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566
(ฉบับสมบูรณ์)

กิจกรรมหลักที่ 30 พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

**ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
สถานีพัฒนาที่ดินสตูล**

หลักการและเหตุผล

จากนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเน้นให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน จึงมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอละ 1 ศูนย์ รวม 882 ศูนย์ทั่วประเทศ โดยมีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนสำหรับแก้ไข ปัญหาด้านการเกษตรของชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้ เพื่อลดต้นทุนการผลิตในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

กรมพัฒนาที่ดิน ในฐานะหน่วยงานร่วมบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นงานนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ สนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และปัจจัยการผลิตด้านการปรับปรุงบำรุงดิน ในรูปแบบฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินในทุก ศพก. เพื่อสนับสนุนให้ ศพก. สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จังหวัดสตูล มีเป้าหมายดำเนินการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในปีงบประมาณ 2566 จำนวน 7 แห่ง (อำเภอละ 1 แห่ง)

วัตถุประสงค์

- 1 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาที่ดินในพื้นที่
- 2 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ให้กับเกษตรกรในชุมชนโดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้อถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสตูล จำนวน 7 ศูนย์
(อำเภอละ 1 ศูนย์)

กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1 การพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
งบประมาณ ศูนย์ละ 6,700 บาท ได้แก่

1) พัฒนาฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน งบประมาณ ศูนย์ละ 5,000 บาท โดย สถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนา จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ที่มีอยู่ใน ศพก. เช่น ฐานเรียนรู้ด้านการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพ ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมัก สูตรพระราชทาน ฯลฯ เป็นต้น รวมถึงจัดทำจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเพิ่มเติมตาม ความเหมาะสม และจัดทำสื่อการเรียนรู้จัดแสดงในรูปแบบของวีดิทัศน์ช่วยสอน หรือ โปสเตอร์/แผ่นพับ เพื่อให้ มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินรวมทั้งจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ให้เห็นได้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง

2) ปรับปรุงแผนที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ เพื่อการบริหารจัดการ พื้นที่เกษตรกรรม รายอำเภอ และข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน งบประมาณ ศูนย์ละ 1,700 บาท โดยสถานีพัฒนาที่ดินและเกษตรกรเจ้าของศูนย์ ปรับปรุงแผนที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เศรษฐกิจและองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินที่อยู่เดิมใน ศพก. ให้เป็นปัจจุบันและไม่ทรมโทรม พร้อมใช้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ทันทีรวมทั้งเพิ่มเติม องค์ความรู้ในการใช้ LDD Web/ Mobile Application ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยจัดแสดงในรูปแบบโปสเตอร์/แผ่นพับ

หมายเหตุ : งบประมาณสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายได้ทุกรายการตามความเหมาะสม

2 สนับสนุนการให้บริการด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก. งบประมาณ ศูนย์ละ 1,600 บาท

สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดสตูล จำนวน 7 ศูนย์
(อำเภอละ 1 ศูนย์) มีรายละเอียดดังนี้

อำเภอละงู	หมู่ที่ 6 บ้านปลักมัลย์ ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล
อำเภอทุ่งหว้า	หมู่ที่ 3 บ้านขอนคลานตะวันตก ตำบลขอนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล
อำเภอเมือง	หมู่ที่ 3 บ้านเกตรี ตำบลเกตรี อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
อำเภอมะนัง	หมู่ที่ 5 บ้านบ้านผึ่ง 50,47 ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล
อำเภอท่าแพ	หมู่ที่ 2 บ้านควนโทะ ตำบลแปะ-ระ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล
อำเภอควนกาหลง	หมู่ที่ 12 บ้านโคกโดน ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
อำเภอควนโดน	หมู่ที่ 2 บ้านเขาน้อย ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนเมษายน – มิถุนายน 2566

งบประมาณ งบประมาณทั้งสิ้น 58,100 บาท (ห้าหมื่นแปดพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน) มีรายละเอียดดังนี้
 1 การจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน จำนวน 7 ศูนย์ ศูนย์ละ 5,000 บาท เป็นเงิน 35,000 บาท ประกอบด้วย

- กากน้ำตาล จำนวน 80 กิโลกรัม/ศูนย์ รวม 560 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 15 บาท

รวมเป็นเงิน 8,400 บาท

- มูลไก่ จำนวน 950 กิโลกรัม/ศูนย์ รวม 6,650 กิโลกรัม กิโลกรัมละ 4 บาท

รวมเป็นเงิน 26,600 บาท

2 จัดทำแผนที่และข้อมูลความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ศูนย์ละ 1,700 บาท เป็นเงิน 11,900 บาท

3 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ เป็นเงิน 11,200 บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1 ฐานเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก. ได้รับการปรับปรุงและพัฒนา จำนวน 7 ศูนย์ มีความพร้อมที่จะเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ที่สามารถถ่ายทอดความรู้และให้บริการทางการเกษตรได้

2 เกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้งานด้านการพัฒนาที่ดินใน ศพก. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเองได้

กิจกรรมสำคัญอื่น ๆ

ปีงบประมาณ 2566

กิจกรรมวันดินโลกจังหวัดสตูล ปี 2565

ภายใต้หัวข้อ “อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน : Soil, Where food begins”

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

หลักการและเหตุผล

จุดเริ่มต้น “วันดินโลก (World Soil Day)” คือ วันที่ 5 ธันวาคม เป็นวันสำคัญที่ถูกกำหนดขึ้นตามมติจากการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปี พ.ศ. 2556 มีฉันทานุมัติเลือกวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้เป็นวันดินโลกอย่างเป็นทางการ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ปวงชนชาวไทย พระราชทานแนวพระราชดำริด้านการจัดการทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร โดยผ่านโครงการพระราชดำริต่างๆ จนเป็นที่ประจักษ์ในพระปรีชาสามารถและยอมรับไปทั่วโลก สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (IUSS) ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล “นักวิทยาศาสตร์ดิน เพื่อมนุษยธรรม (Humanitarian Soil Scientist)” เป็นพระองค์แรกของโลก ต่อมาองค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ โดยรับรองให้วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันดินโลก และบรรจุในปฏิทินการปฏิบัติงานขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และประเทศสมาชิกทั่วโลกจะร่วมกันจัดกิจกรรมในวันสำคัญนี้ ทั้งนี้วันที่ 5 ธันวาคม นอกจากเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ วันพ่อแห่งชาติ ยังเป็นวันดินโลกอีกด้วย ซึ่งกลุ่มสมัชชาให้ความร่วมมือทรัพยากรดินโลก ได้กำหนดหัวข้อการจัดกิจกรรมวันดินโลกเป็นประจำทุกปี สำหรับปี 2565 กำหนดหัวข้อ Soils, where food begins

การจัดงานวันดินโลกปี 2565 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดจัดงานภายใต้หัวข้อ “Soils, where food begins : อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน” ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วในระหว่างวันที่ 4 – 7 ธันวาคม 2565 ณ สถานีพัฒนาที่ดินตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้เพื่อเทิดพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ด้านการพัฒนาทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร รวมทั้งสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญ ของการสร้างสุขภาพดินดี ซึ่งจะส่งผลถึงการสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหารเลี้ยงประชากรโลก และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

ในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดินสตูล จึงได้จัดกิจกรรมวันดินโลกในระดับจังหวัดขึ้น ภายใต้หัวข้อ “อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน : Soil, Where food begins” กำหนดจัดกิจกรรมขึ้นในวันที่ 22 ธันวาคม 2565 ณ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล โดยมี ผู้แทนส่วนราชการระดับจังหวัด ส่วนราชการระดับ

อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นักเรียนจากโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง เกษตรกร และหมอดินอาสา โดยมีเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 150 ราย

วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม

1. เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและเผยแพร่พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาทรัพยากรดินเพื่อการเกษตร
2. เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องวันดินโลกแก่ประชาชนทั่วไป หมอดินอาสา และเจ้าหน้าที่ส่วนราชการในพื้นที่
3. เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรดิน และเกิดจิตสำนึกในการช่วยกันอนุรักษ์ ทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน

วันเวลาและสถานที่จัดกิจกรรม

วันพฤหัสบดีที่ 22 ธันวาคม 2565 ณ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล หมู่ที่ 7 ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้แทนส่วนราชการระดับจังหวัด ส่วนราชการระดับอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นักเรียนจากโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง เกษตรกร และหมอดินอาสา จำนวน 150 ราย

รูปแบบการจัดกิจกรรม :

1. กิจกรรมพิธีเปิดงานวันดินโลก การกล่าวยำรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร เนื่องในวันดินโลก โดยนายชูชีพ ธรรมเพชร รองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล เป็นประธานในการเปิดกิจกรรม
2. กิจกรรมการมอบประกาศนียบัตรรางวัลให้กับเกษตรกรผู้มีผลงานด้านการพัฒนาทรัพยากรดินดีเด่น ได้แก่ รางวัลเกษตรกร (หมอดินอาสา) ผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบ 1 ราย
3. นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ และรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณเนื่องในวันดินโลก / นิทรรศการหัวข้อวันดินโลกปี 2565 “อาหารก่อกำเนิด เกิดจากดิน” Soil, Where food begins
4. นิทรรศการของหน่วยงานราชการ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ประกอบด้วย
 - 4.1 นิทรรศการ “ไข่มุกพระอาทิตย์ เมนูสูตรพระราชทานในหลวงรัชกาลที่ 9” และพระกระยาหารทรงโปรด การสาธิตการปรุงอาหารเมนูไข่มุกพระอาทิตย์ โดยวิทยาลัยเทคนิคสตูล

4.2 นิทรรศการ “ดินดี พืชงาม” แสดงสูตรดินผสมที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืช โดยสถานีพัฒนาที่ดินสตูล

4.3 นิทรรศการและการให้บริการวิเคราะห์ดิน “ปรุงอาหารให้ถูกใจพืช เบากระเป๋ารเรา ด้วยการวิเคราะห์ดิน” โดย กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

4.4 นิทรรศการด้านการพัฒนาที่ดิน “คุยกับน้องดินดี AI Chatbot ถามได้ ตอบตรง เรื่องของดิน” โดยกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

4.5 นิทรรศการและฐานเรียนรู้ “ແນແດງ ຟື້ມຮັດຈຣຣຸ່ ເປຣຣິບເມືອນຣິງງານຜຣລຣຣຸ່” โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล

4.6 นิทรรศการ “พืชอาหารสัตว์ : ทางเลือกของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จังหวัดสตูล” โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สตูล

4.7 ฐานเรียนรู้การสาธิตการทำขนมข้าวเมาคลูกมะพร้าว ซึ่งเป็นขนมโบราณสูตรดั้งเดิม โดยนายสาคร นาคะสรร์ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

4.8 นิทรรศการ “ผักกระเปาะ : ทางเลือก ทางรอด ของเกษตรกรและผู้บริโภค” โดยสถานีพัฒนาที่ดินสตูล

4.9 นิทรรศการภาคเอกชน แสดงเครื่องจักรกลทางการเกษตร โดยบริษัท คูโบต้าพัสดุจักรกล จำกัด สาขาสตูล จังหวัดสตูล

4.10 ร้านค้าจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของหมอดินอาสาและเกษตรกรของจังหวัดสตูล

5. กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ภายใต้โครงการฝึกอบรมหมอดินอาสา 4.0 ปีงบประมาณ 2566 หลักสูตร ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น และกิจกรรมถาม-ตอบปัญหาและมอบรางวัลพิเศษให้กับหมอดินอาสา

6. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์งานวันดินโลก โดยการไลฟ์สด ผ่าน Facebook ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสตูล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบถึงความสำคัญของวันดินโลก (World Soil Day) และการดำเนินงานพร้อมการขับเคลื่อนกิจกรรมวันดินโลก

2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการ เกษตรกร และหน่วยงานในพื้นที่ จำนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ดิน ที่สามารถนำไปประยุกต์และขยายผลในพื้นที่ต่อไปได้

ภาพกิจกรรมวันดินโลก ปี 2565 จังหวัดสตูล

พิธีเปิด งานวันดินโลก “อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน : Soil, Where food begins”
โดยมี นายชูชีพ ธรรมเพชร รองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล เป็นประธานในพิธีเปิดงาน

ประธานเปิดงานได้กล่าวคำนำมอบรางวัลและเทิดพระเกียรติคุณในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร และเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และนายอิทธิศักดิ์ ชุนทอง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสตูล กล่าวรายงานการจัดงานวันดินโลก

กิจกรรมพิธีเปิดงานวันดินโลก

โดยประธานในพิธีรดน้ำพร้อมใส่ปุ๋ยหมักสำหรับปลูกผัก ซึ่งเป็นกิจกรรมการแสดงสัญลักษณ์สื่อถึงการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการผลิตอาหาร ภายใต้ธีมงาน “อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน”

รองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลให้เกียรติมอบประกาศนียบัตร
รางวัลเกษตรกรผู้ถือบัตรดินดีต้นแบบให้แก่หมอดินอาสา นายสาคร นาคะสวรรค์
หมอดินประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลอุโจเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

ประธานฯ ร่วมกับผู้แทนส่วนราชการ หมอดินอาสาที่เข้าร่วมงาน ร่วมถ่ายภาพที่ระลึกงานวันดินโลก

นายชูชีพ ธรรมเพชร รองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ประธานในพิธี ได้เยี่ยมชมนิทรรศการที่จัดขึ้นในงานวันดินโลก

นิทรรศการวันดินโลก : ประกอบด้วยนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ แสดงพระอัจฉริยภาพ ด้านการพัฒนาที่ดิน และพระราชกรณียกิจที่สำคัญของในหลวงรัชกาลที่ 9 แนวพระราชดำริด้านดิน นิทรรศการความเป็นมาของวันดินโลก นิทรรศการภายใต้หัวข้อ “อาหารก่อกำเนิดเกิดจากดิน” แสดงความสำคัญของดินในบทบาทปัจจัยพื้นฐานการผลิตอาหาร ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต วิทยากรประจำนิทรรศการ คือ นางสาวสุรรัตน์วดี ศรีสุวรรณ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

นิทรรศการพระกระยาหารทรงโปรด และเมนูพระราชทานในหลวงรัชกาลที่ 9 : ซึ่งในนิทรรศการได้

บอกเล่าเรื่องราวของ 16 เมนูพระกระยาหารของพระราชินี หลายท่านอาจคิดว่าเป็นเมนูที่หรูหรา ต้องมีราคาแพง ไม่เหมือนเมนูทั่ว ๆ ไป ที่เรารับประทานกัน แต่ความคิดนี้คงใช้ไม่ได้กับพระราชินีของไทย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 เพราะพระองค์ทรงโปรดเมนูพระกระยาหารที่แสนเรียบง่ายมาก ๆ แต่ละเมนู เป็นเมนูที่หลายคนคุ้นเคยกันดี ในหนังสือตำนานอาหารสามแผ่นดินได้เผยถึงเมนูในแต่ละวันของพ่อหลวงรัชกาลที่ 9 ไว้ว่า “พระองค์ทรงโปรดเมนูผักสวนเนื้อสัตว์จะน้อย” “พระองค์จะเสวยพระกระยาหารกับข้าวกล้อง” และ “พระองค์จะไม่เสวยอาหารที่ทำจากปลานิล” เนื่องจากเป็นปลาที่ทรงเลี้ยงเป็นคนแรกในประเทศไทย และในส่วนเมนูพระราชทาน “ไช้พระอาทิตย์” ซึ่งเป็นเมนูไช้พระราชทานจากในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นอาหารเรียบง่ายแต่เต็มไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน อีกทั้งยังมีรสชาติอร่อย สามารถทำได้ง่ายด้วยวัตถุดิบที่หาได้ง่ายภายในครัวเรือนเป็นสูตรที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานให้นำไปตีพิมพ์ในหนังสือสูตรอาหารต้นตำรับข้าวหอมมะลิไทยในครัวนานาชาติ และมีการเผยแพร่ไปทั่วโลก เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ต่างประเทศรู้จักกับข้าวหอมมะลิของไทย โดยสูตรไช้พระอาทิตย์ยังเป็นเมนูที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเคยปรุงให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสวยวิทยาการสาธิตการทำเมนูสูตรพระราชทาน “ไช้พระอาทิตย์” โดยนักศึกษาแผนกวิชาคหกรรม วิทยาลัยเทคนิคสตูล

๑๖ เมนูของพระราชินี

ไช้พระอาทิตย์

ฐานเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน : สาธิตการผสมดินปลูก ดินดี พืชงาน ดินปลูก
หัวใจของการผลิตผักบนกระเบื้อง วิทยากรโดย นายศราวุฒิ แปะทองสกุล เจ้าพนักงานเกษตร สถานี
พัฒนาที่ดินสตูล

ฐานเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน : ประชุมอาหารให้ถูกใจพืช เบากระเป๋ารเรา ด้วยการ
วิเคราะห์ดิน” วิทยากรโดย กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

ฐานเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน : “คุยกับน้องดินดี AI Chatbot ถามได้ ตอบตรง เรื่องของดิน” วิทยากรโดย กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

จุดเรียนรู้ : “แทนแดง พืชมหัศจรรย์ เปียบบเหมือนโรงงานผลิตปุ๋ย”
วิทยากรโดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล

จุดเรียนรู้: “พืชอาหารสัตว์ ทางเลือกของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จังหวัดสตูล”
 วิทยากรโดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สตูล

ฐานเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน : “ผักกระเปาะทางเลือกทางรอดของเกษตรกรและผู้บริโภค”
 วิทยากรโดย นางสาวรัตนภรณ์ เพชรจำรัส นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

โชว์เครื่องจักรกลทางการเกษตร : โดยบริษัท คูโบต้าพัทลุงจักรกล จำกัด สาขาละงู จังหวัดสตูล

ชุมนุมออกร้าน : จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร จากเกษตรกรภาคใต้เครือข่าย

จุดเรียนรู้ : จากหมอดินอาสา นายสาคร นาตะสรณ์ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ม.2 ตำบลอุโตเจริญ อำเภอดวนกาหลง จังหวัดสตูล สาธิตการทำข้าวเมาคลูกมะพร้าว เป็นขนมโบราณสูตรดั้งเดิมซึ่งหาากินยากในปัจจุบัน ข้าวเม่า ขนมไทยที่มีมาตั้งแต่โบราณได้มาจากรวงข้าวสีเขียวลีมาจนถึงสีเขียวดกน้ำตาล ข้าวเม่าพบในทุกประเทศที่ปลูกข้าว ตั้งแต่ไทยลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า อินเดีย ทิเบต เหมาะสำหรับทานเป็นอาหารว่างหยาบทานที่ละเล็กละน้อย มีกลิ่นที่หอม หวานมันกลมกล่อม เป็นระยะข้าวกำลังดีที่คนโบราณนำมาคั่ว ต้ม เอาเปลือกออก รับประทานคู่กับน้ำตาลและมะพร้าวขูด เรียกกันว่า ขนมข้าวเมาคลูก เป็นของหวานชนิดหนึ่งที่ยังคงมีให้เห็นอยู่ในบางจังหวัดที่มีการปลูกข้าว ขนมข้าวเมาคลูกมีคุณค่าทางสารอาหารจากตัวเมล็ดข้าว อร่อยแล้วยังได้ประโยชน์อีกด้วย

การลงทะเบียนของผู้เข้าร่วมงาน

ประมวลภาพการเตรียมงานการจัดกิจกรรมวันดินโลก ปี 2565
ภายใต้หัวข้อ “อาหาร ก่อกำเนิด เกิดจากดิน : Soil, Where food begins”
สถานีพัฒนาที่ดินสตูล

ประชุมชี้แจงขั้นตอนการจัดงานวันดินโลก และมอบหมายเจ้าหน้าที่

ติดป้ายประชาสัมพันธ์หน้าสถานี และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

เตรียมแปลงผักบนกระเบื้องเพื่อไว้ใช้วันงานดินโลก

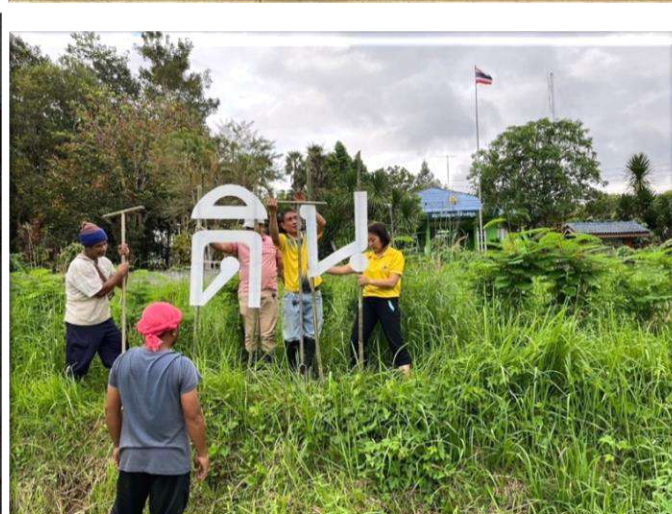

ปรับภูมิทัศน์ และเตรียมสถานที่จัดงาน

จัดเตรียมของที่ระลึกสำหรับมอบให้ผู้ร่วมงาน

ภาพกิจกรรมการเตรียมงาน :

กิจกรรมร่วมงานพิธีการสำคัญต่างๆ

กิจกรรมจิตอาสา

 กิจกรรมเคารพธงชาติ

คณะทำงาน

นายอิทธิศักดิ์ ชุนทอง
นางสาวสุรัตน์วดี ศรีสุวรรณ
นางสาวรัตนภรณ์ เพชรจำรัส
นางสาวเจี๋ยงขวัญ ใจดี
นางสาวลักษณ รัตน์พันธุ์

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสตูล
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นักวิชาการเกษตร

ฝ่ายสนับสนุน

นางสมปรารถนา อรรถศิริธู
นางสาวกาญจนา พัฒนพงศ์
นายศราวุฒิ แปงทอน
นางสาวอลิสสา สมกาย
นางสาวนันท์ชญาท์ บัวผุด
นายชัยมงคล สังข์ไพฑูรย์
นายขจร อรรถศิริธู

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
นักวิชาการเงินและบัญชี
เจ้าพนักงานการเกษตร
เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
พนักงานขับรถ ส.2
พนักงานขับรถ ส.2

จัดทำรายงาน

นางสาววรัญญา สิงห์ประสาทพร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทร.074-752076,78 แฟกซ์.074-752077

E-mail: stn01@ldd.go.th www.lddsatun.com

สถานีพัฒนาที่ดินสตูล
40/2 หมู่ 7 ถนนประชาสงเคราะห์ ตำบลควนกาหลง
อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล 91130
โทรศัพท์. 074-752076 โทรสาร. 074-752077
Email : stnlidd@gmail.com